GALERIE SANTINI A BYTOVÝ DŮM

DIPLOMOVÁ PRÁCE

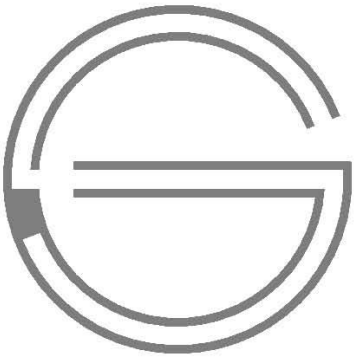

Bc. PETR SROGONČÍK

Poděkování

Poděkování za pomoc při tvorbě patří především vedoucím diplomové práce Ing. arch. Radku Lampovi a Ing. arch. Matěji Barlovi. Dále děkuji za odborné konzultace panu Stanislavu Růžičkovi, prof. PhDr. Pavlu Kalinovi PhD., Ing. Miroslavu Smutkovi PhD., Ing. Zuzaně Vyoralové PhD., Ing. Stanislavě Neubergové PhD. a dalším, kteří ať už vědomě, či nevědomě, přispěli k dokončení této diplomové práce.

Anotace

Turismus, bydlení, obchod a služby zajišťují život a společenskou interakci v našich městech. Galerie Santini a bytový dům by měli pomoci tento život v centru města udržet a rozvíjet.

Galerie Santini a bytový dům doplňují blokovou strukturu na hlavním náměstí ve Žďáře nad Sázavou. Galerie bude věnována odkazu na celoživotní dílo jednoho z nejlepších architektů českých zemí. Bude zde vystavena stálá expozice modelů vybraných staveb, které Jan Blažej Santini-Aichel během svého života navrhnul. Umístění galerie na náměstí Republiky by mělo pomoci navýšit turistický ruch v centru města a oživit tak lokalitu. Bytový dům vytváří adaptabilní a příjemné městské bydlení pro páry či rodiny. Umožňuje také maloobchodní prodej a poskytování služeb v retailech.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Petr Srogončík
AR 2017/2018, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) GALERIE SANTINI A BYTOVÝ DŮM

(AJ) SANTINI GALLERY AND APARTMENT BUILDING

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	**Ing. arch. Radek Lampa, Ing. arch. Matěj Barla Ústav: 15127 Ústav navrhování I.**
Oponent práce:	**Ing. arch. Jan Mackovič**
Klíčová slova (česká):	Galerie Santini se stálou expozicí jeho díla a bytový dům
Anotace (česká):	Turismus, bydlení, obchod a služby zajišťují život a společenskou interakci v našich městech. Galerie Santini a bytový dům by měli pomoci tento život v centru města udržet a rozvíjet. Galerie Santini a bytový dům doplňují blokovou strukturu na hlavním náměstí ve Žďáře nad Sázavou. Galerie bude věnována odkazu na celoživotní dílo jednoho z nejlepších architektů českých zemí. Bude zde vystavena stálá expozice modelů vybraných staveb, které Jan Blažej Santini-Aichel během svého života navrhnul. Umístění galerie na náměstí Republiky by mělo pomoci navýšit turistický ruch v centru města a oživit tak lokalitu. Bytový dům vytváří adaptabilní a příjemné městské bydlení pro páry či rodiny. Umožňuje také maloobchodní prodej a poskytování služeb v retailech.
Anotace (anglická):	Tourism, housing, commerce and services provide life and social interaction in our cities. The Santini Gallery and the apartment building should help keep this city center alive and develop it. The Santini Gallery and the apartment building make up the block structure on the main square in Žďár nad Sázavou. The gallery is going to be dedicated to the life-long reference of one of the best architects of the Czech lands. There is going to be a permanent exhibition of models of selected buildings, which Jan Blažej Santini-Aichel designed during his life. The location of the gallery on Republic Square should help boost tourism in the city center and it should revive the place. The apartment building creates an adaptive and pleasant living place for couples or families. The building also permits retail and services.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací."

V Praze dne 12.1.2018 podpis autora-diplomanta

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **Petr Srogončík**
datum narození: **17.5.1992**

akademický rok / semestr: **2017-2018 / zimní semestr**
obor: **Architektura a urbanismus**
ústav: **15127 Ústav navrhování I.**
vedoucí diplomové práce: **Ing. arch. Radek Lampa**

téma diplomové práce: **Galerie Santini a bytový dům**

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Projekt diplomové práce řeší výstavbu galerie a bytového domu na nárožní parcele, jež je situována na hlavním náměstí ve městě Žďár nad Sázavou. V současné době tvoří parcela proluku v blokové zástavbě, což výrazně a negativně narušuje vzhled náměstí Republiky. Cílem návrhu je doplnit uliční frontu a upevnit tak zástavbu ve zmíněném místě. Další hodnotou návrhu by mělo být oživení náměstí novodobým architektonickým vzhledem a funkční náplní objektů.

2/
Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program
Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Galerie Santini

- **Stálá expozice – cca 750 m2**
- **Kavárna, drobná výstava, knihovna barokní gotiky – cca 180 m2**
- **Komunikace – cca 250 m2**
- **Office – cca 20 m2**
- **Zázemí galerie, dílna a sklady – cca 300 m2**

Bytový dům

- **Byty – cca 750 m2**
- **Retail – cca 200 m2**
- **Komunikace – cca 250 m2**
- **Technické a provozní zázemí – cca 120 m2**
- **Parkovací stání – cca 180 m2**

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Výsledný projekt bude obsahovat situace, koncepční a provozní schémata, půdorysy, pohledy, řezy, exteriérové a interiérové vizualizace objektů galerie a bytového domu. Vyhotovení bude umístěno na prezentační plachty, převážně v měřítku 1:100 a 1:200. Celá diplomová práce včetně textace bude také odevzdána formou diplomové knihy ve formátu A4.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Součástí odevzdané práce bude fyzický 3D model řešeného pozemku s výslednými objekty galerie a BD včetně plochy náměstí Republiky a okolních objektů v měřítku 1:100.

Datum a podpis studenta 26.9.2017 Srogončík

Datum a podpis vedoucího DP
26.9.2017

Datum a podpis děkana FA ČVUT
27-10-2017

registrováno studijním oddělením dne
26.9.17

Obsah

Život J. B. Santiniho – Aichela	1
Dílo J. B. Santiniho – Aichela	7
Inspirace Santiniho dílem	23
Analýza	37
Koncept lokace	73
Galerie Santini	81
Bytový dům	117
Použité podklady	153

Život J. B. Santiniho – Aichela

*1677 +1723

Začátkem 16. století migrují do střední Evropy italští umělci. S jejich příchodem proniká do českých zemí renesanční umění. *Vedoucím mistrem již čtvrté generace příchozích Italů a činné po roce 1600 byl Giovanni Maria Filippi, který na základě svých římských poučení zprostředkoval v Praze již raně barokní umělecký názor.*[1] Renesanční architektura se v této době uplatňovala především v profánních stavbách. Sakrální stavby zůstávaly většinou ve formě pozdní gotiky. *Teprve architektonické formy italského radikálního baroka, které se u nás prosazovaly až na samém sklonku 17. století, byly schopny syntetického prolnutí s gotickými tvary a celým komplexem stavebních a konstrukčních gotických principů. Tento syntetizující dotyk radikálního baroka a domácí gotické tradice formoval přinejmenším dva nejpozoruhodnější výkony českého vrcholného baroka počátku 18. století, totiž krajně dynamický sloh Kryštofa Dientzenhofera a barokní gotiku jeho mladšího vrstevníka Jana Blažeje Santiniho-Aichela.*[2]

První příbuzný J. B. Santiniho-Aichela přicházející na české území je jeho děd, Antonio Aychel, povoláním zedník. Antonio Aychel se v Praze oženil s Krystinou Ostovou, kde mu za svědky šli císařský stavitel Melchior Meer a Carlo Lurago. Z toho vyplývá, že už děd J. B. Santiniho-Aichela byl v těsném kontaktu s předními architekty a staviteli pracujícími v českých zemích. K polovině 17. století je datované narození dvou synů Antonia Aychela, kterými byli Carl Antonio a Santin (otec J. B. Santiniho-Aichela). Mladší syn Santin Aychel (Aichel) se vyučil kamenickému řemeslu. Roku 1675 si Santin Aichel vzal za ženu Alžbětu Thimovou, se kterou později měl tři děti - Jana Blažeje, Alžbětu a Františka Jakuba. Santin Aichel se později seznámil s nově příchozím architektem Jeanem Baptistou Matheym prostřednictvím Carla Luraga, když jeho stavební družina realizovala první stavby Jeana Baptisty, či díky osobním konzultacím kamenických prací na Matheyho stavbách. Setkání Santina Aichela a Jeana Baptisty Matheyho mělo podstatný profesní dopad na J. B. Santiniho-Aichela.

[1] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 50*
[2] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 52*

1 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

František Jakub Aichel pokračoval v kamenickém řemesle svého otce Santina Aichela a převzal po něm rodinný podnik i otcovy zakázky. Starší z bratří Jan Blažej Santini-Aichel se tímto profesním směrem vydat nemohl kvůli svému tělesnému postižení (není známo jakého druhu). J. B. Santini-Aichel byl vyučeným malířem a architektem. Existují hypotézy o učení J. B. Santiniho, především se vedou dohady o tom, u koho se mladý a talentovaný chlapec vyučil. Nejpravděpodobněji to bylo u Jeana Baptisty Matheyho, který byl také vyučeným malířem a architektem.

Tvorbu J. B. Santiniho výrazně ovlivnila jeho studijní cesta do Itálie, kde pravděpodobně čerpal inspiraci především ze staveb Guarina Guariniho a Francesca Borrominiho.

Po návratu ze studijních cest začíná J. B. Santini-Aichel projektovat stavby pro významné klienty, a to i přes svůj mladý věk 23 let. Roku 1705 si pak Santini kupuje Valkounský dům na Malé Straně za poměrně vysokou cenu 3000 zl., což jen vypovídá o jeho dobré profesní angažovanosti.

Ačkoli byl profesní život J. B. Santinio-Aichela velice zdařilý a z jeho staveb se staly jedinečné památky nemající ve světě obdoby, v osobním životě už takové štěstí neměl. V roce 1707 si Santini vzal za svoji ženu Veroniku Alžbětu, se kterou měl později čtyři děti (tři syny a jednu dceru). Po krátké době manželství vážně onemocněla Santiniho žena Alžběta, která na následky nemoci zemřela v mladém věku třiceti let. Jeho děti bohužel potkal podobný osud jako jejich matku. Dospělosti se dožila pouze dcera Anna Veronika. Okolo roku 1720 se J. B. Santini oženil podruhé, jeho nevěstou byla Antonie Ignacie Chřepická z Modliškovic. V tomto manželství na svět přišly další dvě Santiniho děti. Ke konci roku 1723 pak sám Jan Blažej nenadále vážně onemocněl, což mělo za následek jeho náhlé a brzké úmrtí v 46 letech. *Zesnulé tělo mělo být uloženo ve večerní době „ohne einige geprang“ ve filiálním kostele sv. Jana Křtitele v Oboře na Malé Straně.*[3]

Navzdory krátkému času, který byl J. B. Santinimu-Aichelovi dopřán, stihl tento architekt vyprojektovat a postavit spoustu hodnotných a nadčasových staveb. Jeho talent i smysl pro preciznost geometrie a symboliku je vskutku jedinečný. Ačkoliv se po jeho smrti přinejmenším 150 let o jeho díle moc nemluvilo a tvorba J. B. Santiniho ustoupila do pozadí, počátkem 20. stol. vzrostl zájem o poznání geniálního architekta, kterým bezesporu byl.

[3] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 65*

2 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

Dílo J. B. Santiniho – Aichela

1700 - 1723

Snad žádná umělecká činnost se nezapsala tak hluboce do podoby české země jako barokní stavitelství. Jeho díla obohacují a vynalézavě člení podobu našich měst i vesnic a leckdy ovládají široká panorámata krajiny daleko výrazněji než středověké hrady či jejich zříceniny. A jsou to především barokní sakrální stavby, které zvláště silně a naléhavě zjevují jakoby dosud skrytý a na vyslovení čekající vizuální řád krajiny.[4]

V době po třicetileté válce, kdy náboženské hodnoty spolu s kláštery nabývají na své důležitosti, je právě barokní styl, který propojuje božské s pozemským. Ke konci 17. století a na přelomu 17. a 18. století se dostává do čela významných klášterů sféra velmi vzdělaných opatů, kteří chápali důležitost svého postavení, jakožto vedoucí osobnosti, které mají přispět k rozkvětu křesťanského náboženství a pomoci zprostředkovat vztah člověka s bohem. Základem vzdělání této doby bylo též kabalistické učení, které především studoval a obdivoval opat žďárského kláštera Václav Vejmluva. *Šlo o představu přísně systematického jazyka, ve kterém by nutně bylo obsaženo veškeré poznání, dobývané dále kombinačními postupy.*[5] Možná právě z toho důvodu spousta opatů té doby oslavila právě J. B. Santiniho-Aichela, jelikož i on byl zaujat a zasvěcen do kabalistického učení. *Jeho umění je sice svrchovaně individuální a neopakovatelné, je však zároveň silným výtvarným vyjádřením náboženských a kulturních představ, formujících a prostupujících nejenom život klášterů, pro které stavěl, ale v jistém ohledu celé země. Právě proto mohlo být jeho neobvyklé pojetí architektury rychle přijato, žádáno a obdivováno kultivovanými investory, kteří okamžitě pochopili, že v jejich službách pracuje jedinečný génius.*[6]

[4] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 97*
[5] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 105*
[6] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 105*

3 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

Dle vlastního Santiniho svědectví víme, že od roku 1700 stavěl na Zbraslavi a měl vlastní příjmy. Jakým způsobem přišel - krátce po návratu ze studijních cest - do služeb zbraslavského opata Wolfganga Lochnera, nevíme. Čekal ho zde mimořádný a na začátečníka překvapivě náročný úkol, totiž novostavba budovy konventu a v souvislosti s ní i monumentálního konventního kostela, obojí na místech zničených původních gotických architektur, které byly velkolepé svým rozsahem i architekturou. [7]Samotné objekty se začaly stavět po přípravách roku 1704. Stavba byla dokončena po Santiniho smrti roku 1732 pod vedením F. M. Kaňky, přičemž nebyl realizován celý původní záměr. *Sama koncepce architektury konventu je přímo ostentativní manifestací Santiniho invenční výlučnosti. Bohatě pavilonovitě rozčleněné hmoty stavby s rytmickým kolísáním výšek, poutá pozornost při pohledech ze širokého okolí a vede naše zraky směrem ke středu kompozice. Tento efekt je zvláště propracován především pro pohledy od severu, pro které měla být rozehraná hmota konventu podnoží monumentální formy vznosné architektury konventního chrámu ve druhém plánu. I v prostoru rajského dvora osnuje architekt velmi rafinovanou hru, ve které převýšené rizality středů křídel podtrhují základní osový kříž a unikavé odstupňování hmot směrem do koutů odlišně akcentuje diagonály. Výsledkem je zážitek radiální osnovy znovu posilující centralitu rozvrhu.*[8] Dílo J. B. Santiniho pro zbraslavského opata za sebou nechalo pravděpodobně takový ohlas, že byl dále doporučen do kláštera v Sedlci opatu Jindřichu Snopkovi, kde měl zachovat stylový ráz místního gotického svatostánku. Kromě úprav hlavního chrámu v Sedlci mu byly do rukou svěřeny i další kompoziční prvky. Díky dobře odvedené práci v Sedlci pravděpodobně Jindřich Snopek seznámil mladého architekta s dalšími opaty, Eugenem Tyttlem z Plas a Václavem Vejmluvou ze Žďáru. Kromě práce pro cisterciácké kláštery také pravděpodobně projektoval drobné detaily či změny v kostele P. Marie Božské Prozřetelnosti na Malé Straně v Praze, který je založen na půdorysu řeckého kříže. *Mohutnými přizdívkami k vnitřnímu líci ramen transeptu vytvořil dojem daleko těsnějšího vztahu mezi jednotlivými částmi prostoru a jakéhosi zakliňování či zasouvání prostorů na hlavní i příčné ose směrem do středu, do pole čtverce křížení.* [9]Zde uplatnil svůj užívaný motiv prolínaní těles a zdůraznění centrály.

[7] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 107*
[8] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 107*
[9] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 110*

4 URL: <http://www.santini.cz/cz/sedlec-u-kutne-hory>

V prvních letech svého profesního života se Santini dostává k zakázce pro klášter benediktinek na Pražském hradě, zakázkou byla kaple sv. Anny v Panenských Březanech. Kaple byla jako jeho první stavba založena na paprsčitém půdorysu. Ačkoli je to stavba malého měřítka, dokonale vystihuje Santiniho styl tvorby jak v hmotě a geometrizaci, tak ve hře se světlem a jeho pronikáním do interiéru. Ve stavbě se také objevuje porušování základních kompozic a tektoniky, jako je *posouvání stěn v jednotlivých podlažích, nesouvislost průběhu kladí a hmoty stěny, roztržení průběhu římsy, aplikace gotizujících soklů pod řádově čistě cítěné sloupy ad.*[10] Kromě sakrálních staveb se J. B. Santini-Aichel věnoval i profánní architektuře. Jednou z větších zakázek této skupiny je Kolowratský palác v Praze projektovaný okolo roku 1706, postaven však až o deset let později. Palác se vyznačuje především velkým kontrastem prvního a druhého plánu, kde na plochou stěnu architekt použil výrazně tvarované suprafenestry, které zvyšují plasticitu a dynamiku stavby.

V prvním desetiletí 18. století začíná Santini pracovat pro opata žďárského kláštera Václava Vejmluvu. Jednou z ranných zakázek pro tento klášter byla úprava interiéru kostela Nanebevzetí P. Marie a sv. Mikuláše. Výrazným architektonickým počinem je konstrukce empor. *Subtilní most poměrně ploché klenební křivky podhledu je zatížen v ose mohutnými varhanními skříněmi. Ty lehoučké empory přímo přetěžují. Hmoty empor a varhanních skříní působí také jako světelný filtr, díky němuž klesá intenzita světla v prostoru křížení, a tím je pak opět silně akcentován prosvícený prostor kněžiště s hlavním oltářem.*[11] Profesní souznění mezi opatem Vejmluvou a Santinim bylo veliké, a proto byl architekt pověřen vypracováním i dalších objektů pro žďárský klášter. Jedním z nich byl morový Dolní hřbitov ve tvaru centrály na půdorysu rovnostranného trojúhelníku s konvexně konkávními zdmi. Samotná hmota i jednotlivé detaily jsou propojeny číslicí 3, která má být odkazem na Nejsvětější Trojici. K dalším významným stavbám na Vysočině, které jsou spojeny se jménem J. B. Santini-Aichel, patří kostel sv. Václava ve Zvoli, kostel sv. Petra a Pavla v Horní Bobrové, či užitkové stavby jako hospodářský dvůr Lyra u žďárského kláštera nebo hostinec s hospodářstvím v Ostrově nad Oslavou.

[10] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 111*
[11] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 113*

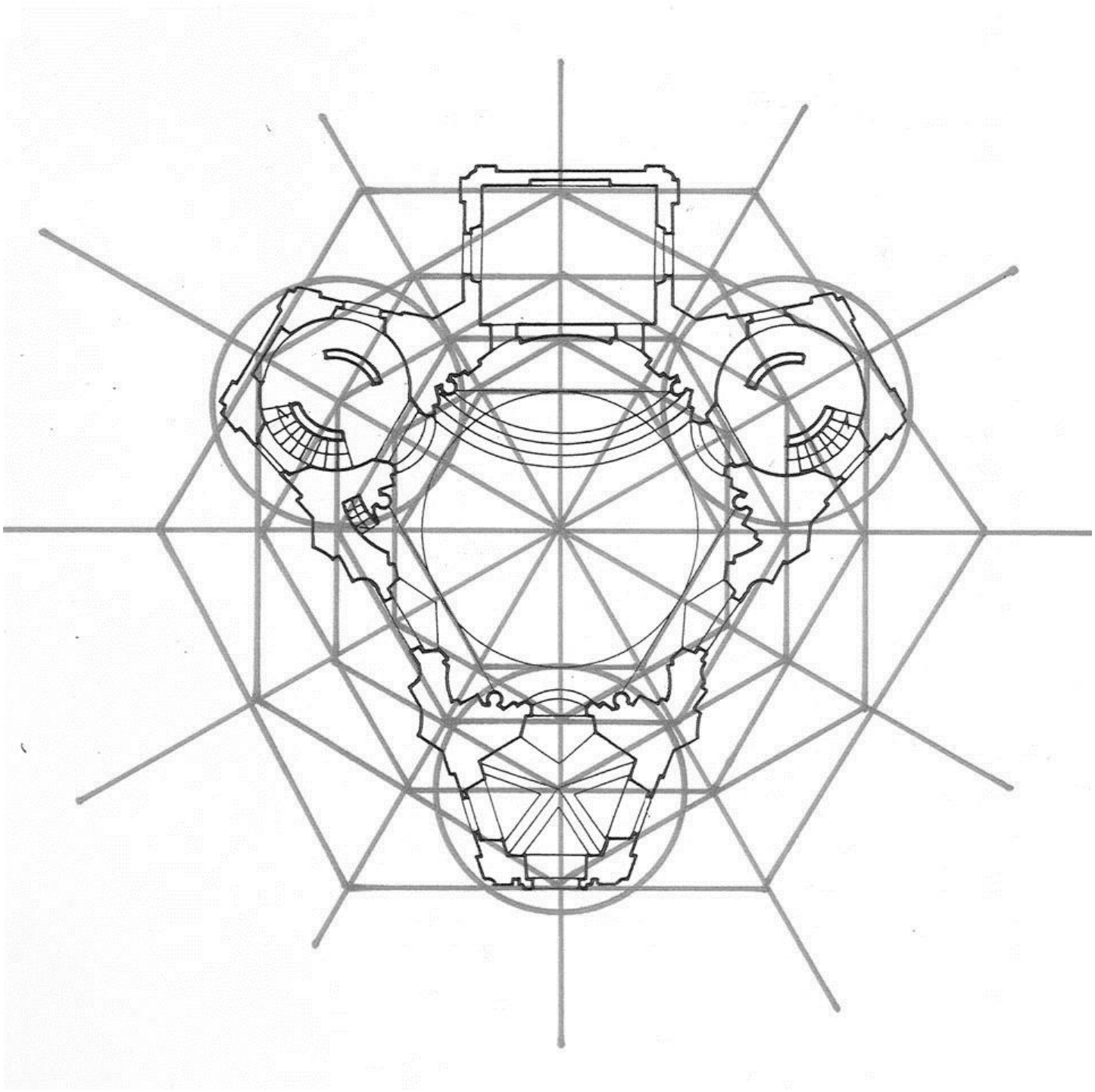

5 URL: <http://www.santini.cz/cz/panenske-brezany>

Santiniho smysl pro symboliku a její propisování do staveb se stal oblíbeným parametrem, který vyhledávali církevní představení. Jedním z nich byl i opat Eugen Tyttl z kláštera v Plasech. Santini pro tohoto opata kolem roku 1710 navrhl velkorysou přestavbu kláštera, která byla založena na dokonalé osové provázanosti. Přestavba konventu zahrnovala také bourání starších objektů a novostavbu nových na odlišných místech. Po dokončení urbanistického návrhu na přestavbu klášterního celku dostal architekt zakázku na dvě menší stavby. První z nich byla kaple Jména P. Marie v Mladoticích, založena na půdorysu šesticípé centrály. Další stavbou byl kostel Zvěstování P. Marie a cisterciácké probošství v Mariánské Týnici. *Vnitřní dispoziční organizace celého areálu v Mariánské Týnici byla odvozena s představy dokonalé centrality, jíž odpovídal kostel na geometricky zcela vyrovnaném půdorysu řeckého kříže. Představa dokonalé centrality komplexu si vyžádala zcela atypické rozložení dvou zrcadlově protějškových dvorů po stranách kostela na západě a východě, jaké nemá v evropské barokní architektuře obdoby.*[12]

Roku 1710 začíná Santini pracovat pro dalšího opata Mauruse Fintzgutha. Šlo o přestavbu kladrubského románského klášterního kostela Nanebevzetí P. Marie, sv. Wolfganga a sv. Benedikta. Tento kostel architekt přestavěl do výrazu barokní gotiky. *Exteriér i interiér kostela několika složitými způsoby rytmizoval a pointoval. Nad čtvercem křížení vybudoval vysokou kupoli a jejího umístěni do skutečného středu stavby dosáhl tím, že stavbu na západní straně jedno pole ubourал a na východní straně přistavěl nový závěr na půdorysu tří ramen kvadrilobu.*[13] Přestavba románského kostela trvala přes dvacet let, započala roku 1711 a byla dokončena ještě před Santiniho smrtí roku 1723.

[12] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 115*
[13] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 117*

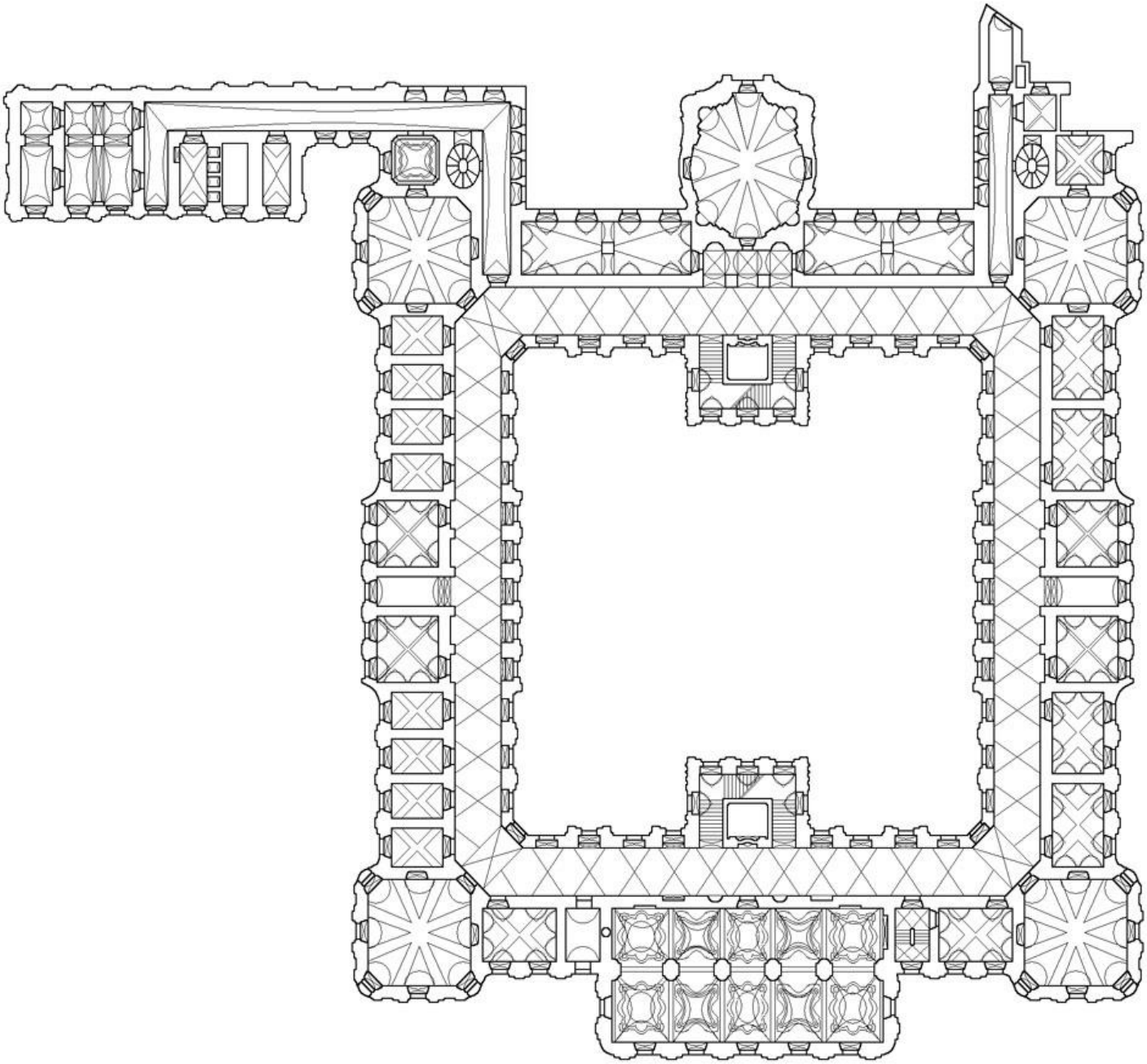

6 URL: <http://www.santini.cz/cz/plasy>

Roku 1714 byl Santini požádán želivským opatem Jeronýmem Hlínou o projekt obnovy klášterního kostela ve stylu barokní gotiky. O rok později se návrh na obnovu kostela začal realizovat pod vedením kutnohorského stavitele Jana Jakuba Voglera. Interiér kostela je zaměřen spíše na artikulaci barokní gotiky pomocí samotného prostoru a hmoty, než-li popisování stylu propracovanými detaily. *Interiér halového trojlodí s vloženými emporami v bočních lodích a falešným transeptem je jednak opět velmi účinně prostorově orientován směrem ke kněžišti, jehož gotická architektura je vlastním cílem prostoru lodi, jednak je však zároveň koncipován jako jakási pseudocentrála, když střední prostor hlavní lodi není nikde vymezen hmotou, ale jednotným a zvláštně dynamizovaným prostorem bočních lodí s vloženými emporami, který je silněji prosvětlen. Vzniká tu v náznaku pozoruhodná struktura jakéhosi prostorového jádra a jeho světelného obalu a ta anticipuje prostorové řešení o pět let mladšího projektu kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou.*[14]

Jednou z pozdějších Santiniho staveb je poutní areál ve Křtinách projektovaný pro zábrdovické premonstráty na Moravě. Poutní kostel je vystavěn jako centrál na půdorysu řeckého kříže s dvěma symetricky ke kostelu položenými ambity, které sloužily k pobytu poutníků.

V druhém desetiletí 18. století se Santini věnuje i větším zakázkám profánních staveb, kterým byl například Morzinský palác v Praze, kde je na průčelí použito výrazného kontrastu ploché stěny a plastických detailů a společně se sochařskou prací utváří objekt jednotný harmonický celek. Ve stejné době začíná Santini s projektovou činností v Rychnově nad Kněžnou pro hraběte Norberta Leopolda z Kolowrat. Architektonické práce se týkají úpravy průčelí kostela Nejsvětější Trojice, výstavby piaristické koleje, úpravy zámeckých zahrad a novostavby jízdárny.

[14] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 118*

7 URL: <http://www.santini.cz/cz/zeliv>

Krátce před rokem 1720 začíná závěrečné období Santiniho tvorby, charakteristické tím, že ve třech vynikajících stavbách architekt jaksi shrnuje své dosavadní směřování a v pozoruhodných syntézách vyjadřuje jedinečný ráz svého pojetí architektonického díla.[15]

Roku 1718 začíná Santini projektovat pro rajhradské probošství. Šlo o navržení konventu, probošství a novostavbu kostela v rámci klášterního areálu. Kvůli špatnému stavu tehdejšího kostela nebyla úprava stávající stavby možná. *Vzhledem k charakteru velkého klášterního chrámu byla preferována hloubková dispozice, kterou ovšem Santini pojal jako navazující řadu částečně se přesahujících a dle příčné osy zrcadlově rytmizovaných centrál. Trojici prostorových buněk, založených na hloubkovém oválu, oktogonu a opět hloubkovém oválu doprovázejí náznakově protějškově řešené menší útvary vstupního prostoru a velké apsidy hlavního oltáře.*[16] Významnou roli zde hraje světlo, které proniká do kupole okny v převýšení směrem ke kněžišti stoupá jeho intenzita. Vztah diváka a světla je i u pozdějších centralizovaných Santiniho staveb velice důležitý, jako duchovní prvek, zhmotněné světlo přicházející z nebe.

[15] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 120*
[16] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 121*

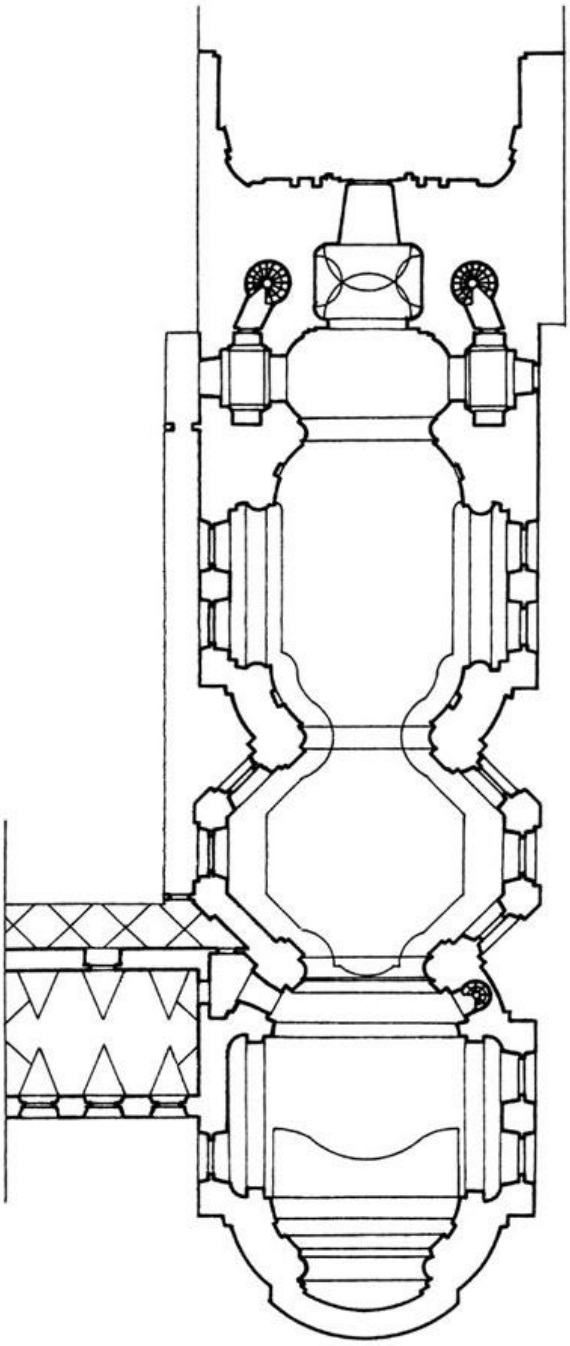

8 URL: <http://www.santini.cz/cz/rajhrad>

S přicházejícím koncem 20. let 18. století přichází i Santini se svým vrcholným dílem, ve kterém bylo jeho umění dovedeno k dokonalosti. Jde o stavbu poutního kostela sv. Jana Nepomuckého u Žďáru nad Sázavou k příležitosti jeho svatořečení. Tento projekt si pro žďárský klášter objednal opat Václav Vejmluva jakožto dlouholetý svatojánský obdivovatel. Jako místo pro tuto významnou poutní stavbu zvolil urbanisticky exponovaný vrch poblíž žďárského kláštera. Poutní kostel je centrální pěticípá hvězdicová stavba s deseticípým hvězdicovým ambitem, založená na komplikované geometrii s využitím kabalistické nauky. Hmota objektu graduje směrem ku středu. Interiérem kostela vede centrální převýšený prostor, ve kterém objem světla graduje vzhůru. *Hranice tohoto prostoru však nemá charakter jasné hmotné meze, ale je mnohonásobně otevřenou, průlinčitou sítí, která odděluje a zároveň propojuje střední prostor a vnější prostorovou slupku, prozářenou světlem a dále otevíranou. Symbolická číselná a poměrová osnova určovala samotné půdorysné založení areálu a není čitelná bez proměření a vykreslení v plánu. Vyjma této vnitřní a konstitutivní roviny symbolu se zde setkáváme i s jeho zjevnou a běžnému divákovi přístupnou rovinou, prezentovanou jasně spočitatelným počtem motivů (trojice Boží Trojjedinnosti, pětice počtu ran Kristových a světel sv. Jana Nepomuckého, desatero univerzálního všečísla symbolizujícího celý kosmos atd.) a významovými konotacemi užitných forem - hvězdice, obelisk, sloup atd. Ve stavbě zelenohorského poutního chrámu dospěl u Santiniho ke krajnímu vyjádření onen exkluzivní dispoziční typ paprsčité centrály na poli sakrální stavby.*[17]

Později J. B. Santini-Aichel aplikoval také systém paprsčité centrály i u profánní stavby, kdy v roce 1721 projektoval zámek Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou. Do centrální válcové části se vkliňují tři křídla na čtvercovém půdorysu, přičemž gradace hmoty postupuje dostředně vzhůru. Centrální válcová část sloužila jako vstupní foyer a v patře pak jako společenský sál. V postranních křídlech se nacházely komnaty. *Motiv zakliňování bočních křídel do středního válcového jádra, pavilonové rozčlenění obrysu, odhmotňující otevírání stěny středního válce i linearizace architektonického členění jsou charakteristickými santiniovskými motivy uplatněnými i u této stavby.*[18]

Poslední roky Santiniho života jsou stále ještě dobou velice intenzivní činnosti. Přečasto na cestách dohlíží na uskutečňování svých velkých projektů, které realizují zkušení stavební praktici.[19]

[17] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 122*
[18] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 124*
[19] *Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 124*

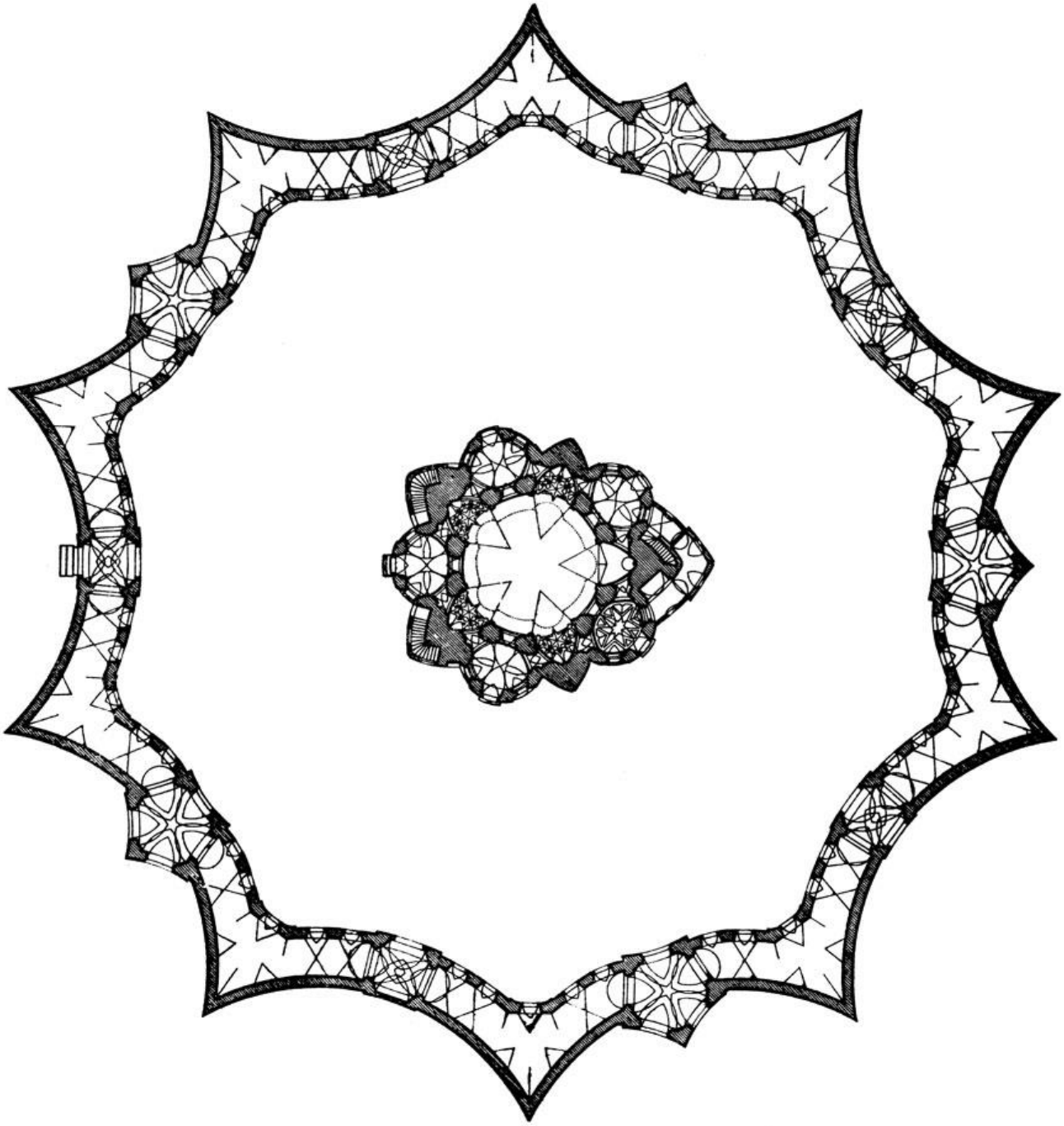

9 URL: <http://www.santini.cz/cz/zelena-hora>

Inspirace Santiniho dílem

Navrhování galerií bylo v minulosti, je v současnosti a určitě zůstane i do budoucna velkým tématem v oblasti architektury. Tato skutečnost platí dvojnásob, pokud jde o galerii určenou ke stálé expozici díla celosvětově známého architekta J. B. Santiniho-Aichela. Taková galerie by měla nést také architektův odkaz, typické prvky jeho tvorby. Nemíním zde ale pouhý eklektismus, nýbrž abstrahovanou formu převedenou do současné doby. Ačkoli je to nelehký úkol, je třeba se ho zhostit, jinak vznikne pouze další anonymní objekt, galerie bez duše, mající pouze nálepku architektova jména ve svém názvu.

Pokud se zaměříme na znaky Santiniho tvorby, je potřeba se na tuto problematiku podívat ze široké perspektivy. Jeho tvorba by se z jednoho úhlu pohledu dala rozdělit na objekty přestavované a novostavby. Jestliže dokážeme najít společné prvky v těchto dvou skupinách, je možno definovat charakteristické znaky pro Santiniho tvorbu. V základu také nesmíme sledovat pouze jeden znak nýbrž skupinu znaků, která do sebe zapadá a existuje v symbióze, protože nejenom Santini navrhoval stavby ve stylu barokní gotiky, kde pracoval výrazně s kontrastem světla a stínu, s konkávně konvexními křivkami, s gotizujícími prvky atd.

Když se podíváme na Santiniho stavby, cítíme v nich tvorbu génia, kterým bezesporu byl. Důstojnost, jedinečnost a velkolepost provedení. Velkolepostí není míněno měřítko, ale smysl pro propisování a zhmotnění myšlenek i pocitů. Do skupiny znaků, které spolu existují v jednotě a tvoří základ jeho staveb, jsem zařadil: **centralitu staveb, symboliku propsanou do geometrie stavby, kontrastní hru světla a stínu, průnik a gradaci objemů do jádra stavby, kontrast rovné plochy s dynamickým detailem**. Tyto znaky budou více či méně artikulovat Santiniho odkaz v navrhované galerii pro vznesení úcty tomuto velkolepému architektovi i jeho celoživotnímu dílu.

10 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

Centralizace

Centralizací rozumíme prvek symetrie a centrály jako vyjádření gradace síly do jednoho bodu.

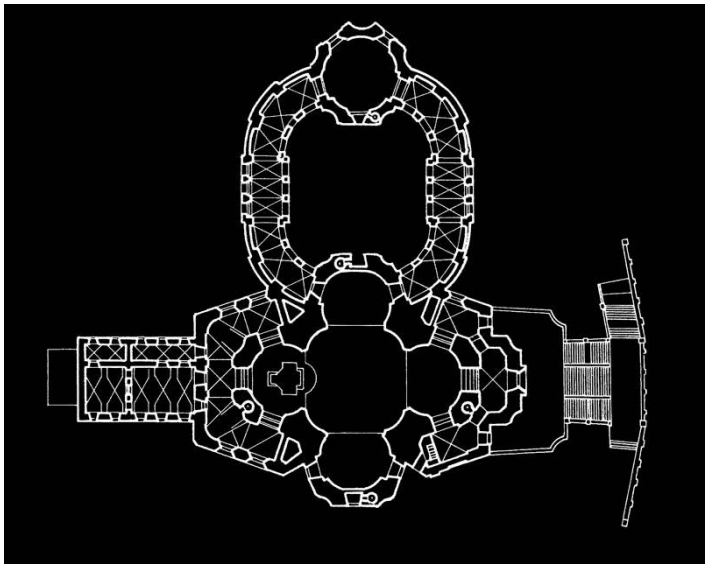

14 URL: <http://www.santini.cz/cz/krtiny>

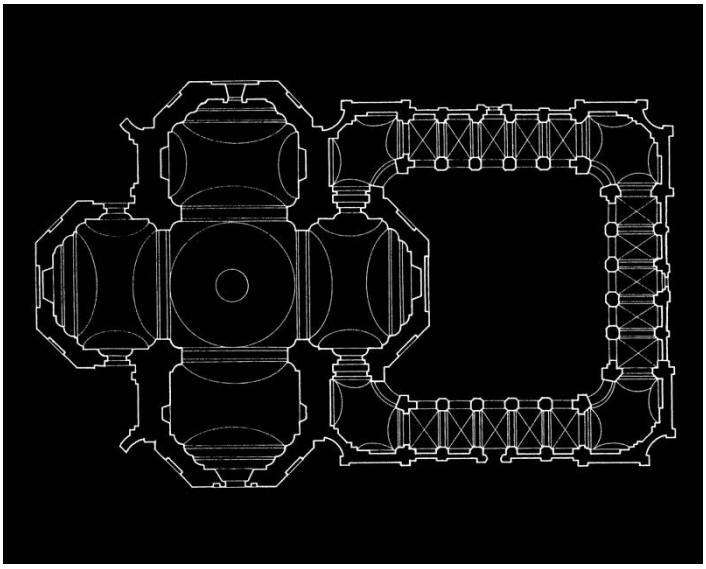

13 URL: <http://www.santini.cz/cz/marianska-tynice>

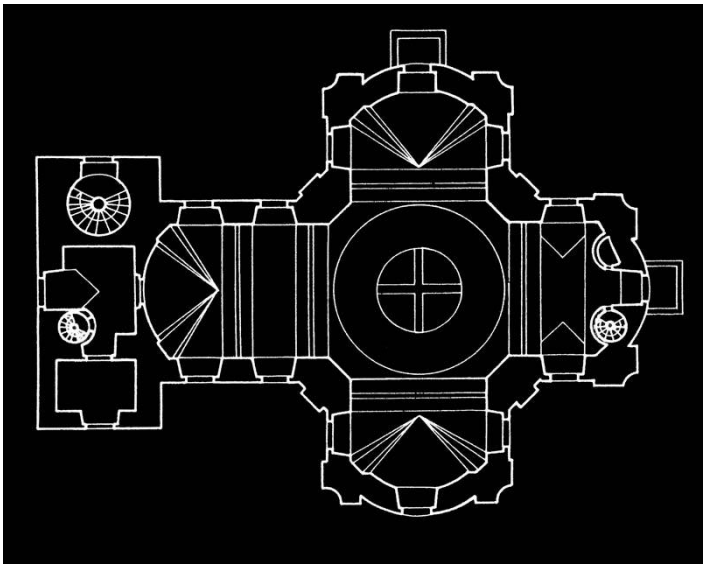

12 URL: <http://www.santini.cz/cz/zvole>

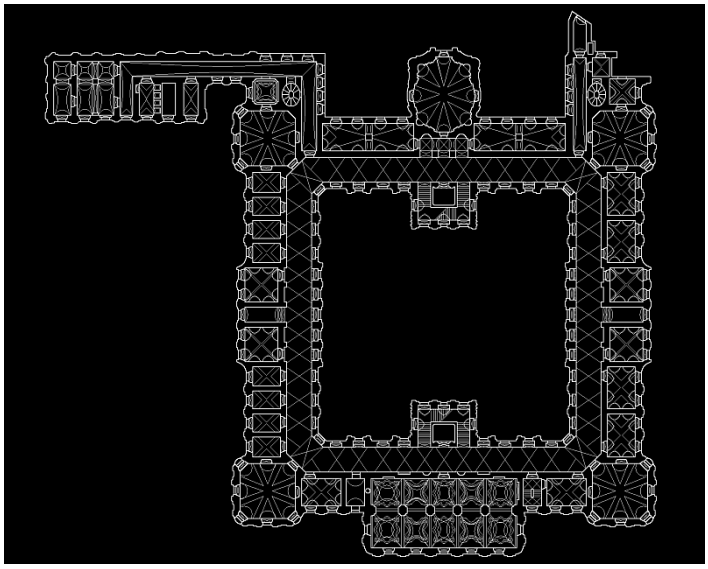

11 URL: <http://www.santini.cz/cz/plasy>

Symbolika propsaná do geometrie stavby

Symbolika propsaná do geometrie stavby je v kontextu návrhu Galerie Santini chápána jako zhmotnění myšlenek a symbolů do propracované geometrie stavby pomocí obrazců a kombinace čísel.

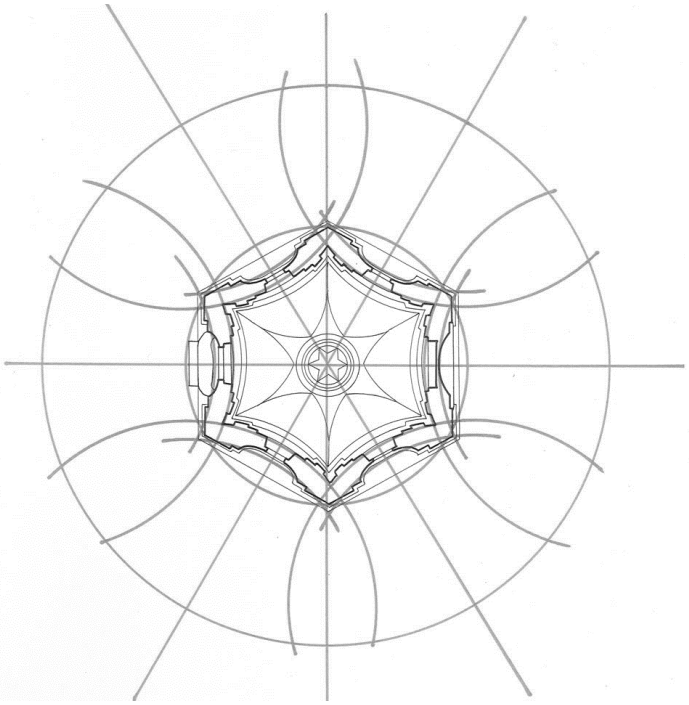

18 URL: <http://www.santini.cz/cz/mladotice>

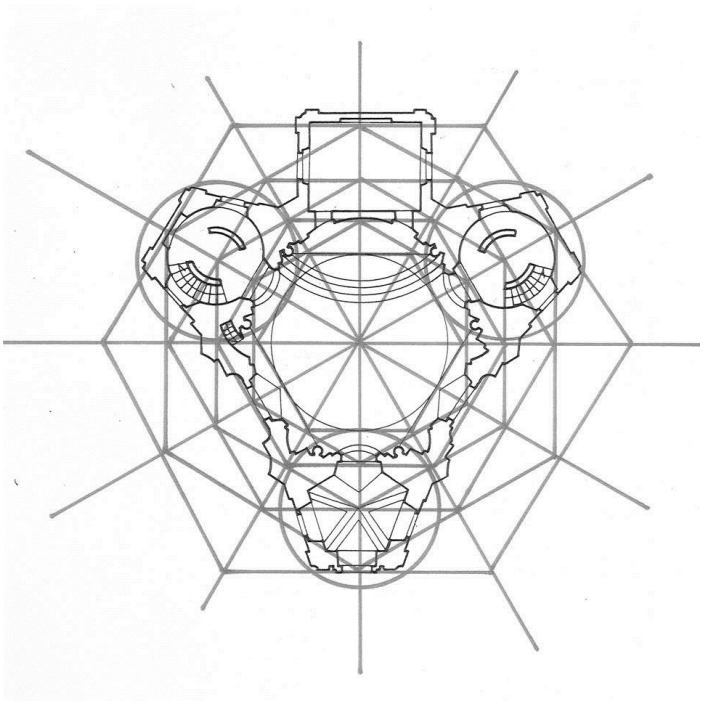

17 URL: <http://www.santini.cz/cz/panenske-brezany>

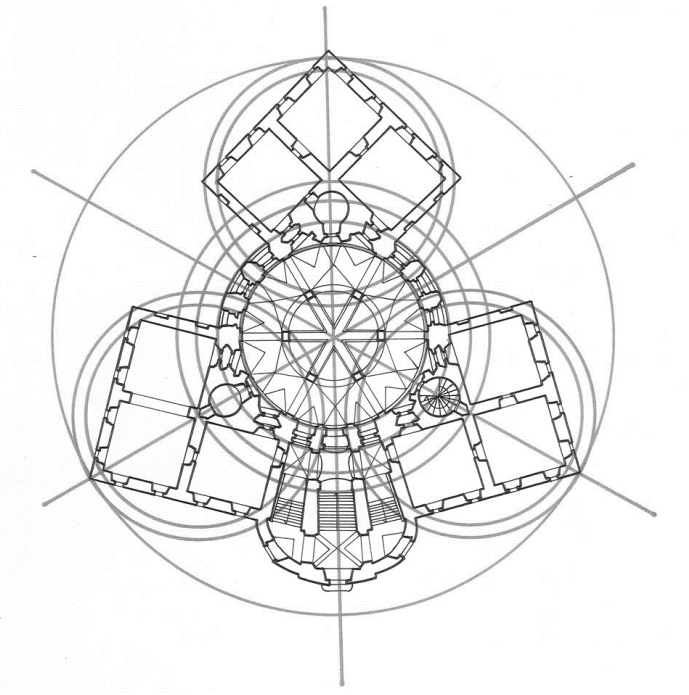

15 URL: <http://www.santini.cz/cz/chlumec-nad-cidlinou>

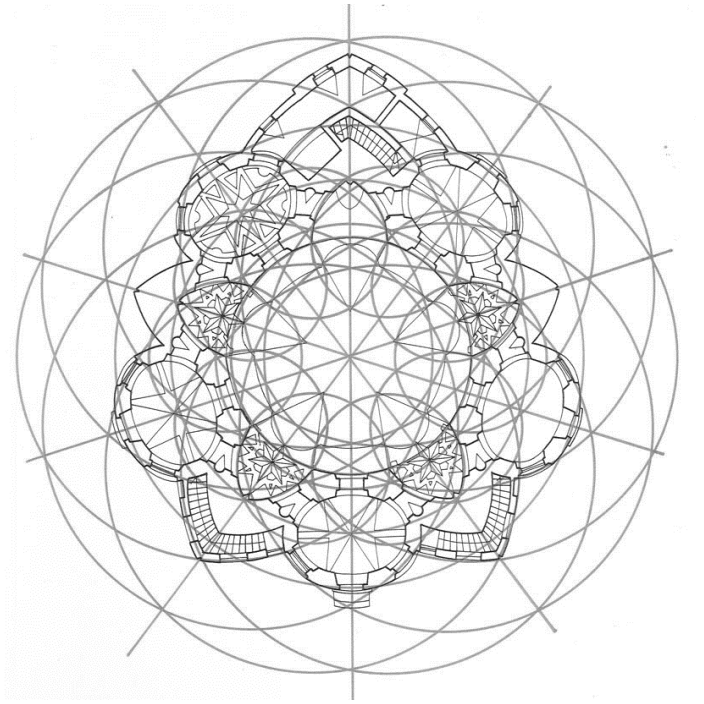

16 URL: <http://www.santini.cz/cz/zelena-hora>

Kontrast světla a stínu

Kontrast světla a stínu není jenom základním prvkem baroka, je také životně důležitým aspektem pro existenci architektury, vytváření objemů hmoty a prostoru. Světlo a stín fungují jako tvůrci pocitů.

21 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

20 Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 198, Mladotice, kaple Jména P. Marie, průhled do klenby

19 Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 12, Sedlec, klášterní kostel Nanebevzetí P. Marie a sv. Jana Křtitele, interiér, bezvřetenové schodiště

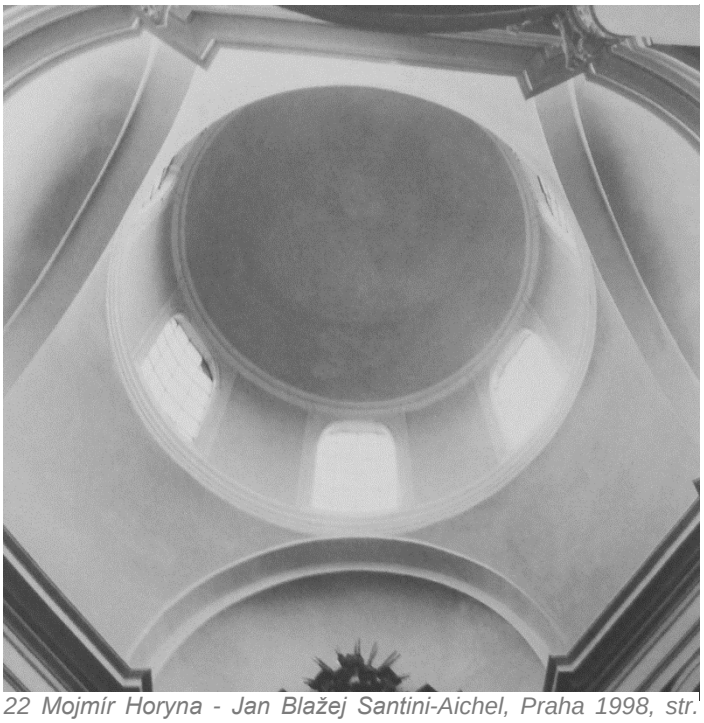

22 Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 203, Panenské Březany, kaple sv. Anny, pohled do klenby lodi

Průnik a gradace objemů do jádra

Průnikem a gradací do jádra je myšleno prolínání jednotlivých částí pro vytvoření dynamického celku.

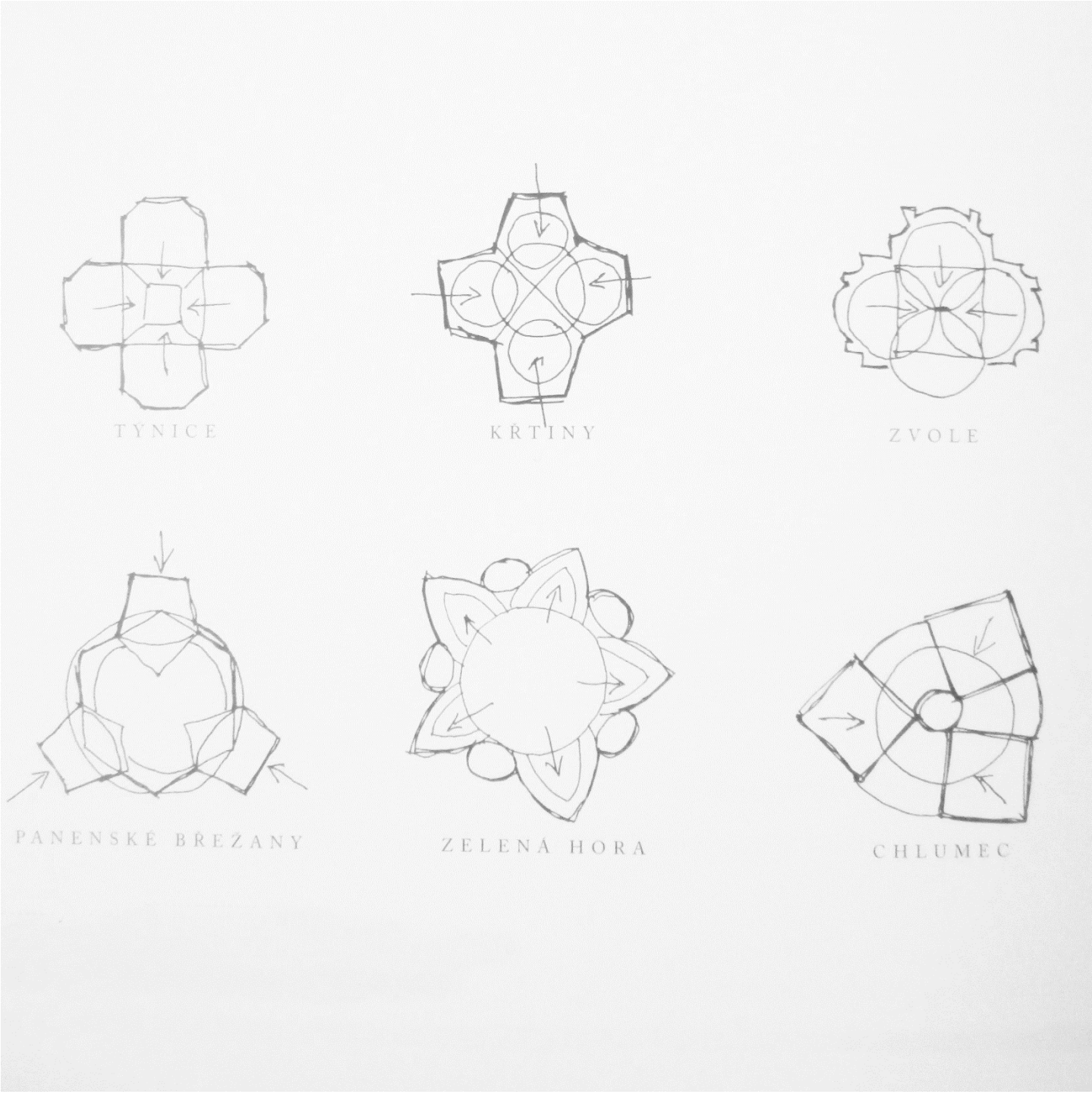

23 Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 184, Schémata půdorysného "zasouvání" a "expanze“ některých Santiniho centrálních kompozic

Kontrast rovné plochy s dynamickým detailem

Kontrast rovné plochy s dynamickým a prostorově bohatě členěným detailem úzce souvisí s vytvářením světla a stínu. Díky tomu stavba dosahuje větší hloubky a živosti.

27 URL: <http://www.santini.cz/cz/morzinsky-palac>

26 Mojmír Horyna - Jan Blažej Santini-Aichel, Praha 1998, str. 369, Rajhrad, klášterní kostel sv. Petra a Pavla, Tříboký rizalit severní boční fasády

25 Filip Zvěřina - kostel sv. Jana Nepomuckého, Žďár nad Sázavou 2015, archiv

24 URL: <http://www.santini.cz/cz/kolovratsky-palac>

Analýza

Historie města Žďár nad Sázavou

Osada Žďár vznikla při cisterciáckém klášteře založeném Bočkem z Obřan roku 1252. Po krátkodobé existenci v místech označovaných dnes "Na starém městě" byla přemístěna na levý břeh řeky Sázavy do míst dnešního historického jádra.

O Žďáře jako městečku se poprvé zmiňuje listina z roku 1293. Podle zachovaných urbářů z roku 1407 čítalo městečko 93 usedlostí, roku 1462 na 97 usedlostí a roku 1483 na 104 usedlostí.

Roku 1588 se dostal žďárský klášter pod pravomoc olomouckého biskupství. Toto bylo příčinou dlouholetého sporu biskupství s klášterem, který nechtěl nový stav uznat. Městečko Žďár stálo na straně kláštera. Spor byl ukončen kardinálem Františkem z Ditrichštejna zrušením cisterciáckého kláštera roku 1606 a diplomatickým vyrovnáním s městečkem roku 1607. Kardinál tehdy povýšil městečko Žďár na město a udělil mu nová privilegia a nový znak. Později se bývalé klášterní panství stalo soukromým majetkem kardinála. Roku 1638 odkoupil cisterciácký řád žďárské panství z pozůstalosti kardinála Ditrichštejna a do Žďáru se navrátili cisterciáci. Na konci třicetileté války, roku 1642, byl napaden klášter Švédy, ale ozbrojení měšťané jej ubránili. Roku 1647 Švédové město vydrancovali.

Roku 1704 potvrdil císař Leopold I. městu Žďáru jeho výsady a rozmnožil jeho znak. Do znaku města z roku 1607 byl přidán znak opatský a znak žďárského kláštera. Tohoto rozmnoženého znaku používá město dodnes. Po zrušení kláštera císařem Josefem II. přešlo jeho panství do správy Moravského náboženského fondu a po jeho prodeji mělo postupně několik majitelů.

Při nové politické organizaci po roce 1848 se Žďár stal roku 1850 sídlem soudního okresu. Politický okres byl v Novém Městě na Moravě.

Ve druhé polovině 19. století se začal ve městě rozvíjet národní život. Vznikla řada kulturních spolků a v letech 1884 - 1901 zde působil první český odborný lesnický spisovatel a redaktor Jan Doležal (1847 - 1901). Pro žďárské kulturní spolky postavilo město Národní dům (Městské divadlo) slavnostně otevřený roku 1901.[20]

[20] *URL: <http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/historie>*

28 URL: <http://postcards.maxzone.eu/zdar_nad_sazavou.html>

Na přelomu 19. a 20. století vznikly první větší podniky, hlavně obuvnické. Město získalo ve dvou etapách (1898 -1905) železniční spojení (Havlíčkův Brod - Žďár - Nové Město - Tišnov). Došlo též k prvním větším zásahům do staré zástavby města. V souvislosti s tím se ve městě roku 1911 ustavilo prvé Družstvo pro stavbu rodinných domků.

Na frontách první světové války v letech 1914 - 1918 padla řada žďárských občanů a čtyři z nich jako československí legionáři. V roce desátého výročí vzniku Československé republiky, roku 1928 navštívil město president T.G.Masaryk. Snímek z této návštěvy se stal velmi populárním v tisku a byl vzorem pro československou známku vydanou roku 1938.

Druhá světová válka postihla město nejvíce ve svých posledních dnech. V květnu 1945 byla zničena nebo poškozena řada domů. V roce 1949 se stal Žďár sídlem politického okresu (tehdy ONV - Okresní národní výbor). Téhož roku došlo ke sloučení s obcí Zámek Žďár a místo původního úředního názvu Žďár byl zvolen nový název města - Žďár nad Sázavou.

Po válce došlo k několikanásobnému vzrůstu počtu obyvatel. Bylo to v souvislosti s výstavbou strojíren a sléváren - Žďas. Vznikly nové části města a v sedmdesátých letech bylo přestavěno celé historické jádro.[21]

[21] *URL: <http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/historie>*

29 URL: <http://www.aukce-pohlednice.cz>

Kontext a analýza místa

J. B. Santini-Aichel byl architektem stavějícím defacto po celém území Čech a Moravy, počínaje na západě Plasy a konče na východě ve Křtinách a Rajhradu. Na rozmezí tohoto území, Čech a Moravy, leží jeho nejvrcholnější celosvětově známé dílo zařazeno mezi památky UNESCO, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou. Možná je právě toto město, kde vznikl Santiniho největší klenot, styčným středem pro vytvoření stavby určené pro stálou expozici, která by uctila jeho celoživotní dílo a dále by umožňovala šířit jeho učení a um dalším generacím.

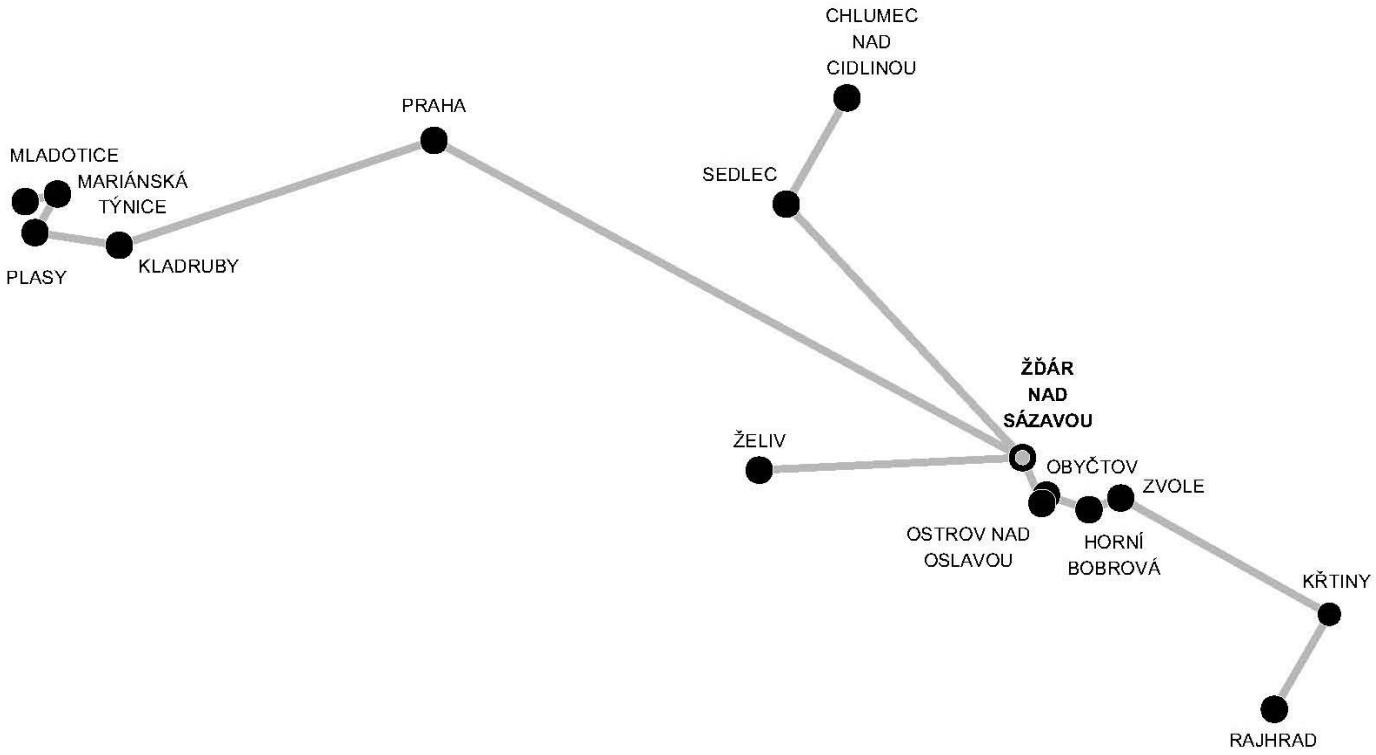
CHLUMEC
NAD
CIDLINOU
PRAHA
MLADOTICE
MARIÁNSKÁ
TÝNICE
SEDLEC
PLASY
KLADRUBY
ŽĎÁR
NAD
SÁZAVOU
ŽELIV
OBYČTOV
ZVOLE
OSTROV NAD
OSLAVOU
HORNÍ
BOBROVÁ
KŘTINY
RAJHRAD

Pozemek uvažovaný k novostavbě Galerie Santini a nové bytové stavby s obchodním parterem se nachází na náměstí Republiky, což je hlavní náměstí Žďáru nad Sázavou, které bylo v roce 2015 rekonstruováno dle projektu ateliéru RAW. Jde o historické jádro uprostřed města, ve kterém se nacházejí domy z konce 19. stol. a 2. pol. 20. stol. Náměstí protíná jedna z hlavních dopravních komunikací Žďáru vedoucí na severozápad k Pardubicím a na jihovýchod k Brnu.

Centrum Žďáru má přímou návaznost na hlavní vlakové a autobusové nádraží. Tyto dvě místa spojuje Nádražní ulice, kde se směrem od náměstí line pěší zóna s obchodním parterem. Na Nádražní ulici byla v nedávné době uskutečněna architektonická soutěž týkající se její úpravy, tudíž by mělo dojít k oživení a zvelebení tohoto městské prostoru. Řešený pozemek má také přímou návaznost na Zelenou horu a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého, jelikož tyto dvě místa spojuje pohledová osa. Z hlavního náměstí se k této významné památce UNESCO a i další Santiniho stavbám dostaneme po páteřní městské komunikaci (Brno - Pardubice).

A NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
B VLAKOVÉ A AUTOBUSOVÉ NÁDRAŽÍ
1 KOSTEL SV. JANA NEPOMUCKÉHO
2 ZÁMEK ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
3 HOSPODÁŘSKÝ DVŮR LYRA
4 KAPLE SV. BARBORY
5 KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE
SMĚR PARDUBICE
ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
SMĚR BRNO

Občanská vybavenost

Vzhledem k velikosti města se v rádiusu 500 m od centra, náměstí Republiky, nachází všechna podstatná občanská vybavenost jako radnice, městský úřad, okresní soud, školy a školky, poliklinika, kulturní dům, městská knihovna, městská police, městské divadlo, obchody a služby. Nicméně zde chybí turistický bod, který by oživil městské centrum. Toto těžiště je v dnešní době přesunuto do severní části města, kde se nachází stavby J. B. Santiniho-Aichela jakožto poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře (památka UNESCO), bývalý klášter a jeho hospodářské stavby, v rámci kláštera je pak umístěno Muzeum nové generace a barokní expozice. Z jednoho úhlu pohledu je dobře, že se tyto objekty nacházejí v jednom místě, bohužel to má ale nepříjemný dopad na městské centrum, které kvůli tomu bývá o víkendech liduprázdné. Stálo by za úvahu lépe rozprostřít turistický ruch a umožnit oživení centra města, například za pomoci výstavby Santiniho galerie se stálou expozicí.

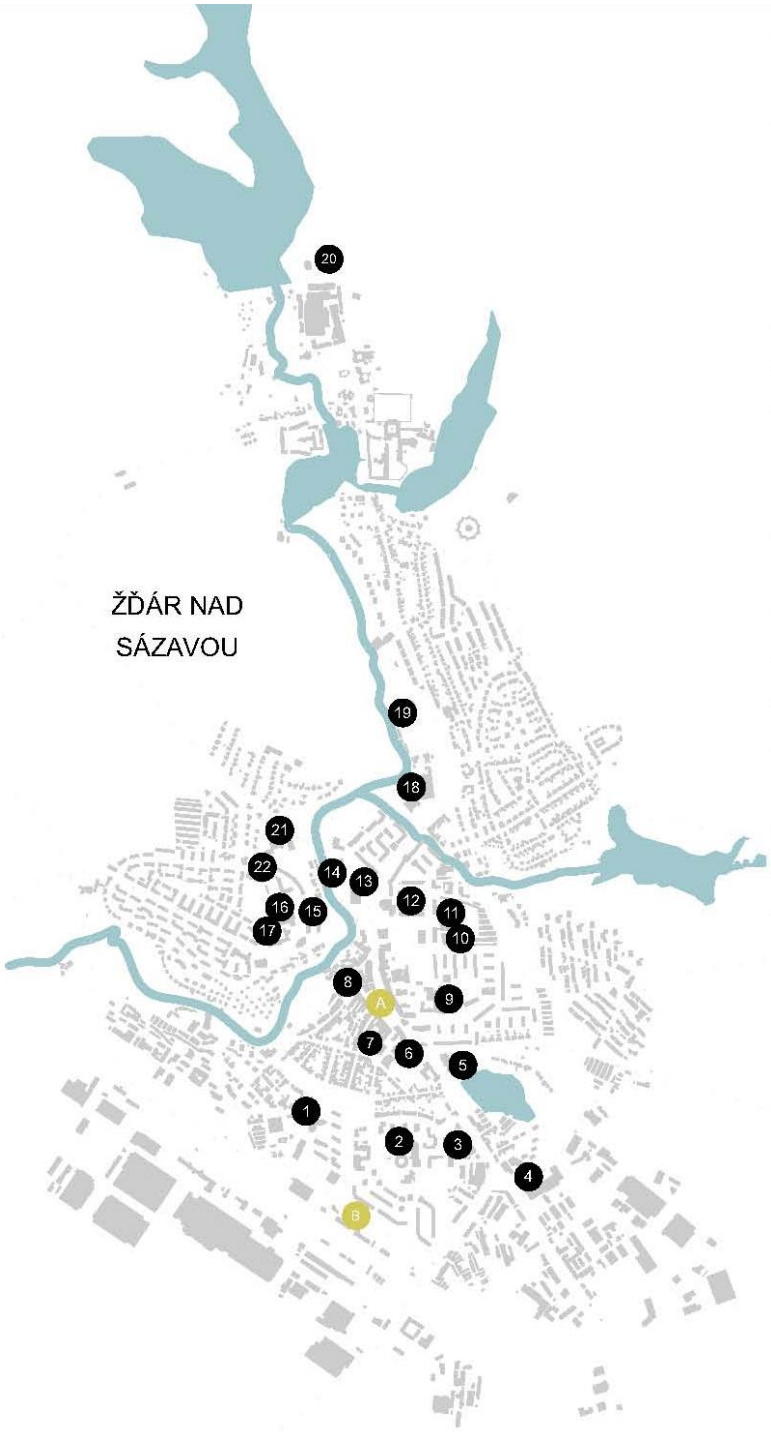

A NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
B VLAKOVÉ A AUTOBUSOVÉ NÁDRAŽÍ
1 OKRESNÍ SOUD
2 5. ZŠ
3 POLICIE ČR
4 NÁKUPNÍ CENTRUM
5 NÁKUPNÍ CENTRUM
6 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA
7 MĚTSKÉ DIVADLO
8 STARÁ RADNICE
9 4. ZŠ + BAZÉN A WELLNESS
10 GYMNÁZIUM
11 SPŠ A VOŠ
12 POLIKLINIKA
13 KULTURNÍ DŮM
14 HOTEL JEHLA
15 MĚSTSKÝ A CELNÍ ÚŘAD
16 3. ZŠ
17 2. ŽŠ
18 ZIMNÍ STADION A SPORTOVNÍ HALA
19 FOTBALOVÉ HŘIŠTĚ
20 REKREAČNÍ AREÁL PILÁK
21 BISKUPSKÉ GYMNÁZIUM
22 SOU A SOŠ OBCHODNÍ

Zeleň

Žďár nad Sázavou lze považovat za zelené město. Stromů, keřů a ostatní vegetace je v něm dost, proto není třeba mluvit o nedostatku zeleně či se dožadovat o její větší množství. Pět minut chůze od centra se nacházejí dva hlavní městské parky s dětskými hřišti. Jedním z nich je park U Ivana, který se situuje jižně od hlavního náměstí na konci pěší zóny. Dalším z nich je park Za farskými humny, který je, jak již vyplynulo z názvu, za místní farou u řeky Sázavy. Pro lokální rekreaci slouží také park na sídlišti Libušín nebo rekreační zóna u vodní nádrže Staviště, dále cyklostezka podél řeky Sázavy, naučná stezka okolo žďárského zámku a rybníku Konvent a rekreační areál Pilák se sportovním vyžitím a vodní nádrží.

Problematika zeleně určitě není pro návrh galerie stěžejní záležitost, nicméně je důležitým faktorem pro řešení bytového domu v rámci projektu.

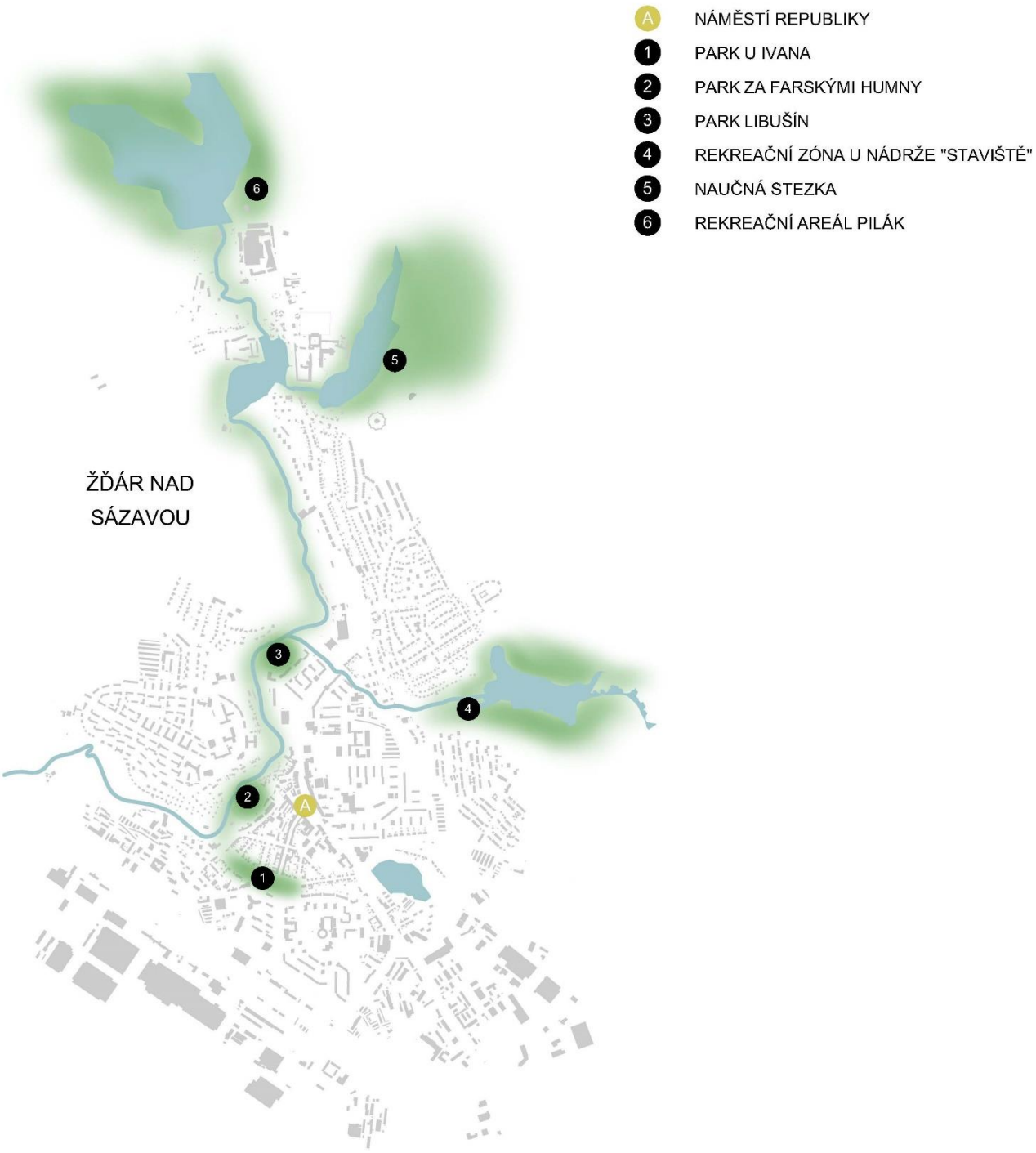
A NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
1 PARK U IVANA
2 PARK ZA FARSKÝMI HUMNY
3 PARK LIBUŠÍN
4 REKREAČNÍ ZÓNA U NÁDRŽE "STAVIŠTĚ"
5 NAUČNÁ STEZKA
6 REKREAČNÍ AREÁL PILÁK
ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

Doprava

Z hlediska širších dopravních vztahů vede na okraji Žďáru železnice na přímém spoji Praha - Brno. Nájezdy na dálnici D1 se nacházejí u Velkého Beranova (cca 30 km) a u Velkého Meziříčí (cca 20 km). Střed města pak protínají dvě páteřní silnice se směry Pardubice - Brno a Přibyslav - Nové Město na Moravě. Silnice Pardubice - Brno vede přes hlavní náměstí Republiky. Dopravní obslužnost města jak veřejnou, tak osobní dopravou, je v dobrém stavu. Hlavní vlakové a autobusové nádraží se nachází necelých 10 minut. chůze od centra. V rámci městské dopravy je pak zajištěna autobusová linka se zastávkou přímo na náměstí. Skrze město vedou také dvě rozsáhlé cyklostezky, které by se v budoucnu mohly napojovat skrze centrum a park U Ivana a pokračovat dále na již stávající cyklostezku vedoucí směrem na Jihlavu.

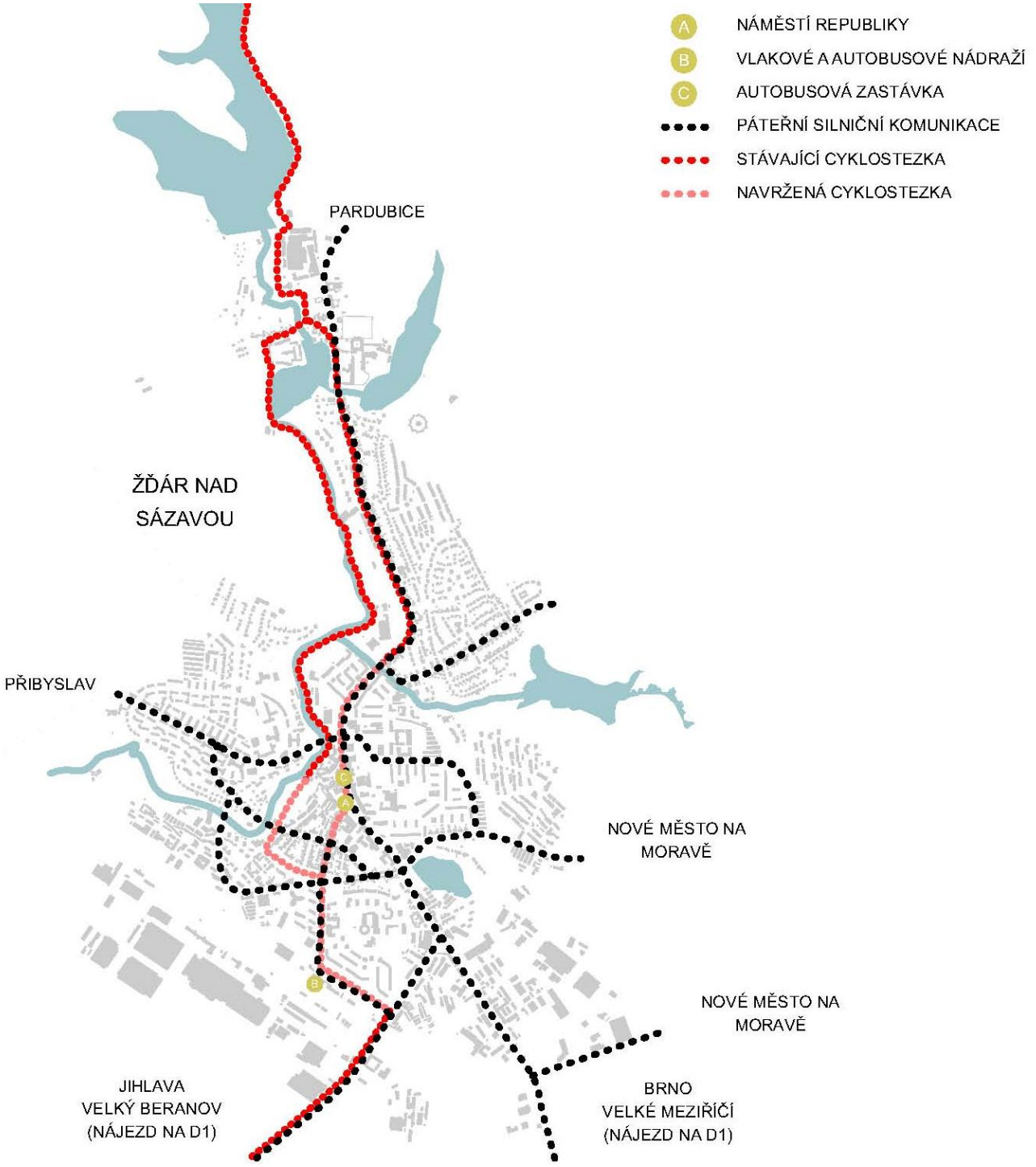
A NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
B VLAKOVÉ A AUTOBUSOVÉ NÁDRAŽÍ
C AUTOBUSOVÁ ZASTÁVKA
PÁTEŘNÍ SILNIČNÍ KOMUNIKACE
STÁVAJÍCÍ CYKLOSTEZKA
NAVRŽENÁ CYKLOSTEZKA
PARDUBICE
ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
PŘIBYSLAV
NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
JIHLAVA
VELKÝ BERANOV
(NÁJEZD NA D1)
BRNO
VELKÉ MEZIŘÍČÍ
(NÁJEZD NA D1)

Pokud se zaměříme na bližší situaci, pozemek je dopravně obsluhován ze dvou směrů. Hlavní příjezdová komunikace vede z náměstí Republiky od páteřní komunikace Pardubice - Brno (z ulice Horní). Směrem do náměstí jsou pak směřovány všechny hlavní vchody do objektů. Jako zásobovací přístup k objektu je využíván vnitroblok kompaktní zástavby okolních domů. Příjezd do toho vnitrobloku vede z ulice Husova. Na hlavní náměstí přímo navazuje ulice Nádražní, která v části obsahuje pěší zónu s obchodním parterem a službami. Tato ulice pak vede přímo na hlavní vlakové a autobusové nádraží. Jak již bylo zmiňováno, v rámci náměstí je také umístěna autobusová zastávka městské dopravy.

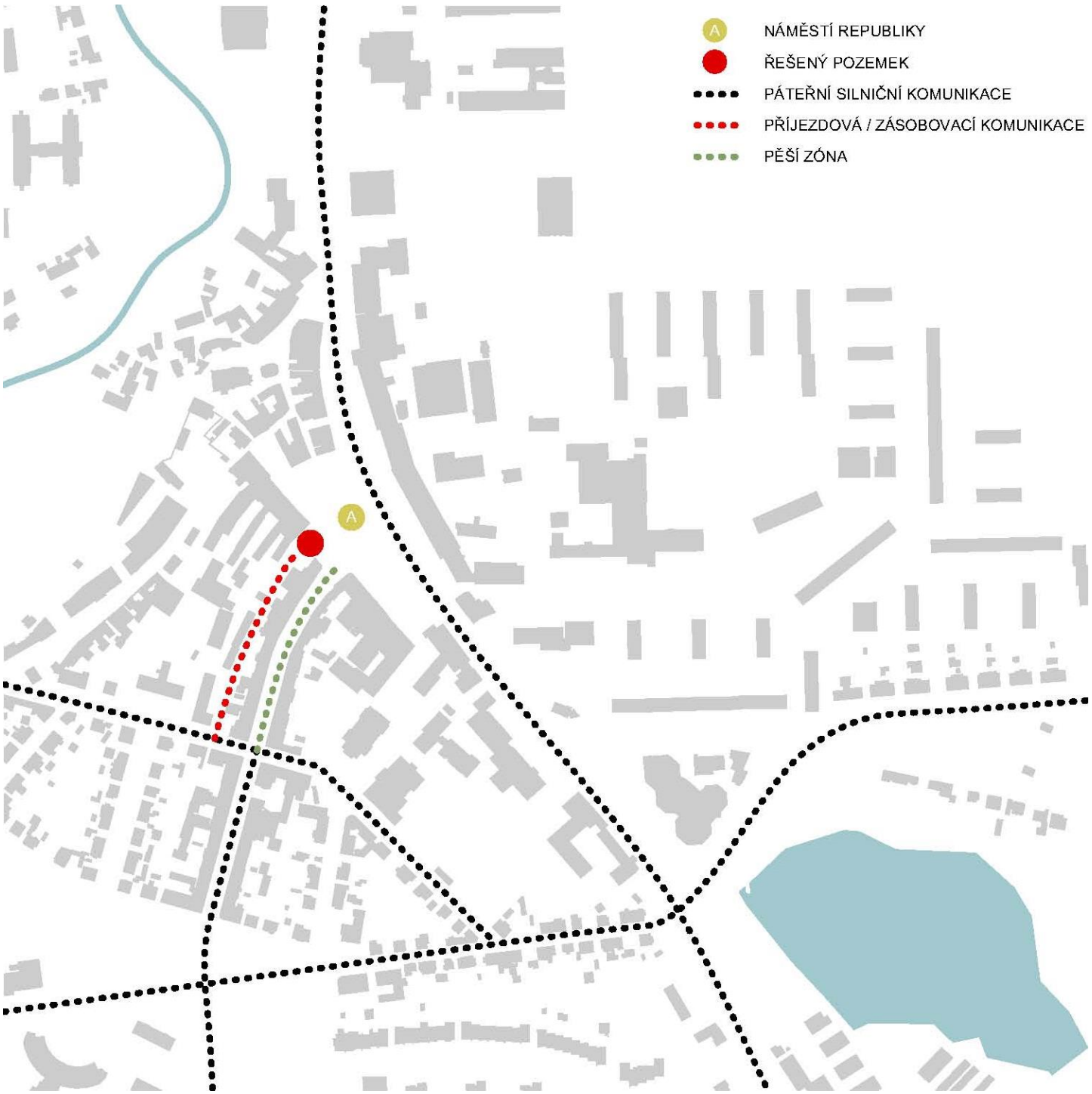
A
NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
ŘEŠENÝ POZEMEK
PÁTEŘNÍ SILNIČNÍ KOMUNIKACE
PŘÍJEZDOVÁ / ZÁSOBOVACÍ KOMUNIKACE
PĚŠÍ ZÓNA

Historie řešeného pozemku

Náměstí Republiky ve Žďáře nad Sázavou bylo od počátku zastavováno kompaktní řadou domů s přibližnou délkou hlavní fasády 15-20 m. Původně byla fronta domů na jihozápadní části náměstí souvislá a bez přerušení ulicí Nádražní. Až na počátku 20. století s dostavbou železniční trati došlo ke zbouraní jednoho domu v rámci zástavby a dovedení ulice z vlakového nádraží přímo na hlavní náměstí.

30 Regionální muzeum ve Žďáře nad Sázavou, Žďár nad Sázavou 1900, archiv

31 Rodina Karenova a Plíčžkova, Žďár nad Sázavou 1906, archiv

Na pozemku s parcelním číslem 251 historicky stávaly městské domy s obchodním parterem. Majitele objektů i pozemků se často měnili. V nedávné minulosti na tomto pozemku stál hotel Bílý lev, který byl novým majitelem před pár lety zbourán kvůli špatnému technickému stavu a naprostému nevyužívání. V dnešní době je na dominantním nároží v místě protnutí ulice Nádražní a náměstí Republiky proluka, která celkový prostor roztřišťuje.

32 URL: <http://milanmyn.rajce.idnes.cz/Hotel_Bily_Lev_Namesti_Republiky_Zdar_nad_Sazavou./>

33 Petr Srogončík, Žďár nad Sázavou 2017, archiv

Okolní zástavba

Jde o historické jádro uprostřed města, ve kterém se nacházejí domy z konce 19. století a 2. pol. 20. stol. Jde především o kompaktní uliční řadu domů, které mají ve své zadní části otevřené a volně přístupné vnitrobloky. V jihozápadní části jde především o starší zástavbu z konce 19. století převážně se dvěma až třemi podlažími a podkrovím, domy mají povětšinou šikmou střechu. Parter většiny domů má obchodní charakter. Naproti tomu v severovýchodní části došlo k přestavbě uliční fronty, kde v 2. pol. 20. století vznikli komunistické domy v rámci budování tzv. akce „Z“. V objektech se nacházejí obchody a služby. Jde o tří až čtyřpodlažní domy s rovnou střechou.

34 Petr Srogončík, Žďár nad Sázavou 2017, archiv

35 36 Petr Srogončík, Žďár nad Sázavou 2017, archiv

Pohledové dominanty

Řešený pozemek má dominantní a exponovanou polohu jak v rámci náměstí, tak i celého města. Pozemek lze vidět nejenom z každé části náměstí, ale i ze Zelené hory, kde se nachází Santiniho poutní kostel sv. Jana Nepomuckého. Tento pohledový aspekt platí i v opačném gardu. Z navrhovaných objektů budou hlavními pohledovými dominantami kostel sv. Prokopa u náměstí Republiky, stará radnice a Santiniho kostel na Zelené hoře, který bude vidět z úrovně 2. nadzemního podlaží a bude tak zvyšovat hodnotný výhled z těchto objektů.

38 Petr Srogončík, Žďár nad Sázavou 2017, archiv

37 URL: <http://www.google.cz/maps/>

Technická infrastruktura

Dotčený pozemek na hlavním náměstí má k dispozici všechny potřebné inženýrské sítě pro funkci a chod galerie i bytového domu. V uličním profilu je vedena kanalizační stoka, vodovod, sítě pro dodávku elektrické energie, telekomunikační sítě a vedení horkovodu (vytápění pomocí CZT).

39 Město Žďár nad Sázavou, DTMM části města, Žďár nad Sázavou 2017, archiv

Územní plán obce Žďár nad Sázavou

Územní plán města Žďár nad Sázavou obsahuje regulativy pro řešený pozemek, který se nachází na náměstí Republiky. Regulativy jsou níže popsány s vyplývajícím výsledkem možnosti využití pozemku.

Plocha pozemku s parc. č. 251	899 m^2
Funkční využití	SC – plocha smíšená obytná centrální
Koeficient zastavěné plochy	není stanoven
Koeficient zeleně	min. 30%
Výšková regulace	navázat na stávající zástavbu
Min. plocha zeleně	269,1 m^2
Max. počet nadzemních podlaží	4 NP

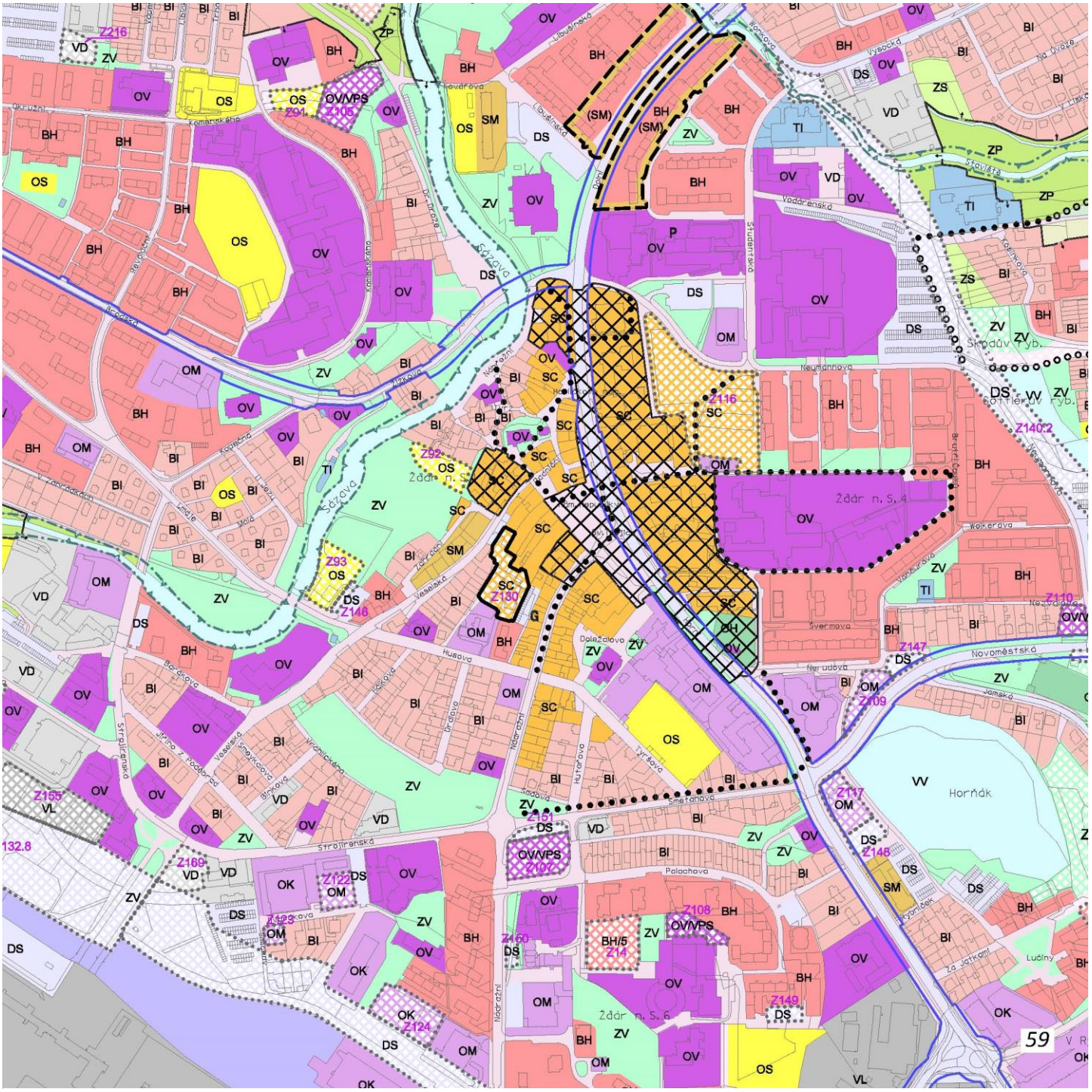

40 URL: <http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/z-obci-ve-spravnim-obvodu/uzemni-plan-zdar-nad-sazavou>

SWOT analýza

lukrativní pozemek na hlavním náměstí
dominantní místo
dobrá dopravní obslužnost
od 2.NP výhled na Zelenou hora
veškerá občanská vybavenost do 10 min. chůze
městské parky do 5 min. chůze

S

roztříštěná navazující zástavba
nevzhledná pěší zóna
hluk z páteřní mětské komunikace

W

objekt celorepublikového významu
zvýšit turistický ruch významnou náplní
doplnit uliční frontu
zcelit prostor náměstí

O

nezastavěním roztříštěné náměstí
nevyužití velkého potenciálu pozemku
udělení objektu špatnou funkci
měřítko stavby

T

Analýza stavebního programu Galerie Santini

Plocha části pozemku s parc. č. 251	400 m^2
Funkční využití	SC – plocha smíšená obytná centrální
Koeficient zastavěné plochy	není stanoven
Koeficient zeleně	min. 30%
Výšková regulace	navázat na stávající zástavbu
Min. plocha zeleně	120 m^2
Počet nadzemních podlaží	4 NP
Počet podzemních podlaží	1 PP
Zastavěná plocha	330 m^2
HPP nadzemní podlaží	1 320 m^2
HPP podzemní podlaží	330 m^2
HPP celkem	1 650 m^2
Odhadovaná cena	80 mil. Kč

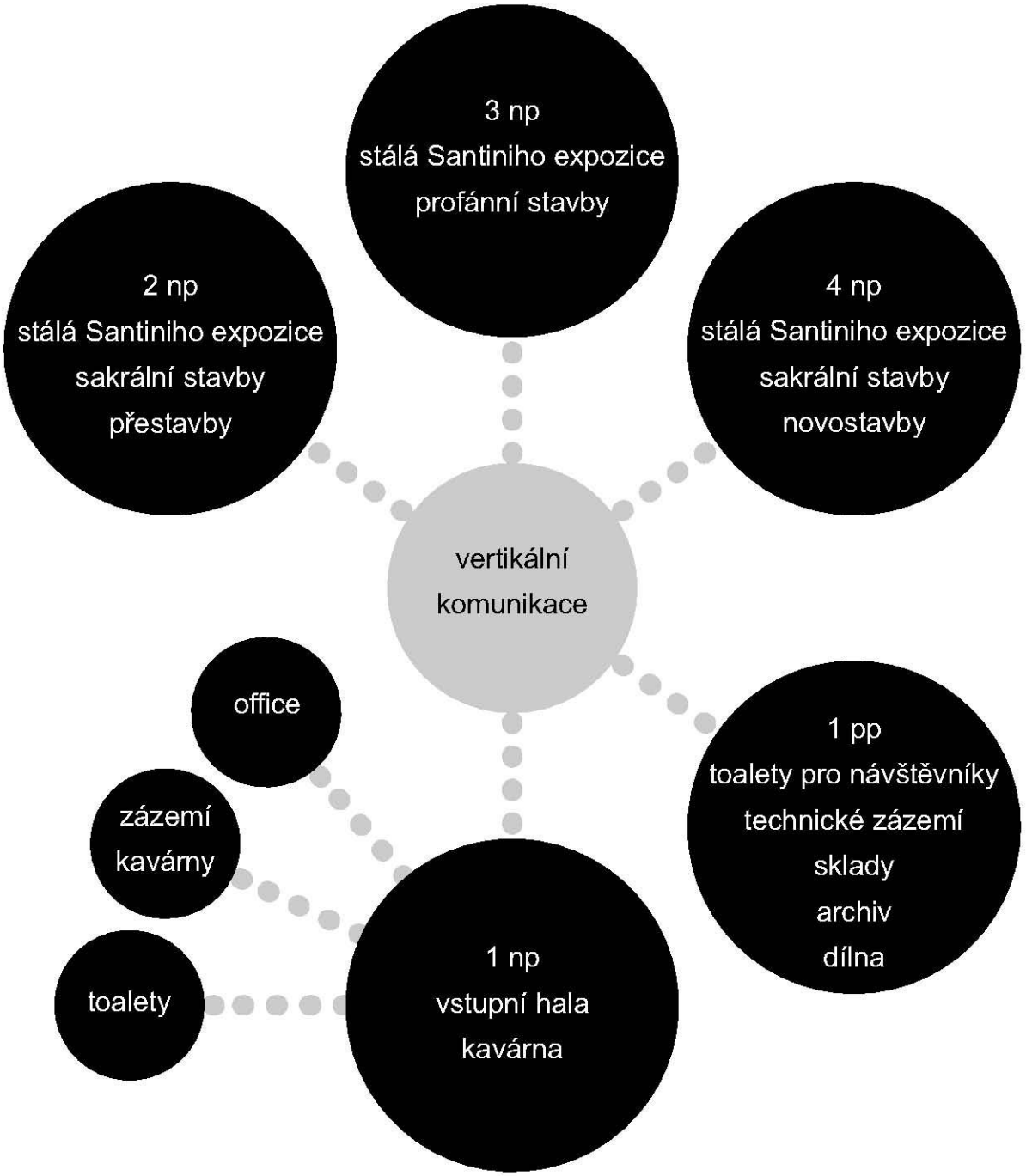
3 np
stálá Santiniho expozice
profánní stavby
2 np
stálá Santiniho expozice
sakrální stavby
přestavby
4 np
stálá Santiniho expozice
sakrální stavby
novostavby
vertikální
komunikace
office
zázemí
kavárny
toalety
1 np
vstupní hala
kavárna
1 pp
toalety pro návštěvníky
technické zázemí
sklady
archiv
dílna

Analýza stavebního programu bytového domu

Plocha části pozemku s parc. č. 251	499 m^2
Funkční využití	SC – plocha smíšená obytná centrální
Koeficient zastavěné plochy	není stanoven
Koeficient zeleně	min. 30%
Výšková regulace	navázat na stávající zástavbu
Min. plocha zeleně	149 m^2
Počet nadzemních podlaží	4 NP
Počet podzemních podlaží	1 PP
Zastavěná plocha	350 m^2
HPP nadzemní podlaží	1 250 m^2
HPP podzemní podlaží	350 m^2
HPP celkem	1 600 m^2
Odhadovaná cena	40 mil. Kč

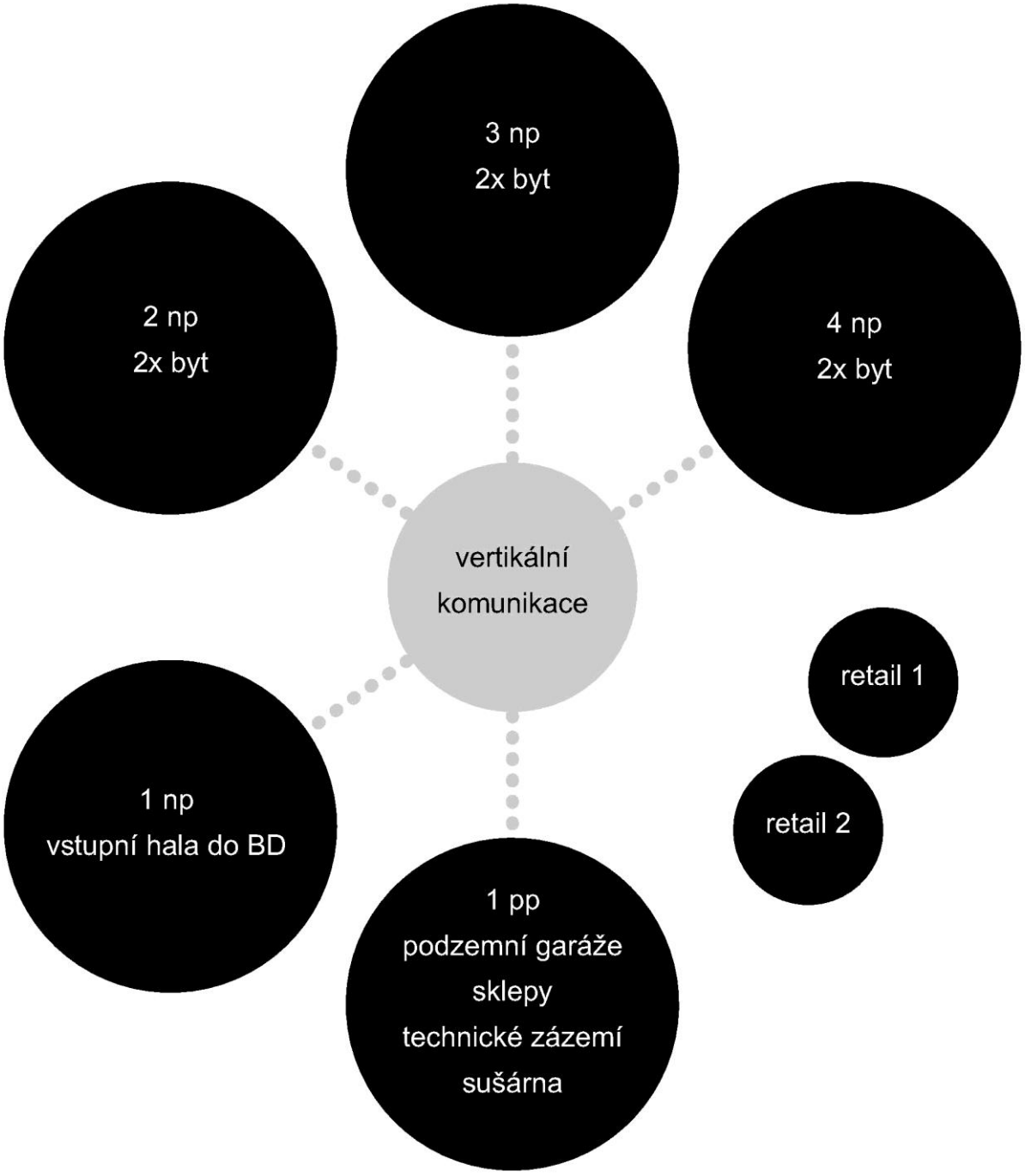
3 np
2x byt
2 np
2x byt
4 np
2x byt
vertikální
komunikace
retail 1
retail 2
1 np
vstupní hala do BD
1 pp
podzemní garáže
sklepy
technické zázemí
sušárna

Koncept lokace

Koncept lokace

Turistický ruch ve městě Žďár nad Sázavou je v nynější době centralizován do jediného místa, tj. k městskému zámku a k poutnímu kostelu sv. Jana Nepomuckého, který patří k památkám UNESCO. V blízkosti zámku jsou další stavby od architekta J. B. Santiniho-Aichela, jako například hospodářský dvůr Lyra a Dolní hřbitov.

Okolí hlavního náměstí neobsahuje žádnou stavbu nebo funkci, která by měla celorepublikový nebo přinejmenším krajský význam. Tento fakt má vliv na fungování centra, jelikož dochází k přesunu turistů i místních návštěvníků na opačný konec města. Důsledkem je prázdné náměstí o víkendu, oslabená návštěvnost místních služeb a stravovacích podniků.

V nynější době je snaha města o pěší a cyklistické propojení zmíněného turistického centra (žďárský zámek a poutní kostel sv. Jana Nepomuckého), náměstí Republiky (hlavní náměstí Žďáru nad Sázavou) a hlavního nádraží. Na této spojnici dochází k revitalizaci veřejného prostranství, vybavení novým mobiliářem, přidávání venkovních sportovišť apod. Bohužel i při této snaze nebude mít žďárské náměstí víc co nabídnout a pravděpodobnost navýšení turistů v městském centru je mizivá.

Výše zmíněné body mne přivádí k otázce, zda by neměla být na hlavní náměstí umístěna stavba turisticky atraktivní? Jestli by prázdné místo v centru města neměla vyplnit stavba, která je svojí funkcí a účelem svázána s historií a s jednou z nejvýznamnějších staveb v Česku? Zda by tam neměl stát objekt, který přiměje člověka projít si celé město, protože to stojí za to? Ano, takovou stavbu by si prázdné místo na hlavním náměstí ve Žďáře nad Sázavou zasloužilo.

Galerie Santini by měla sloužit nejen jako výstavní prostor, ale jako bod turistické a naučné poutě, která by byla završena návštěvou samotného poutního kostela na Zelené hoře.

POLYCENTRIZACE
TURISMU PRO
OŽIVENÍ CENTRA

Hmotové řešení a doplnění náměstí Republiky

Významné a dominantní nároží náměstí Republiky je v dnešní podobě degradované, rozbité, neúplné. V místě řešeného pozemku byl před nedávnem zbourán dům Bílý lev, po kterém zůstala nezastavěná parcela.

Cílem návrhu bylo racionálně doplnit uliční frontu domů, uzavřít nároží výstavbou a docílit tak jasného definování náměstí a okolní zástavby. Řešený pozemek by však neměl být zastavěn pouze jednou hmotou domu, jelikož by došlo k vytvoření dlouhé monstrózní stavby, která by narušila příjemnou a pravidelnou parcelaci okolních objektů. Z tohoto důvodu byla parcela rozdělena na dvě přibližně stejně velké části. Na nárožní dominantní části pozemku je umístěna Galerie Santini, na části druhé pak bytový dům s obchodním parterem. Oba objekty jsou navrženy o počtu čtyř nadzemních podlaží s rozdílnou konstrukční výškou. Výšková úroveň atiky je u obou domů rozdílná. Galerie svojí výškou převyšuje okolní zástavbu jakožto dominantní a svým účelem významná stavba, přesto nenarušuje pohledové panorama na centrum města. Bytový dům oproti tomu zůstává pod úrovní hřebenů okolní zástavby.

Pro ucelení okolní zástavby a dotvoření pěší zóny byla hmotově navržena také nástavba stávajících domů na úroveň tří nadzemních podlaží.

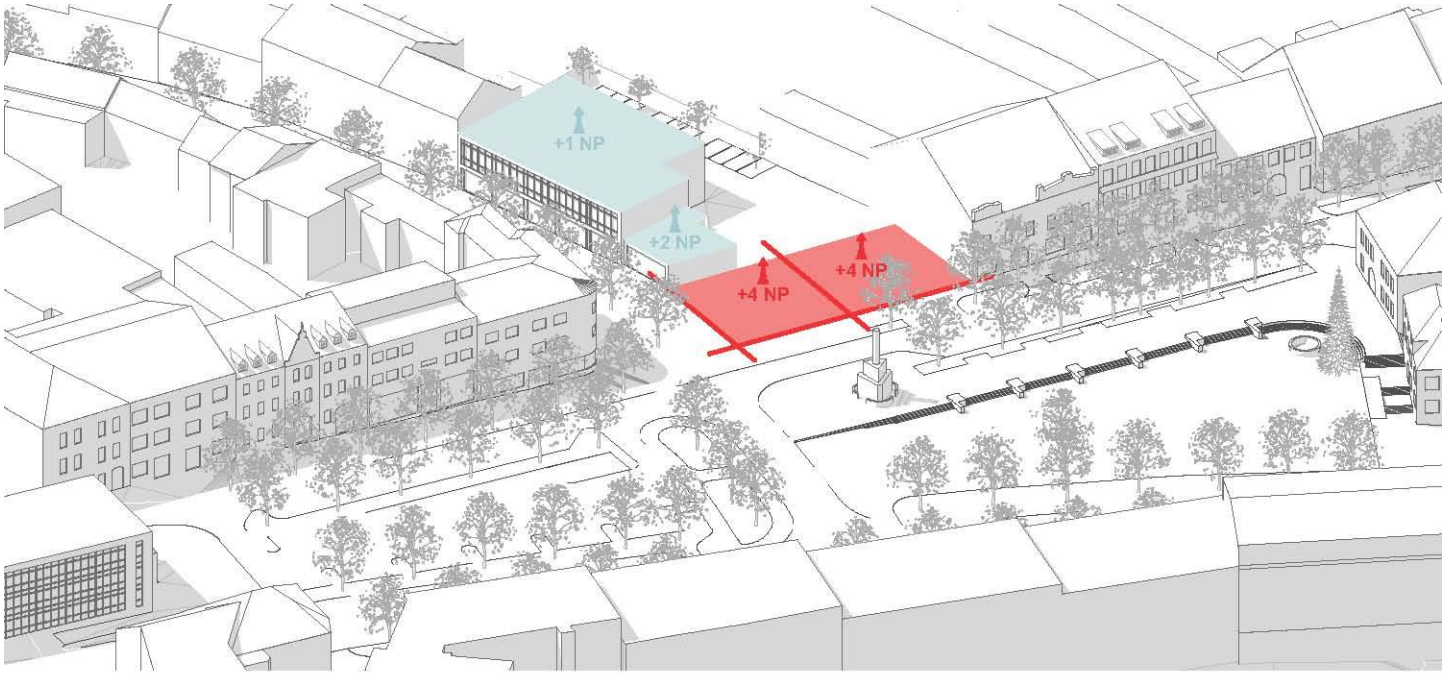
+1 NP
+2 NP
+4 NP
+4 NP

Situace - 1:1000

BYTOVÝ DŮM
GALERIE SANTINI
NÁMĚSTÍ REPUBLIKY
HORNÍ
OBSLUŽNÁ KOMUNIKACE
NÁDRAŽNÍ - PĚŠÍ ZÓNA

Galerie Santini

Koncept

Galerie Santini. Už jen název napovídá, že by se nemělo jednat o galerii, která pouze tupě ponese v názvu jméno jednoho z nejvýznamnějších architektů světa, aniž by byl přenesen nějaký odkaz z tvorby J. B. Santiniho-Aichela.

Jako odkaz a poctu celoživotní práci J. B. Santiniho-Aichela byl proto koncept galerie inspirován principy, které architekt Santini využíval ve své tvorbě. Tyto metody byly přetransformovány do současné doby a byly abstrahovány do nejjednodušší možné podoby. Důvodem abstrakce a zjednodušení do minimalistické formy byla jednak poloha a okolní zástavba, ve které by měla galerie stát. Druhým aspektem pak bylo udržet výstavní prostory ve strohé podobě, aby nekonkurovaly vystavovaným exponátům. Z tohoto důvodu byl též zvolen materiál pohledového betonu, který unifikuje celou stavbu.

Základními principy, které byly převzaty z tvorby J. B. Santiniho-Aichela a použity pro návrh galerie, jsou: centralizace, kontrast světla a stínu, průnik a gradace objemů do jádra a kontrast rovné plochy s dynamickým detailem.

Galerie byla navržena jako kompaktní centrální stavba, která pro svoje vnitřní dělení v půdorysném i vertikálním směru používá základní geometrický tvar **kružnice**. Kružnice jako absolutní centrální geometrický tvar, který má odkazovat na časté centrální formy Santiniho staveb. Půdorys stavby je pomocí kružnic rozdělen do devíti samostatných buněk, které mají v prostoru tvar koule. Každá z buněk má vytvářet samostatný centrální svět okolo jedné vystavované Santiniho stavby. Centrem všeho je pak točité schodiště, po kterém se člověk přibližuje vzhůru k nebi a k poslední vystavované Santiniho stavbě, která byla dovedena k dokonalosti, k poutnickému kostelu sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Základní kružnice vymezuje půdorys stavby ve tvaru čtverce 18x18m, který je dále rozdělen souměrně do devíti buněk v osových roztečích 6x6m. Kružnice buňky o poloměru 3,6m je využitá pro vymezení výstavního prostoru v půdorysném i vertikálním směru. Interpolace kružnice buňky pak definují velikosti průchodů mezi výstavními prostory a tloušťku fasády.

Kružnice byla též použita na ztvárnění fasády galerie. Vertikální dělení objektu pomocí kružnice bylo propsáno na vnější fasádu. Tím byla přiznána i vnitřní dispozice. Jednotlivými průniky kružnice byla fasáda rozdělena do segmentů, které jsou odstupňovány a gradují směrem ke vstupnímu nároží stavby. Pomocí tohoto efektu bylo dosaženo kontrastu rovné plochy s dynamickým detailem a hry světla a stínu na fasádě objektu.

Gradace ke středu galerie je docíleno pomocí středového válce s centrálním točitým schodištěm. Na válec jsou napojeny, ať už provozně nebo jen vizuálně, jednotlivé buňky galerie.

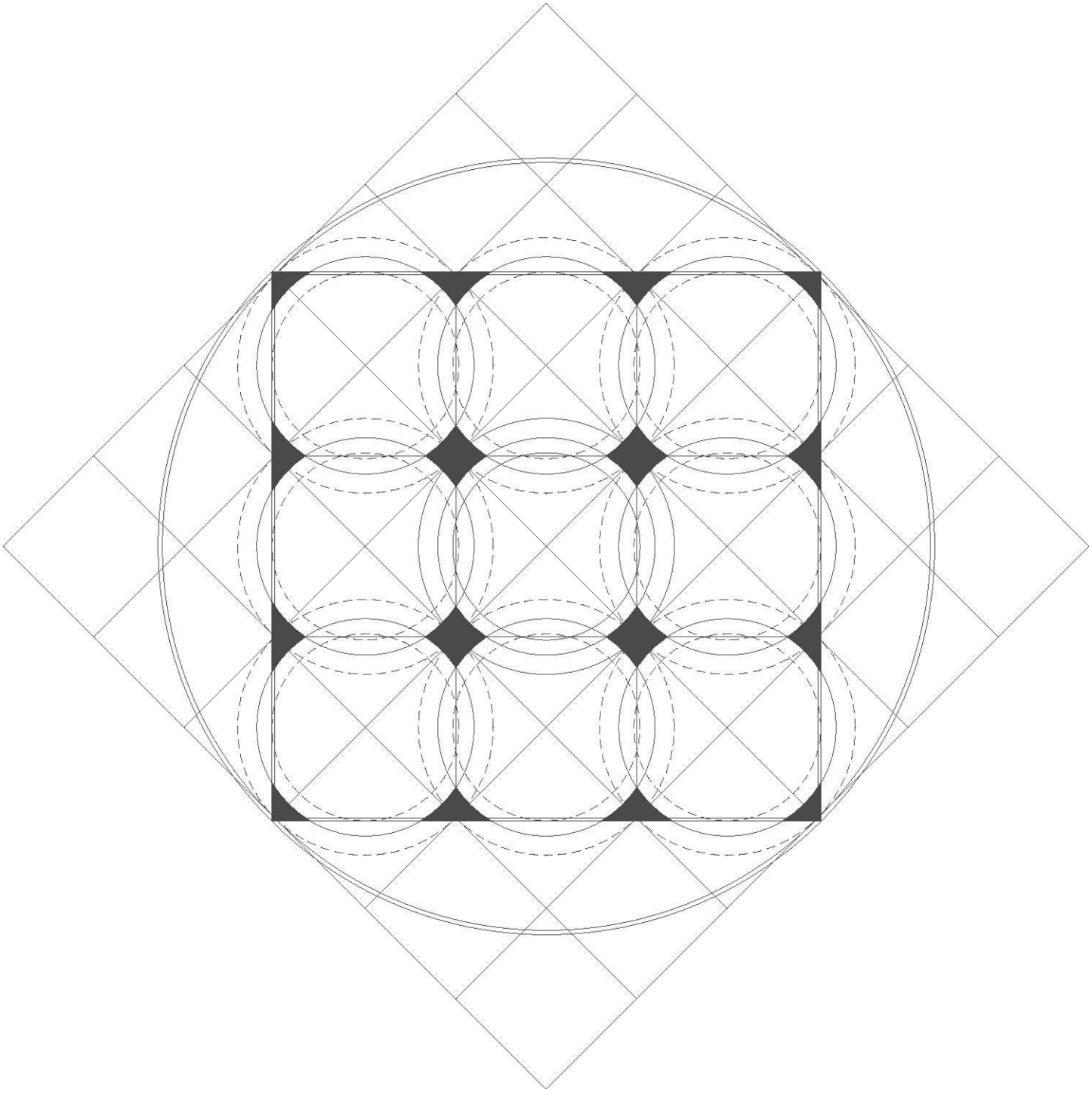

Funkční schéma

Vertikálně je budova galerie rozdělena do tří funkčních části. První nadzemní podlaží obsahuje administrativu a kavárnu. Tři nadzemní podlaží budou věnována stálé expozici Santiniho staveb. Podzemní podlaží bude pak využito pro dílnu, archiv, hygienické zázemí a technické zařízení budovy.

Administrativa objektu bude sloužit jako sídlo pro spolek “Putování za Santinim“. Spolek v nynější době sídlí ve žďárském zámku. Došlo by tedy k přesunutí sídla spolku do centra města, kde mohou lépe zajišťovat popularizaci osobnosti a díla J. B. Santiniho-Aichla, zajišťovat provoz stálé expozice v Galerii Santini a konat prezentace v rámci provozu kavárny.

Kavárna může sloužit více účelům. Základní funkcí bude bezpochyby stravování, dále se zde však mohou konat prezentace menšího charakteru či vystavovat a prodávat publikace týkající se J. B. Santiniho-Aichla nebo barokního umění.

Druhé až čtvrté podlaží bude věnováno stále expozici Santiniho díla. Každá buňka expozice bude věnována jedné z významných staveb architekta. Výstava bude obsahovat fyzický model stavby a bude zajištěna interaktivní prezentace pomocí projekce. Budou možné dvě formy prezentace výstavy. První forma bude pomocí elektronických zařízení interaktivním způsobem. Návštěvník bude postupně procházet výstavu sám dle určené posloupnosti a výklad bude poslouchat ze sluchátek. Druhá forma bude za účasti průvodce a na objednávku. Tento způsob je určen především pro skupinu lidí (cca 10 osob). Zároveň mohou probíhat max. 3 prohlídky s průvodcem v časovém rozestupu.

Podzemní podlaží slouží pro technického zařízení budovy a pro umístění toalet pro návštěvníky. V tomto podlaží je také dílna, která bude využívána na opravu modelů a tisk publikací týkajících se osobnosti J. B. Santiniho-Aichla. V návaznosti na dílnu je dále umístěn archiv sloužící spolku “Putování za Santinim“.

4 NP
STÁLÁ EXPOZICE SANTINIHO STAVEB
SAKRÁLNÍ NOVOSTAVBY

3 NP
STÁLÁ EXPOZICE SANTINIHO STAVEB
PROFÁNNÍ STAVBY

2 NP
STÁLÁ EXPOZICE SANTINIHO STAVEB
SAKRÁLNÍ PŘESTAVBY A DOSTAVBY

1 NP
GALERIE - ADMINISTRATIVA
KAVÁRNA

1 PP
TOALETY
DÍLNA
ARCHIV
TECHNICKÉ ZÁZEMÍ

Půdorys 1.PP – 1:200

Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
-1.01	CHÚC B	45,2
-1.02	Chodba	13,4
-1.03	Ústředna EPS+UPS	9,7
-1.04	Přečerpávací stanice + úklid	5,2
-1.05	Hlavní rozvaděč + server	7,9
-1.06	Technická místnost	33,6
-1.07	Strojovna VZT	37,2
-1.08	Archiv	33,6
-1.09	Dílna	37,5
-1.10	Toalety M - předsíňka	19,5
-1.11	Toalety M - pisoáry	5,6
-1.12	Toalety M - WC	2,3
-1.13	Toalety M - WC invalida	4,5
-1.14	Toalety Ž - předsíňka	19,4
-1.15	Toalety Ž - WC invalida	4,5
-1.16	Toalety Ž - WC	2,5
-1.17	Toalety Ž - WC	2,5
-1.18	Toalety Ž - WC	2,5
		286,6 m²

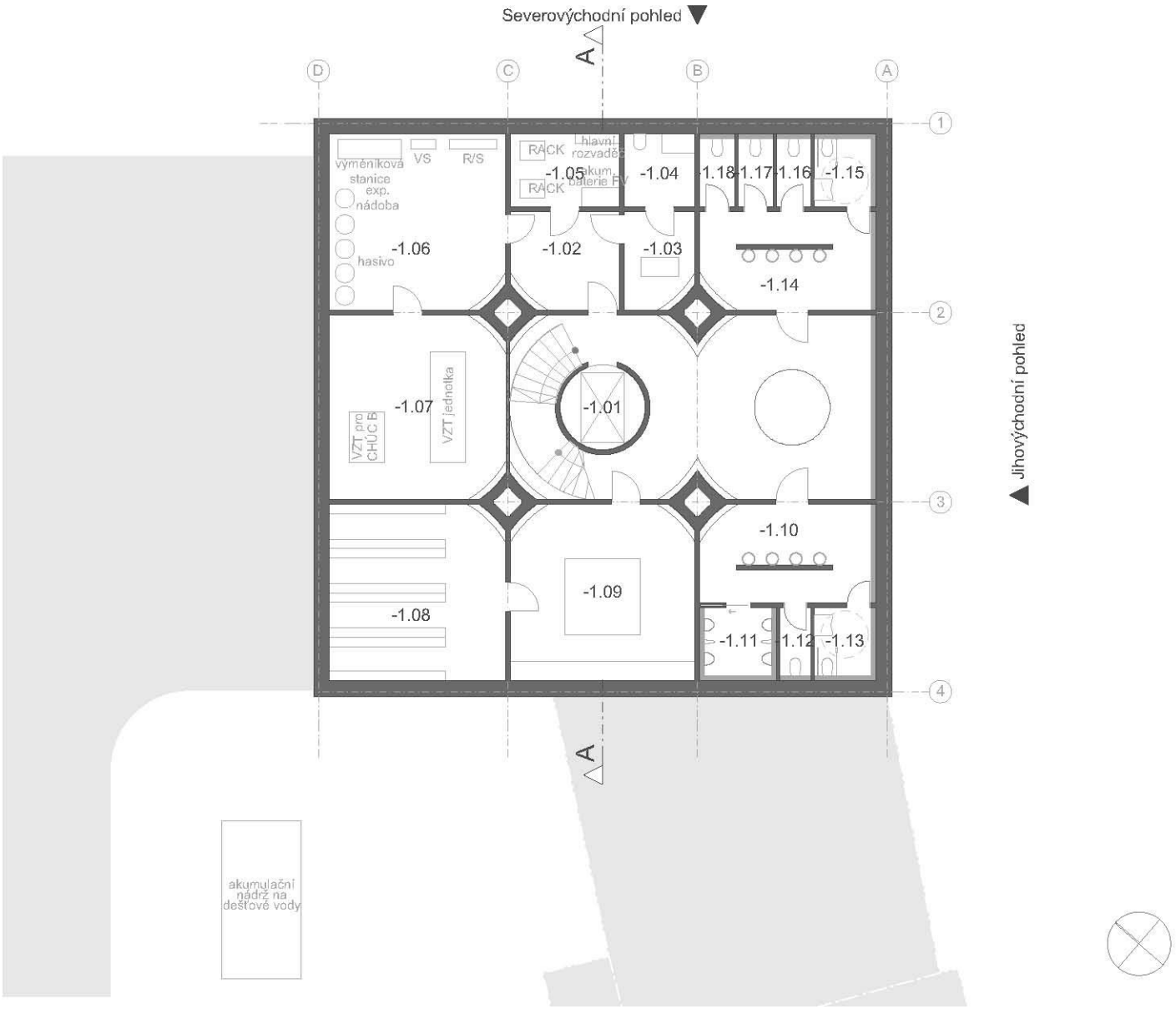
Severovýchodní pohled
A
D
C
B
A
1
2
3
4
výměníková stanice
VS
R/S
RACK
hlavní rozvaděč
RACK
akum. baterie FV
-1.05
-1.04
-1.18
-1.17
-1.16
-1.15
exp. nádoba
hasivo
-1.06
-1.02
-1.03
-1.14
-1.07
VZT jednotka
VZT pro CHÚC B
-1.01
-1.10
-1.09
-1.08
-1.11
-1.12
-1.13
A
Jihovýchodní pohled
akumulační nádrž na dešťové vody

Půdorys 1.NP – 1:200

Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
1.01	Vstup	59,3
1.02	CHÚC B	9,5
1.03	Kancelář	29,4
1.04	Zádveří	16,6
1.05	Toaleta - kavárna	2,4
1.06	Toaleta - kancelář	2,4
1.07	Kavárna - sklad	2,4
1.08	Kavárna - sprcha	2,4
1.09	Kavárna	90,7
		215,1 m²

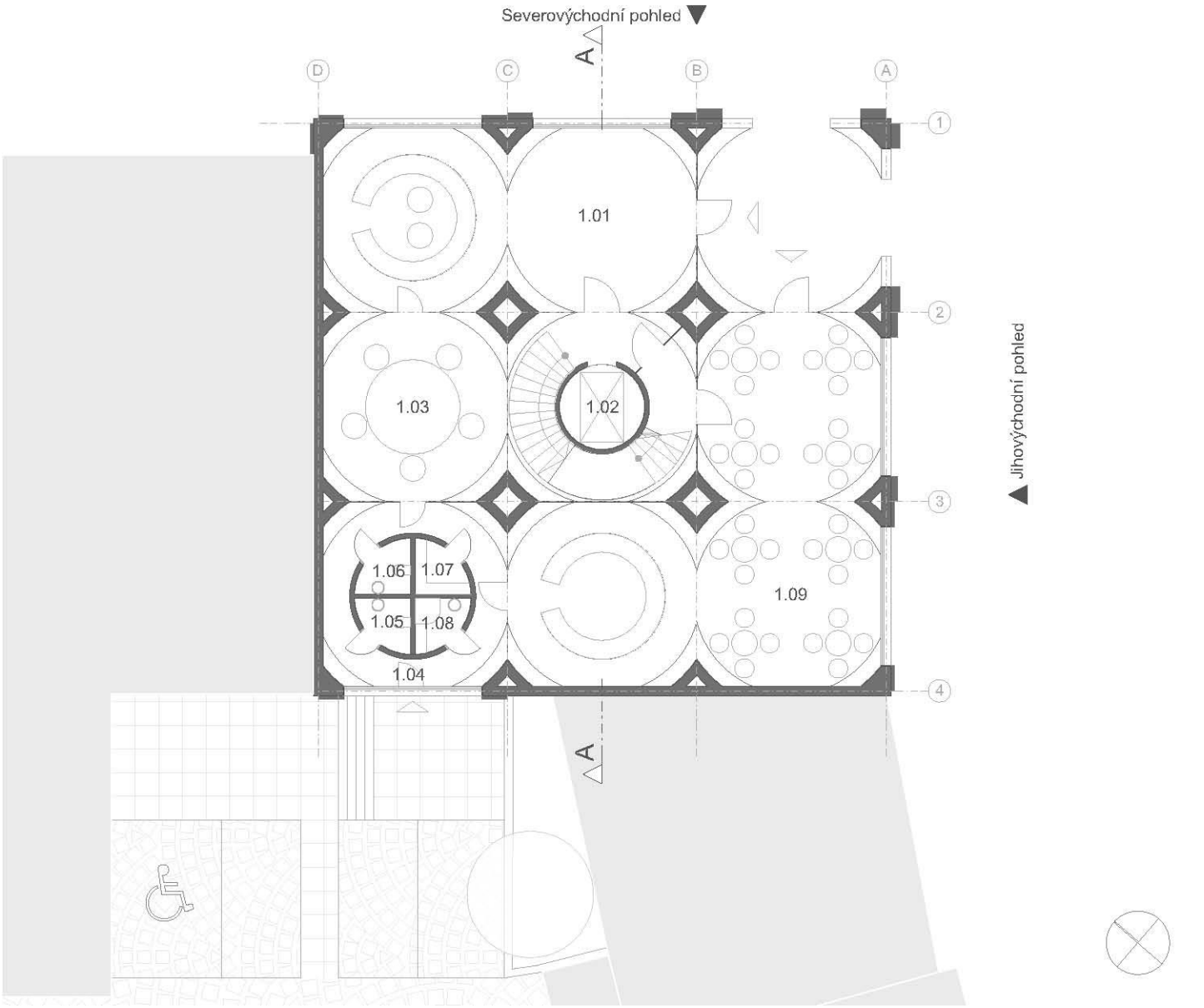
Severovýchodní pohled
A
D
C
B
A
1
2
3
4
1.01
1.02
1.03
1.04
1.05
1.06
1.07
1.08
1.09
A
Jihovýchodní pohled

Půdorys 2.NP – 1:200

Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
2.01	CHÚC B	33,9
2.02	Stálá expozice	205,2
		239,1 m^2

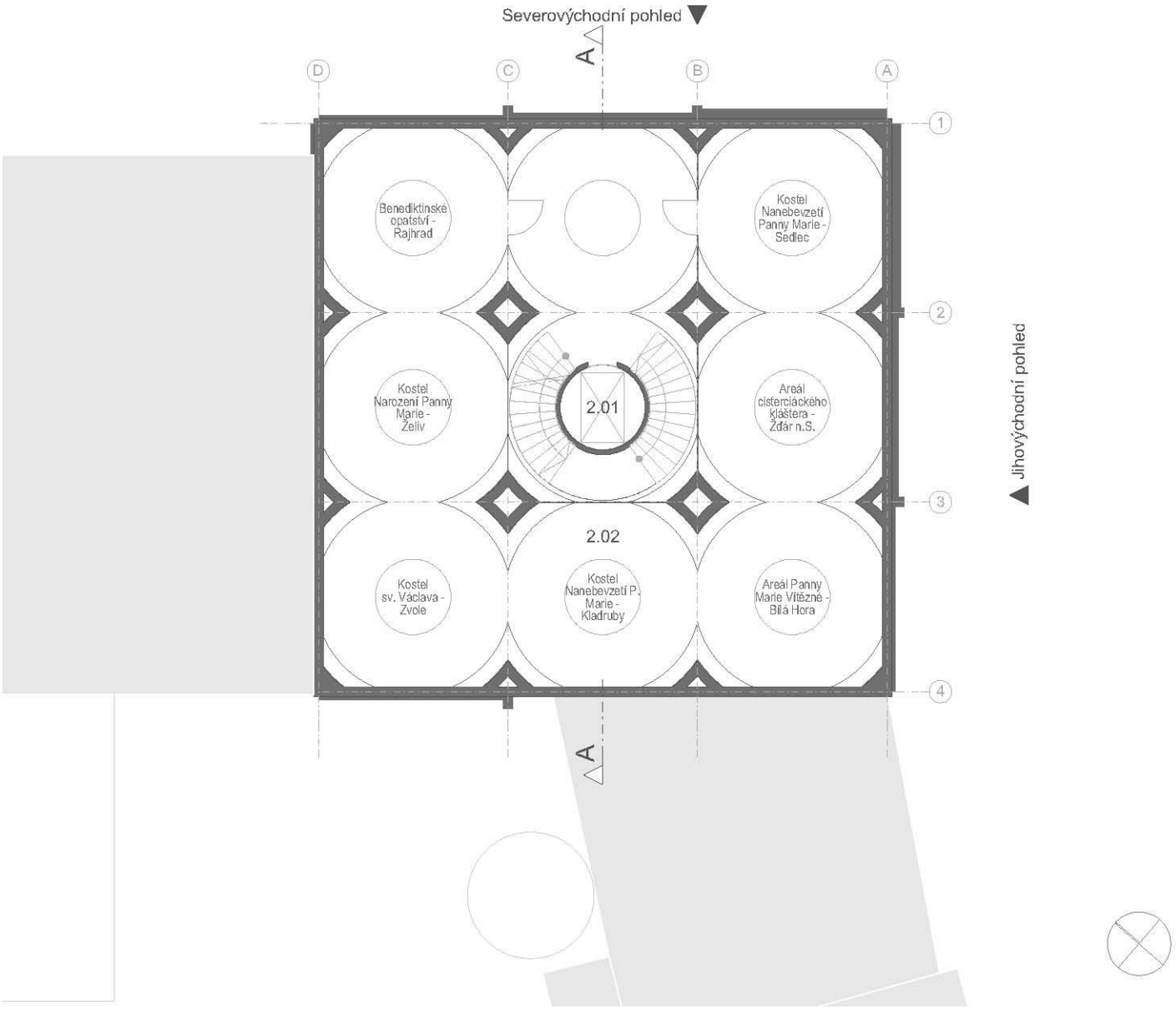
Severovýchodní pohled
A
D
C
B
A
1
2
3
4
Benediktinské opatství - Rajhrad
Kostel Nanebevzetí Panny Marie - Sedlec
Kostel Narození Panny Marie - Želiv
2.01
Areál cisterciáckého kláštera - Žďár n.S.
2.02
Kostel sv. Václava - Zvole
Kostel Nanebevzetí P. Marie - Kladruby
Areál Panny Marie Vítězné - Bílá Hora
A
Jihovýchodní pohled

Půdorys 3.NP – 1:200

Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
3.01	CHÚC B	33,9
3.02	Stálá expozice	205,2
		239,1 m^2

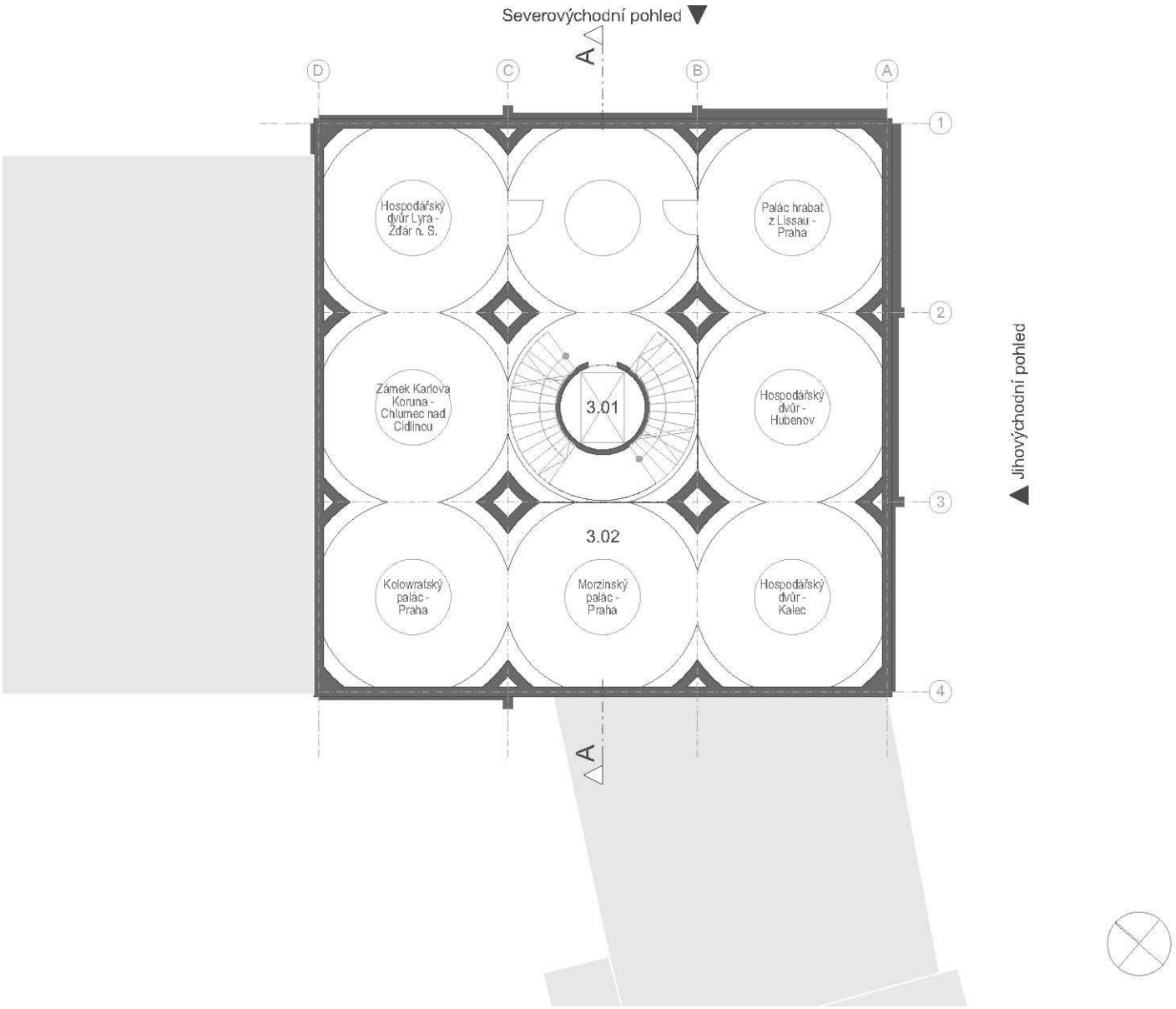
Severovýchodní pohled
A
D
C
B
A
1
2
3
4
Hospodářský dvůr Lyra - Žďár n. S.
Palác hrabat z Lissau - Praha
Zámek Karlova Koruna - Chlumec nad Cidlinou
3.01
Hospodářský dvůr - Hubenov
3.02
Kolowratský palác - Praha
Morzinský palác - Praha
Hospodářský dvůr - Kalec
A
Jihovýchodní pohled

Půdorys 4.NP – 1:200

Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
4.01	CHÚC B	33,9
4.02	Stálá expozice	205,2
		239,1 m^2

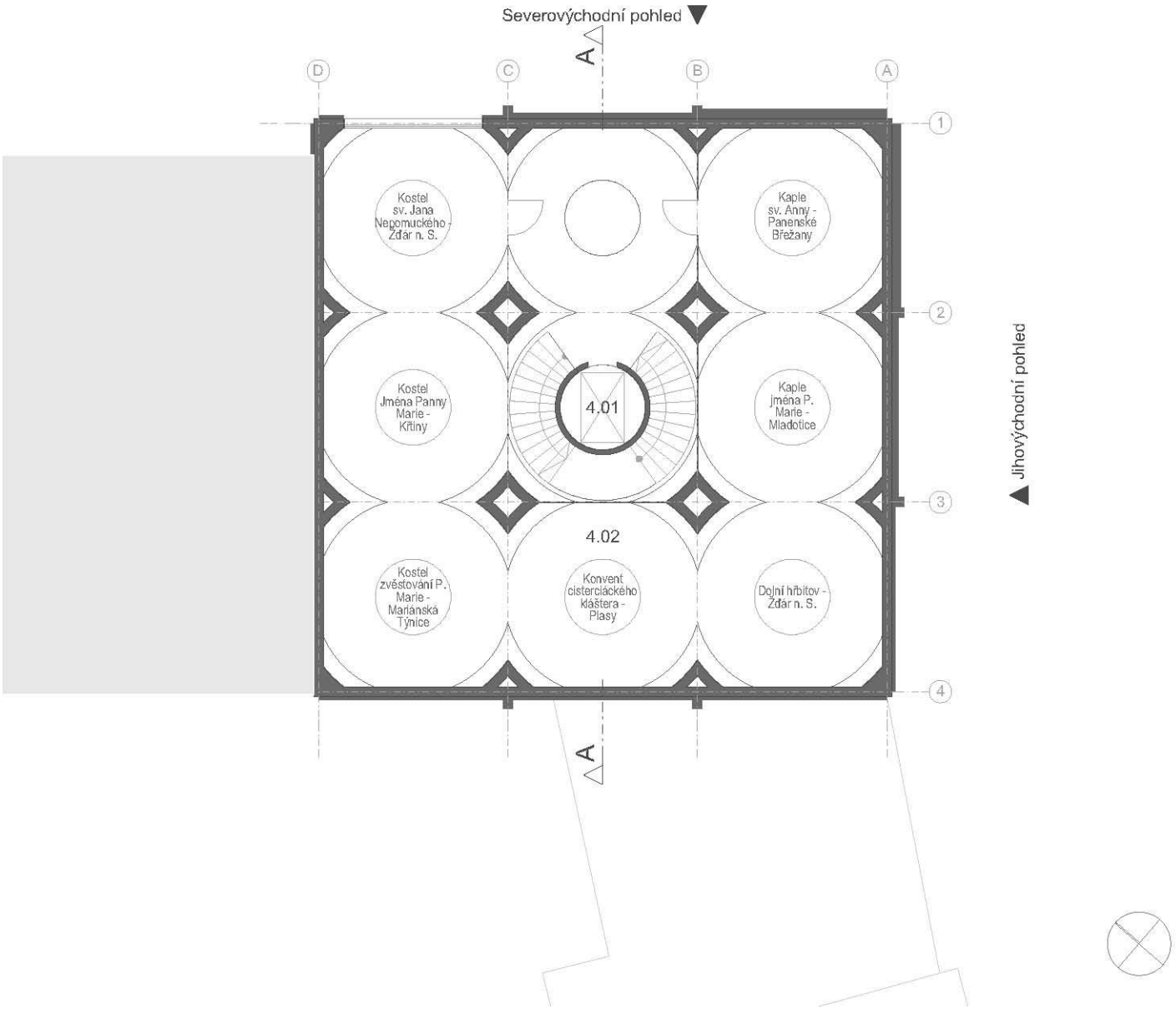
Severovýchodní pohled
A
D
C
B
A
1
2
3
4
Kostel sv. Jana Nepomuckého - Zďár n. S.
Kaple sv. Anny - Panenské Břežany
Kostel Jména Panny Marie - Křtiny
4.01
Kaple jména P. Marie - Mladotice
4.02
Kostel zvěstování P. Marie - Mariánská Týnice
Konvent cisterciáckého kláštera - Plasy
Dolní hřbitov - Zďár n. S.
A
Jihovýchodní pohled

Řez A-A‘ – 1:200

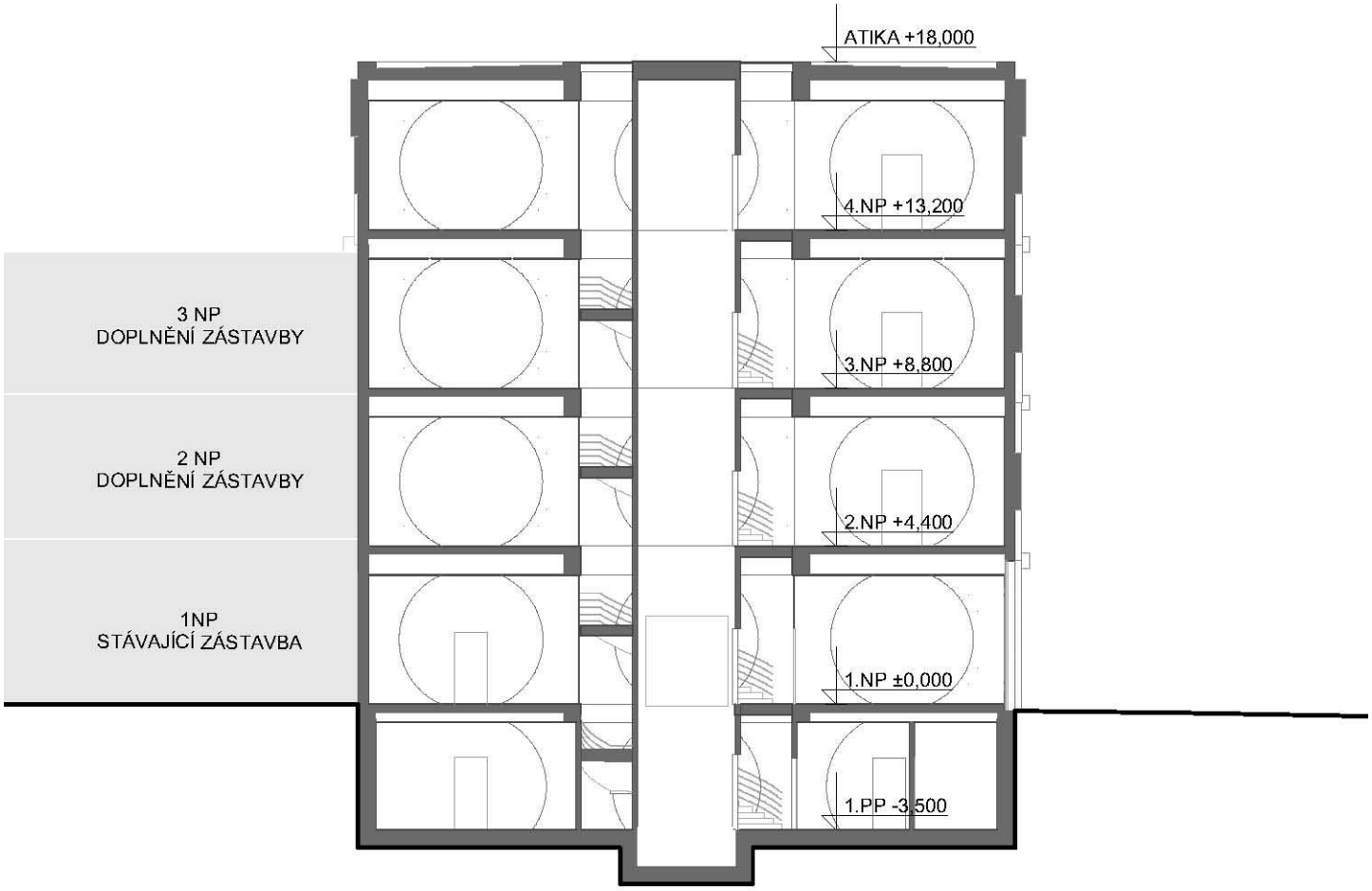
ATIKA +18,000
4.NP +13,200
3.NP +8,800
2.NP +4,400
1.NP ±0,000
1.PP -3,500
3 NP
DOPLNĚNÍ ZÁSTAVBY
2 NP
DOPLNĚNÍ ZÁSTAVBY
1NP
STÁVAJÍCÍ ZÁSTAVBA

Severovýchodní pohled – 1:500

Jihovýchodní pohled – 1:500

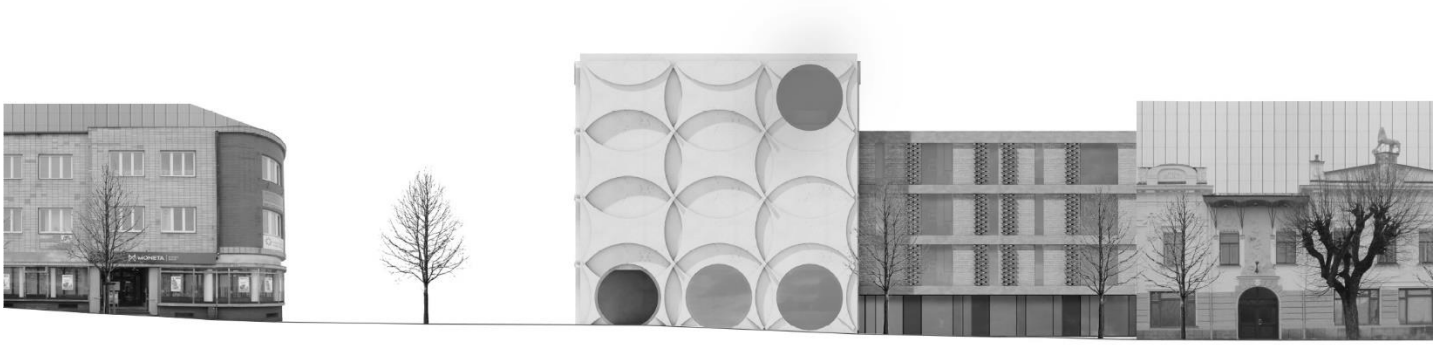

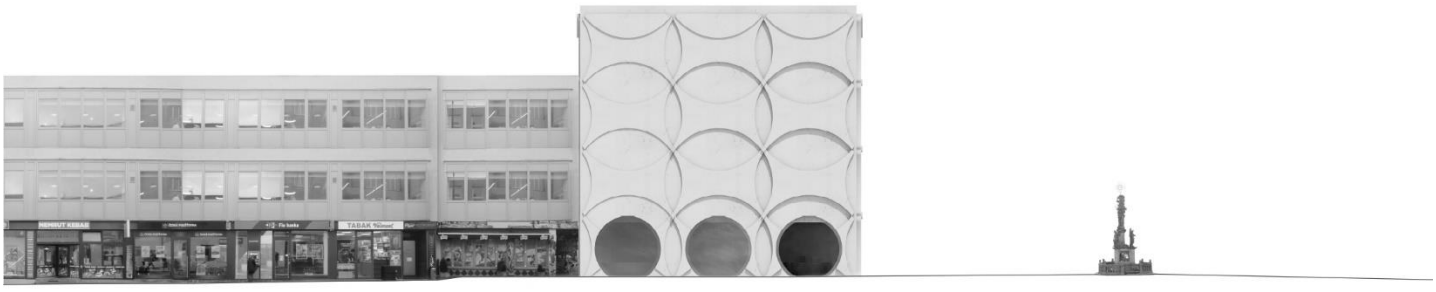

Statické řešení

Galerie Santini je koncipována jako sestava monolitického železobetonu a železobetonových prefabrikátů. Jako prefabrikáty budou vyrobeny především sloupy, které jsou navrženy ve dvojí křivosti. Vnější obklad galerie je též navržen z prefabrikovaných ŽB dílců.

Založení objektu bude provedeno monolitickou ŽB bílou vanou v kombinaci s vnitřními prefabrikovanými sloupy. Každý vnitřní prefabrikovaný sloup je tvořený ze čtyř částí, které budou na místě smontovány.

Stropy vrchní stavby budou prováděny jako monolitické. Obvodovou nosnou část bude tvořit kombinace prefabrikovaných sloupů s monolitickými stěnami. Vnitřní nosná část je opět navržena z prefabrikovaných sloupů složených ze čtyř částí.

Výtahová šachta bude provedena z monolitického železobetonu. Schodiště s mezipodestami budou prefabrikované a budou ukotveny do nosné konstrukce výtahové šachty a do stropních desek.

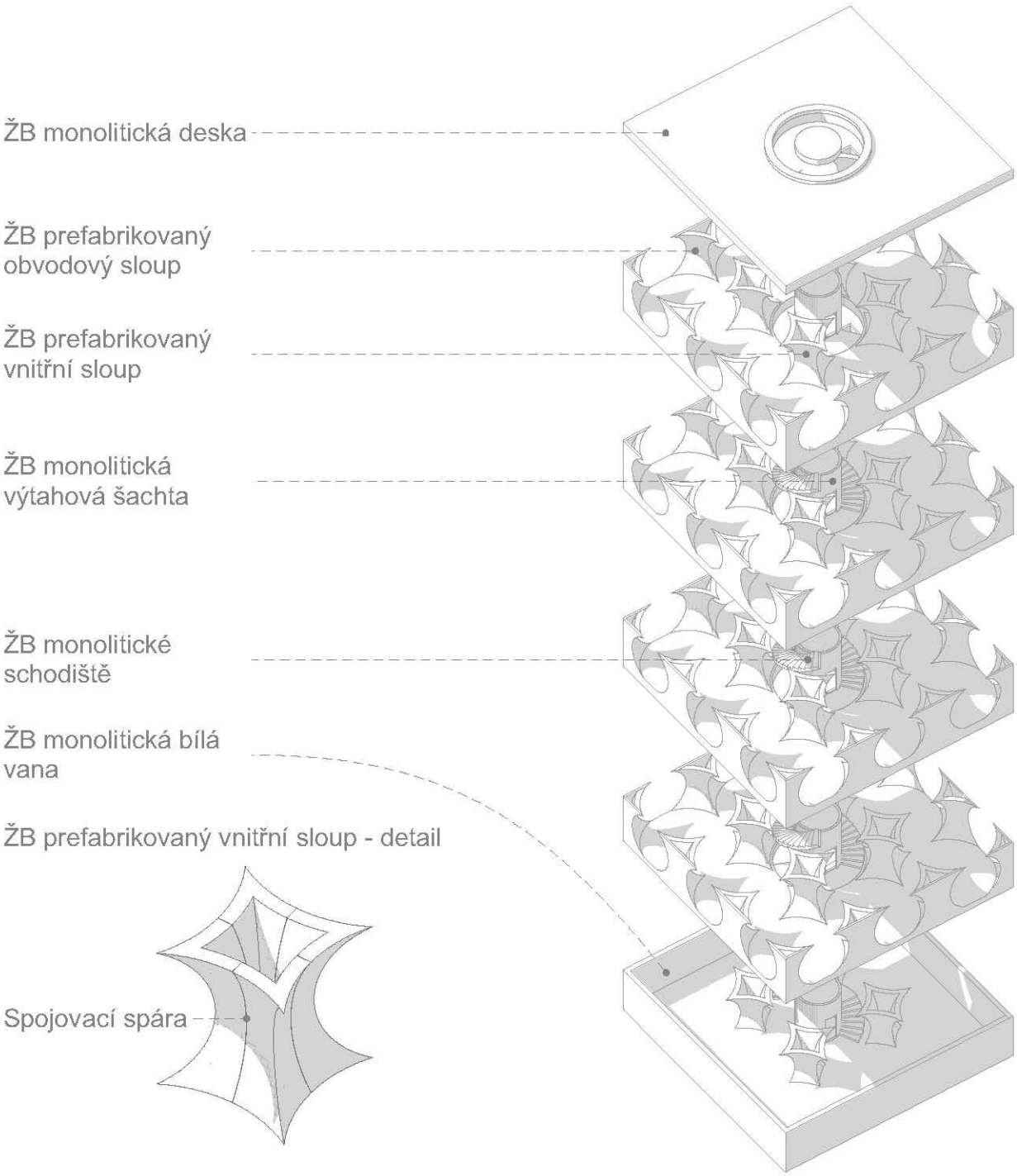
ŽB monolitická deska
ŽB prefabrikovaný obvodový sloup
ŽB prefabrikovaný vnitřní sloup
ŽB monolitická výtahová šachta
ŽB monolitické schodiště
ŽB monolitická bílá vana
ŽB prefabrikovaný vnitřní sloup - detail
Spojovací spára

Požárně bezpečnostní řešení

Z požárně bezpečnostního hlediska se jedná o galerii se čtyřmi nadzemními a jedním podzemním podlaží. Objekt byl rozdělen do požárních úseků a byla vypočtena obsazenost osobami. Dále byl prověřen počet únikových cest, jejich délka a šířka. Nakonec byly posouzeny požárně nebezpečné prostory a odstupy od POP.

Výsledem výše zmíněných kroků jsou následující závěry. Velikost a dispozice objektu vyžaduje instalaci zařízení SHZ. Jako hasivo bude s ohledem na vystavované exponáty použita vodní mlha či alternativa speciálního hasiva, které bude uskladněno v technické místnosti. Velikost všech požárních úseků a vzdálenost úniku do CHÚC vyhovuje. Unikání osob při požáru je zajištěno chráněnou únikovou cestou typu B, která vyhovuje ve všech potřebných parametrech. Nucené větrání chráněné únikové cesty zajišťuje vzduchotechnická jednotka. Tato jednotka je napojena na zařízení EPS a UPS. Z CHÚC budou osoby unikat na hlavní náměstí. Z administrativní části a z kavárny je možno unikat dvěma směry, na náměstí nebo do vnitrobloku. Do směru únikové cesty z CHÚC zasahuje POP kavárny. Tato prosklená plocha bude řešena požárně dělící konstrukcí (protipožárním zasklením). Stejným způsobem budou řešeny také požárně dělící konstrukce v rámci interiéru galerie, kde CHÚC typu B bude oddělena od ostatních prostor za pomoci protipožárního zasklení.

Půdorys 1.PP - 1:400

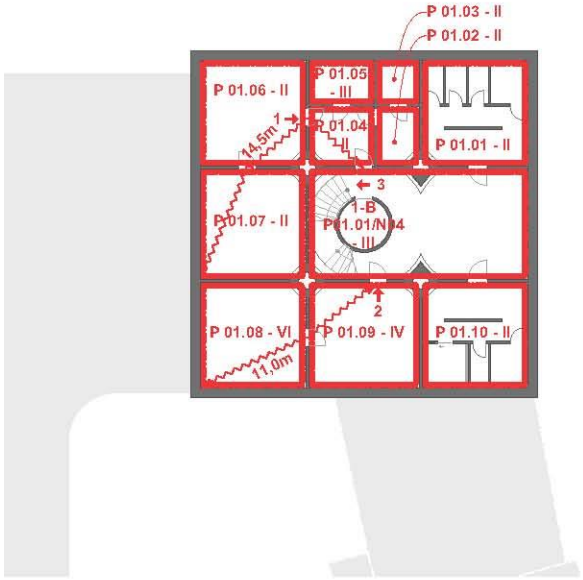

Půdorys 1.NP - 1:400

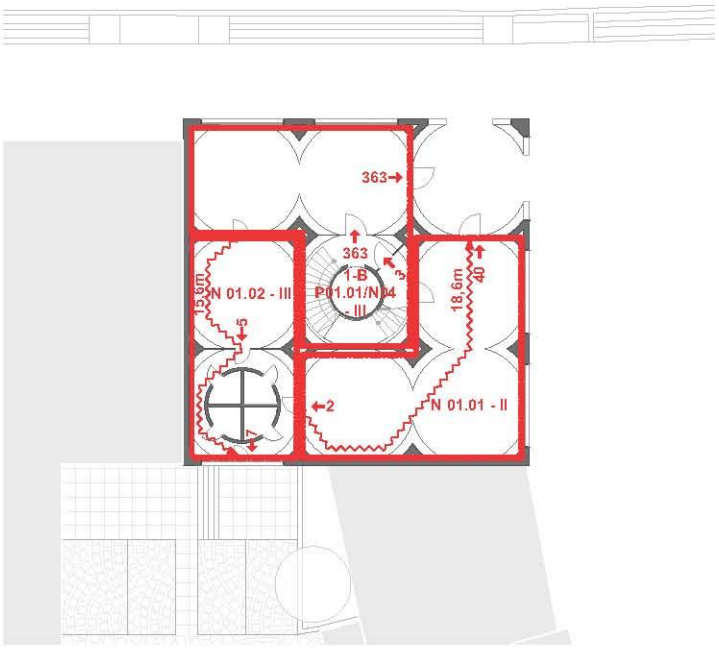

Půdorys typického podlaží - 1:400

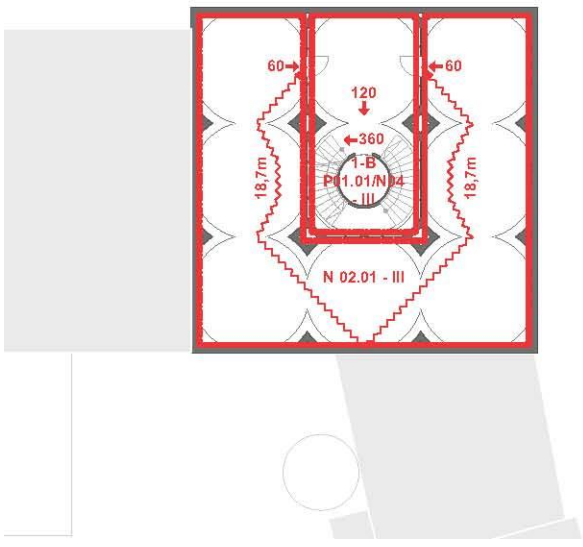

Půdorys 4.NP - 1:400

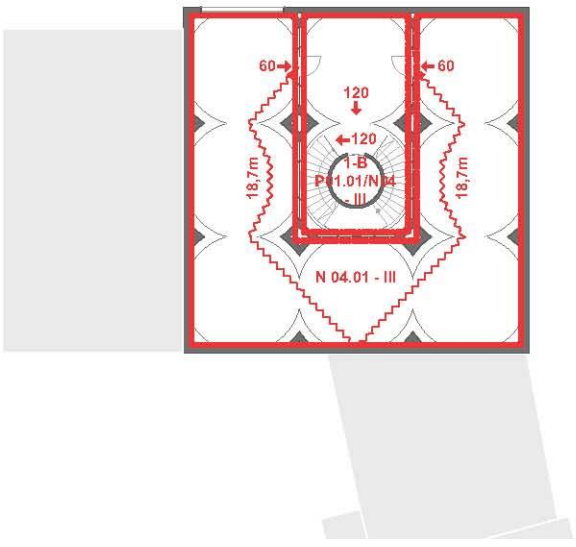

Technické zařízení budovy

Při návrhu galerie bylo cílem vytvořit objekt, který bude klást minimální požadavky na spotřebu energií s možností využití alternativních zdrojů energie a možností využití CZT, které je v okolí stavby k dispozici. Dalším cílem bylo přiblížit se či dosáhnout pasivního standardu.

Galerie je navržena jako kompaktní hmota, kvádr, s minimálním množstvím oken. Většina prosklených ploch je orientovaná na severovýchod, nebo se nachází v parteru stavby, tudíž není zapotřebí zajišťovat stínění objektu. Obálku stavby bude tvořit sendvičová skladba železobetonu a izolační vrstvy. Pro zlepšení mikroklimatu a splnění koeficientu zeleně je navržena pro zastřešení objektu skladba zelené střechy s extenzivní vegetací.

Objekt galerie bude napojen na technickou infrastrukturu, která se nachází v přilehlém uličním profilu na náměstí Republiky. Stavba bude napojena na vodovod, jednotnou kanalizaci, centrální zásobování tepla, el. energii a telekomunikační kabel. Pro vertikální rozvody všech potrubí jsou použity dutiny v prefabrikovaných sloupech. V horizontální rovině pro tyto rozvody pak slouží dutina na podhledy.

Zásobování objektu vodou bude zajišťovat vodovodní přípojka, jež bude napojena na vodoměrnou sestavu v technické místnosti. Odtud bude voda distribuována vnitřním rozvodem k jednotlivým armaturám.

Splaškové vody z objektu budou odváděny přes čerpací stanici umístěnou v prvním podzemní podlaží. Toto řešení je použito z důvodu umístění toalet pod úrovní kanalizační stoky. Dešťové vody ze střechy jsou odváděny do akumulační nádrže na dešťovou vodu s pojistným předem, který je napojen na kanalizační stoku. Dešťové vody budou použity na závlahu okolní zeleně. Alternativní způsob využití je pak na splachování toalet.

Vytápění objektu bude zajištěno pomocí centrálního zásobovaní tepla. Galerie bude napojena na horkovod přes výměníkovou stanici, která je umístěná v technické místnosti. Odtud bude teplá voda rozvedena do otopné soustavy a do vnitřního rozvodu teplé užitkové vody. Pro vytápění objektu bude použit systém aktivovaného betonového jádra. V letních měsících bude pak tento systém použit k chlazení.

Větrání stavby zajišťují dvě vzduchotechnické jednotky umístěné ve strojovně v podzemním podlaží. První centrální rekuperační vzduchotechnická jednotka zajišťuje větrání galerie při běžném provozu. Druhá jednotka slouží pro nucené větrání chráněné únikové cesty při možnosti vzniku požáru. Tato jednotka je zvlášť napojena na zařízení EPS a UPS.

Pro zásobování galerie elektrickou energií jsou navrženy na střeše objektu fotovoltaické panely. V podzemním podlaží je pak umístěna akumulační baterie pro uchování přebytečné energie. Při vytvoření nadměrného množství může být el. energie odvedena přes el. přípojku do veřejné sítě.

Půdorys 1.PP - 1:400

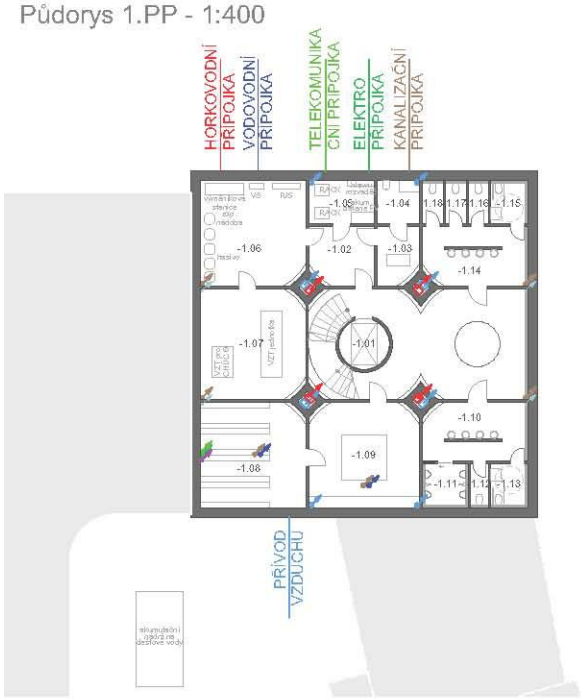

Půdorys 1.NP - 1:400

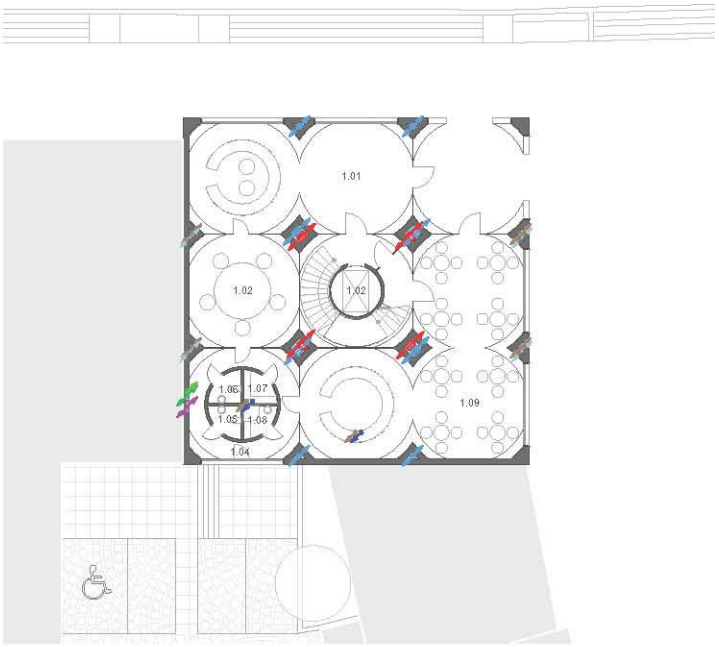

Půdorys typického podlaží - 1:400

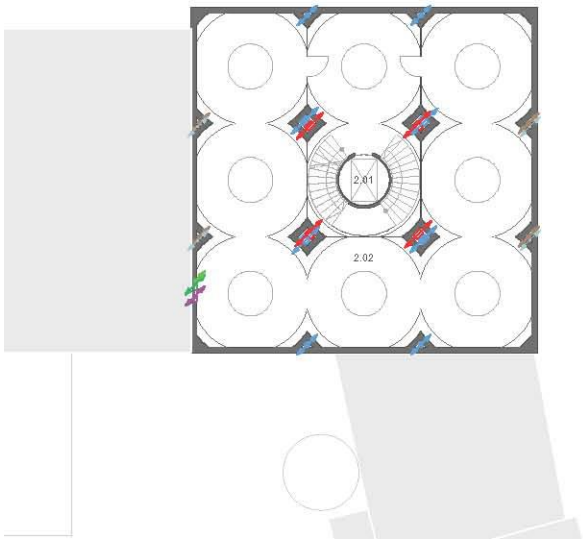

Půdorys střechy - 1:400

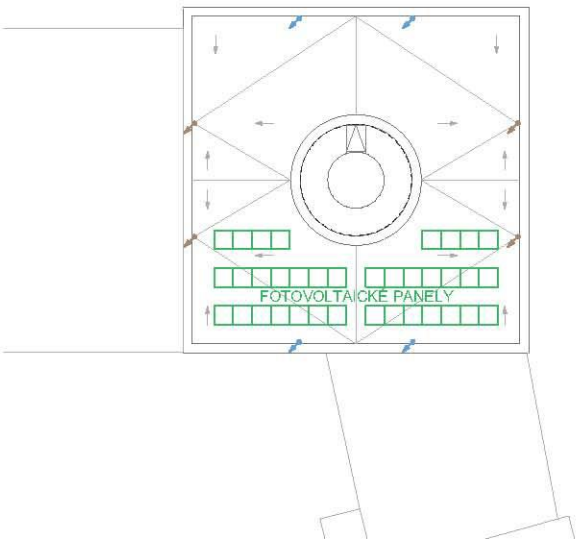

Pohled z jihovýchodního rohu náměstí Republiky

Pohled z ulice Nádražní – pěší zóna

ČESKÁ POJIŠŤOVNA
Fio banka
vodafone

Detail fasády Galerie Santini

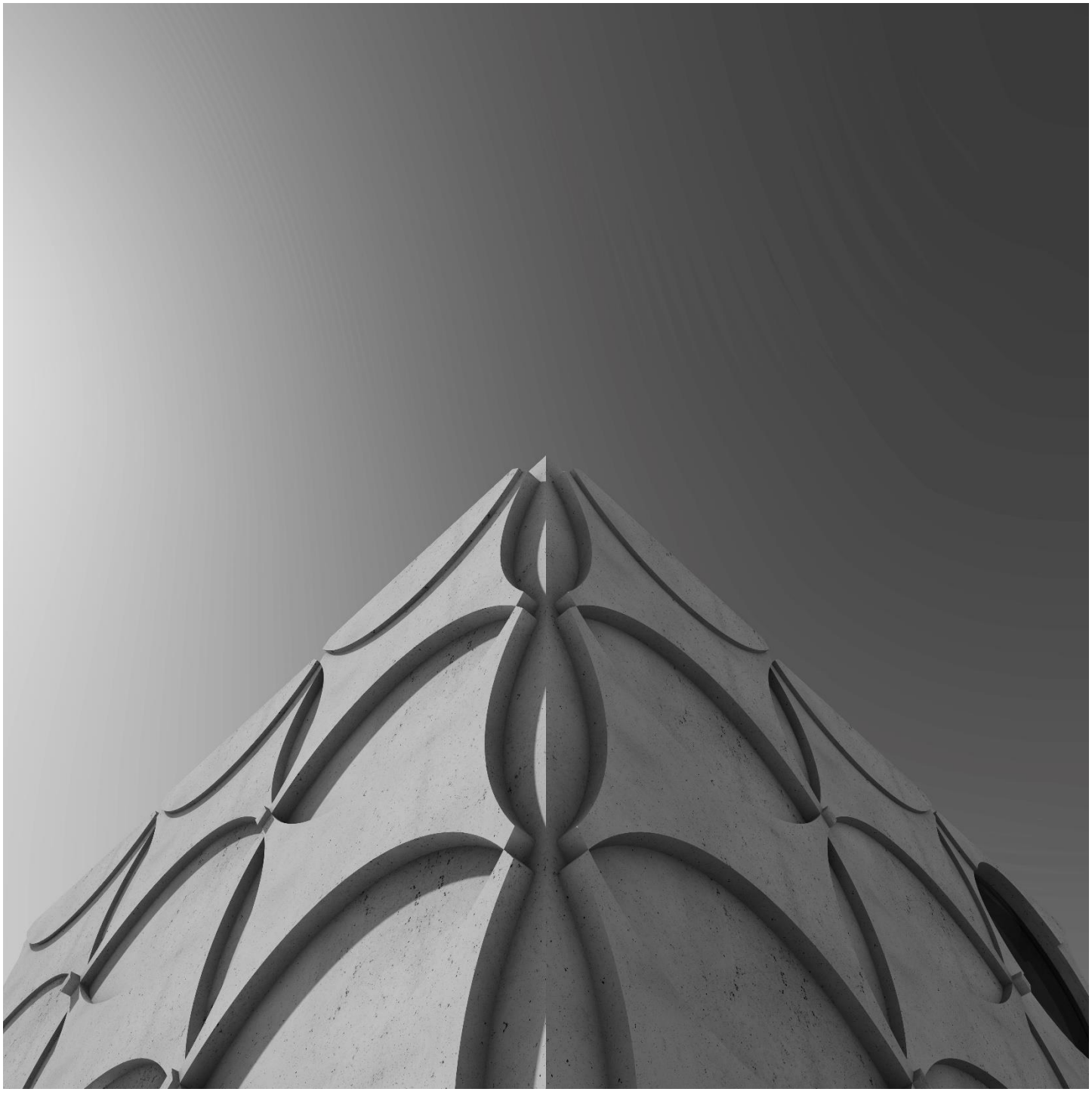

Interiér Galerie Santini s modelem zámku Karlova Koruna

Interiér Galerie Santini s výhledem na poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

← 600 m
Brodská

Bytový dům

Koncept

Základním hlediskem pro tvorbu bytového domu bylo zachovat kontakt jednotlivých bytů s náměstím a využít krásného výhledu, který se nám skýtá z úrovně druhého nadzemního podlaží přímo na Zelenou horu a na poutní kostel sv. Jana Nepomuckého. Dalším aspektem bylo zajištění proslunění bytů, jelikož fasáda k náměstí je orientována na severovýchodní stranu. Třetím z důležitých bodů bylo zajištění dopravy v klidu, což je často problematické téma.

Bytový dům a jeho dělení bylo pojato jako klasická forma městského domu. Středová vertikální komunikace rozděluje půdorys objektu na dvě části, dva byty v každém patře. Bytové jednotky jsou orientovány do náměstí i do vnitrobloku z důvodu zachování hodnotného výhledu a z nutnosti splnit oslunění bytů. Parter je věnován dvěma retailům. V koridoru komunikace je z hlavní hmoty domu vysunut autovýtah, který zajišťuje přepravu vozidel do podzemních garáží.

Estetika bytového domu je vyjádřena pomocí propisování použitých konstrukčních materiálů na vnější povrchy. Jako konstrukční materiál bylo použito vápenopískové zdivo a monolitické železobetonové stropy. Zdivo bylo zvoleno jako odkaz k tradici zděných domů v místě historického náměstí, nicméně přetransformováno do dnešní podoby zdících prvků. Železobetonové stropy jsou otiskem dnešní doby. Všechny tyto prvky jsou přiznány navenek bez dalších povrchových úprav. Z důvodu odolnosti proti povětrnostním vlivům je pak exteriérová část zdiva s tepelnou izolací obložena cihelnými pásky, které vyjadřují zděnou stavbu. Jako výtvarné a funkční prvky slouží na fasádě perforované cihelné části zdí, které vytváří částečně intimní pocit pro obyvatele bytu. Perforované zdi slouží také jako zábradlí, díky tomu je možno otevřít velká francouzská okna a provázat tak interiér s ruchem na náměstí. Toto řešení také umožňuje přirozeně provětrat obytné prostory.

Byt by měl sloužit od svého počátku skvěle mladému páru a poté i rodině bez nutnosti stěhování. Koncept bytů je proto založen na otevřenosti prostorů a možnosti “růstu“ s majitelem či nájemníkem. Růstem bytu je myšlena možnost dispoziční úpravy při zachování charakteru prostředí. V dispozičním centru je obsaženo všechno potřebné zázemí, které je možno obcházet dokola. Po obvodu fasád se pak rozkládají obytné pokoje, které se dají dělit. Vzdušnost bytů a jejich prostornost je podpořena velkorysými prosklenými plochami pomocí francouzských oken.

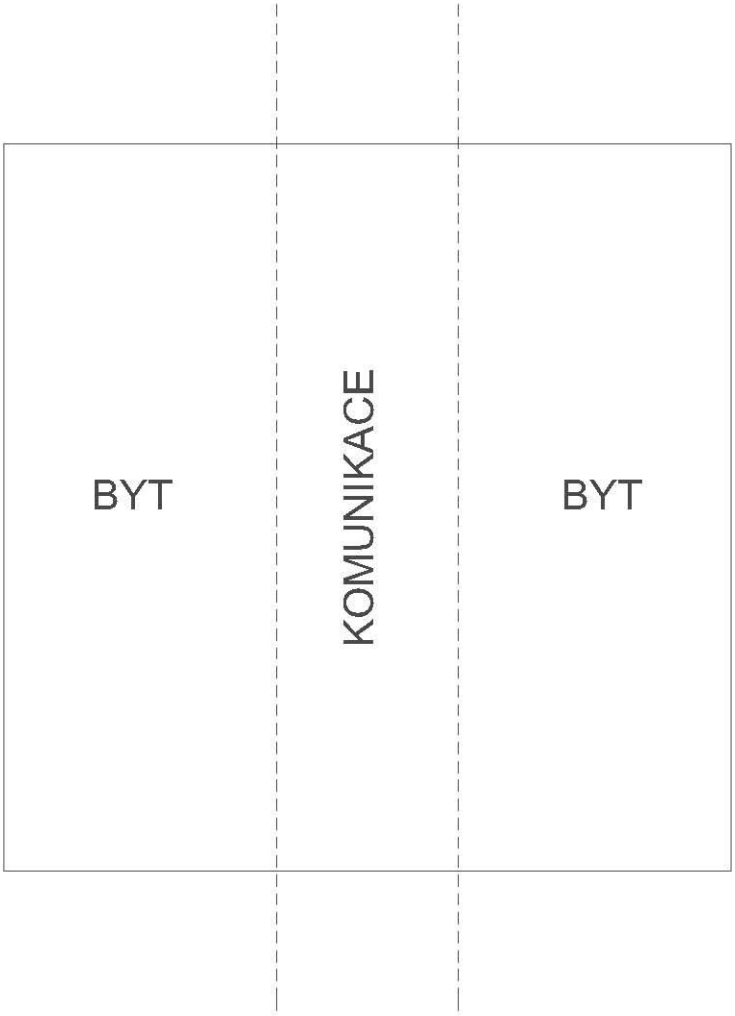
BYT
KOMUNIKACE
BYT

Funkční schéma

Vertikálně je bytový dům rozdělen do tří funkčních části. První nadzemní podlaží obsahuje pronajímatelné retaily. Tři nadzemní podlaží budou věnována bytům. Podzemní podlaží bude pak využito pro podzemní garáže, sklepy k bytovým jednotkám, pro sušárnu a technické zařízení budovy.

Retaily jsou koncipovány jako pronajímatelná plocha pro obchod či služby a jsou přímo přístupné z náměstí. Každý retail obsahuje základní zázemí. Jejich zásobování je možno zajistit z vnitrodvoru.

Druhé až čtvrté podlaží bude věnováno bytovým jednotkám. Byty jsou navrženy o velikostech 2+KK až 4+KK s možností dispoziční variability. Každý byt obsahuje veškeré potřebné zázemí a skladovací prostory.

Podzemní podlaží slouží pro technického zařízení budovy, podzemní garáže a sklepy pro bytové jednotky. Každé bytové jednotce je přiděleno jedno parkovací stání a jedna sklepní jednotka.

4 NP
BYTY
3 NP
BYTY
2 NP
BYTY
1 NP
VSTUPNÍ HALA
RETAILY
1 PP
PODZEMNÍ GARÁŽE
SKLEPY
TECHNICKÉ ZÁZEMÍ

Půdorys 1.PP – 1:200

Zóna	Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
SP	-1.01	Garáže	172,7
SP	-1.02	Chodba	11,6
SP	-1.03	Chodba	16,0
SP	-1.04	VZT	3,2
SP	-1.05	Sklep	3,9
SP	-1.06	Sklep	3,9
SP	-1.07	Sklep	3,9
SP	-1.08	Sklep	3,9
SP	-1.09	Sklep	3,9
SP	-1.10	Sklep	3,9
SP	-1.11	Hlavní rozvaděč	5,8
SP	-1.12	Technická místnost	22,6
SP	-1.13	Sušárna	30,7
			286,0 m²

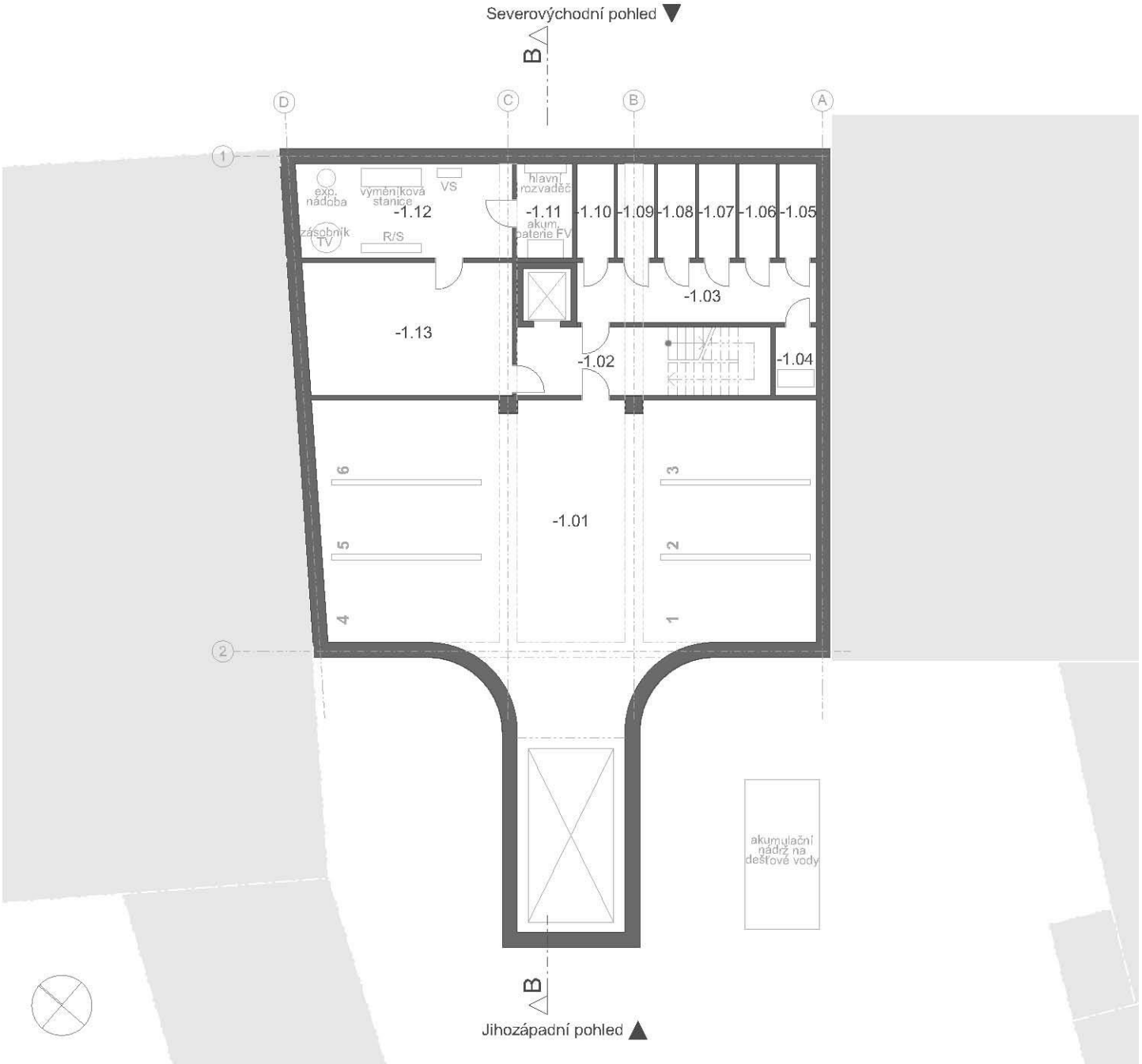
Severovýchodní pohled
B
D
C
B
A
1
2
exp. nádoba
výměníková stanice
VS
hlavní rozvaděč
-1.12
-1.11
-1.10
-1.09
-1.08
-1.07
-1.06
-1.05
akum. baterie FV
zásobník TV
R/S
-1.03
-1.13
-1.02
-1.04
6
5
4
3
2
1
-1.01
akumulační nádrž na dešťové vody
B
Jihozápadní pohled

Půdorys 1.NP – 1:200

Zóna	Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
RET - A	1.02	Retail A - prodejní plocha	90,3
RET - A	1.03	Retail A - šatna	6,2
RET - A	1.04	Retail A - WC předsíň	1,9
RET - A	1.05	Retail A - WC	1,8
RET - A	1.06	Retail A - sprcha	2,6
			102,8 m^2
RET - B	1.09	Retail B - prodejní plocha	70,3
RET - B	1.10	Retail B - šatna	6,3
RET - B	1.11	Retail B - WC předsíň	2,1
RET - B	1.12	Retail B - WC	1,9
RET - B	1.13	Retail B - sprcha	2,8
			83,4 m^2
SP	1.01	Vstupní hala	11,9
SP	1.07	Chodba	31,3
SP	1.08	Vstupní hala	10,9
SP	1.14	Autovýtah	23,7
SP	1.15	Schodiště	2,8
			80,6 m^2
			266,8 m^2

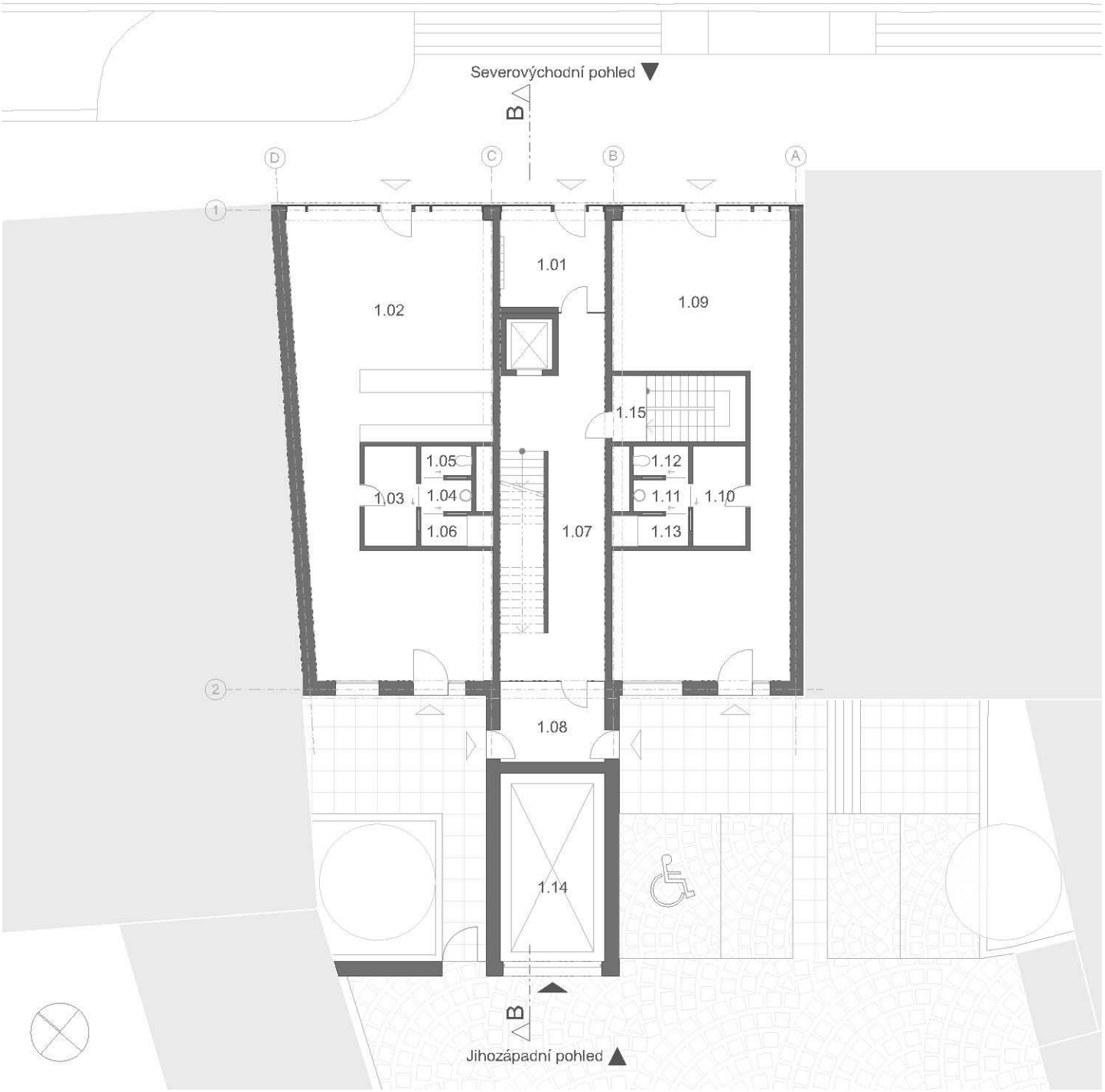
Severovýchodní pohled
B
D
C
B
A
1
2
1.01
1.02
1.09
1.15
1.05
1.12
1.03
1.04
1.11
1.10
1.06
1.07
1.13
1.08
1.14
B
Jihozápadní pohled

Půdorys 2.NP – 1:200

Zóna	Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
BYT-A	2.02	Zádveří	7,3
BYT-A	2.03	Obývací pokoj + kuchyň	39,7
BYT-A	2.04	Pracovna	11,6
BYT-A	2.05	Chodba	5,0
BYT-A	2.06	Koupelna	6,1
BYT-A	2.07	WC	1,6
BYT-A	2.08	Pračka/sušička	1,6
BYT-A	2.09	Šatna	10,6
BYT-A	2.10	Pokoj	14,2
BYT-A	2.11	Ložnice	13,2
			110,9 m^2
BYT-B	2.12	Zádveří	6,4
BYT-B	2.13	Obývací pokoj + kuchyň	35,1
BYT-B	2.14	Chodba	4,1
BYT-B	2.15	Koupelna	6,1
BYT-B	2.16	WC	1,6
BYT-B	2.17	Pračka/sušička	1,6
BYT-B	2.18	Šatna	10,1
BYT-B	2.19	Ložnice + pracovna	27,7
			92,7 m^2
SP	2.01	Chodba	27,9
			27,9 m^2
			231,5 m^2

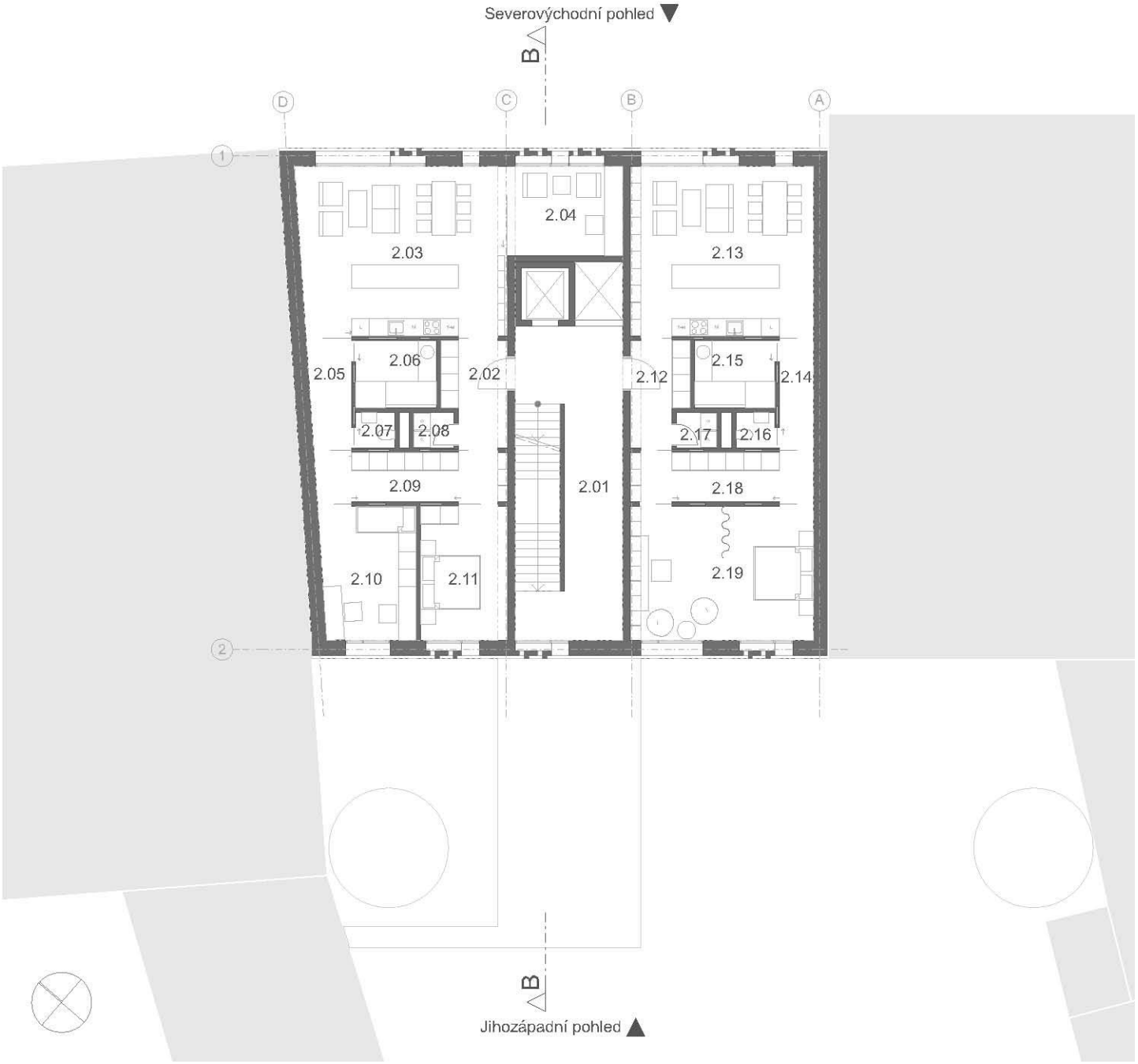
Severovýchodní pohled
B
D
C
B
A
1
2
2.04
2.03
2.13
2.06
2.05
2.02
2.12
2.15
2.14
2.07
2.08
2.17
2.16
2.09
2.01
2.18
2.10
2.11
2.19
B
Jihozápadní pohled

Půdorys 3.NP – 1:200

Zóna	Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
BYT-A	3.02	Zádveří	7,3
BYT-A	3.03	Obývací pokoj + kuchyň	39,7
BYT-A	3.04	Pracovna	11,6
BYT-A	3.05	Chodba	5,0
BYT-A	3.06	Koupelna	6,1
BYT-A	3.07	WC	1,6
BYT-A	3.08	Pračka/sušička	1,6
BYT-A	3.09	Šatna	10,6
BYT-A	3.10	Pokoj	14,2
BYT-A	3.11	Ložnice	13,2
			110,9 m^2
BYT-B	3.12	Zádveří	6,4
BYT-B	3.13	Obývací pokoj + kuchyň	35,1
BYT-B	3.14	Chodba	4,1
BYT-B	3.15	Koupelna	6,1
BYT-B	3.16	WC	1,6
BYT-B	3.17	Pračka/sušička	1,6
BYT-B	3.18	Šatna	10,1
BYT-B	3.19	Ložnice + pracovna	27,7
			92,7 m^2
SP	3.01	Chodba	27,9
			27,9 m^2
			231,5 m^2

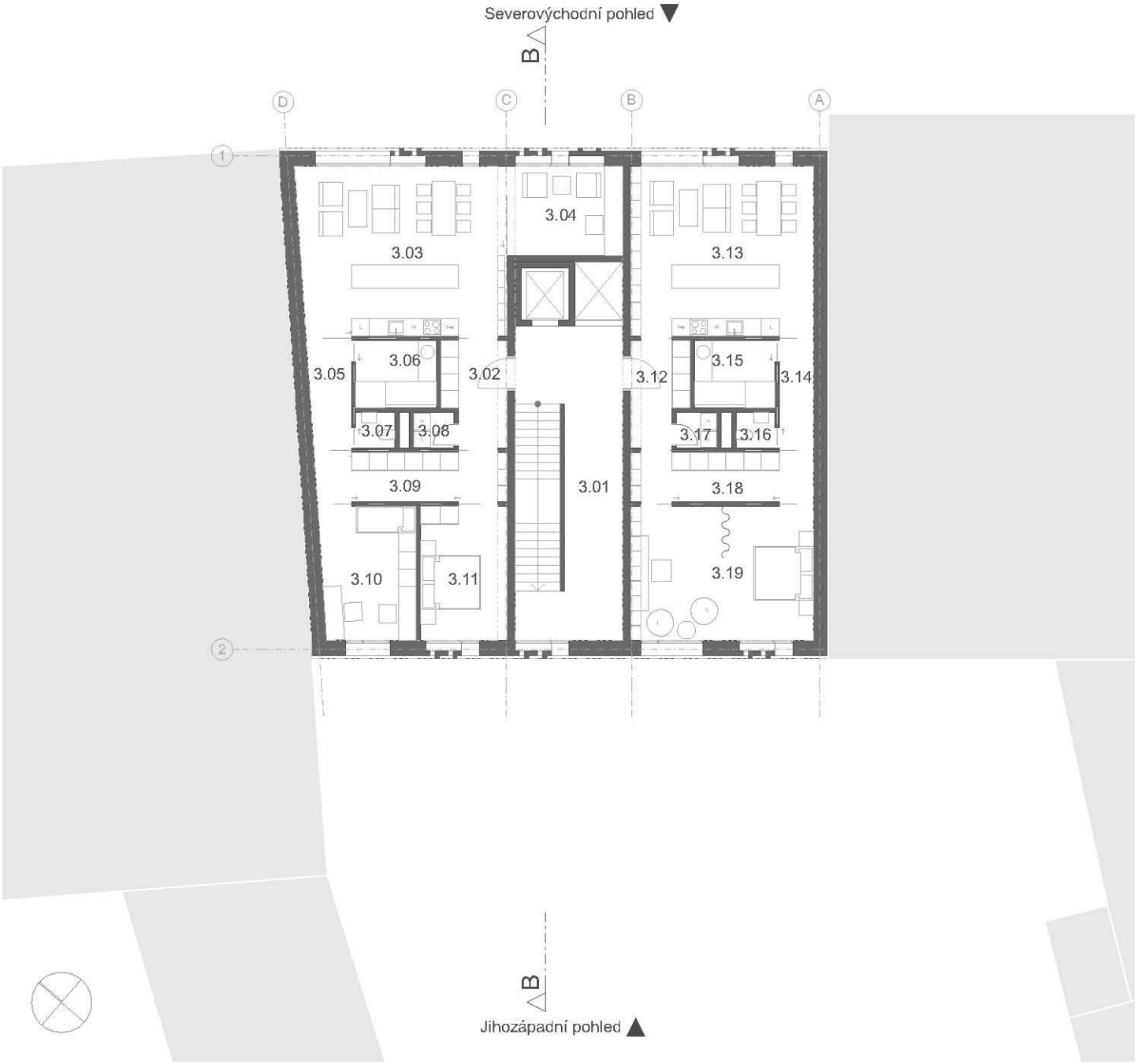
Severovýchodní pohled
B
D
C
B
A
1
2
3.04
3.03
3.13
3.06
3.05
3.02
3.12
3.15
3.14
3.07
3.08
3.17
3.16
3.09
3.01
3.18
3.10
3.11
3.19
B
Jihozápadní pohled

Půdorys 4.NP – 1:200

Zóna	Č.	Název místnosti	Plocha (m2)
BYT-A	4.02	Zádveří	7,3
BYT-A	4.03	Obývací pokoj + kuchyň	39,7
BYT-A	4.04	Pracovna	11,6
BYT-A	4.05	Chodba	5,0
BYT-A	4.06	Koupelna	6,1
BYT-A	4.07	WC	1,6
BYT-A	4.08	Pračka/sušička	1,6
BYT-A	4.09	Šatna	10,6
BYT-A	4.10	Pokoj	14,2
BYT-A	4.11	Ložnice	13,2
			110,9 m^2
BYT-B	4.12	Zádveří	6,4
BYT-B	4.13	Obývací pokoj + kuchyň	35,1
BYT-B	4.14	Chodba	4,1
BYT-B	4.15	Koupelna	6,1
BYT-B	4.16	WC	1,6
BYT-B	4.17	Pračka/sušička	1,6
BYT-B	4.18	Šatna	10,1
BYT-B	4.19	Ložnice + pracovna	27,7
			92,7 m^2
SP	4.01	Chodba	27,9
			27,9 m^2
			231,5 m^2

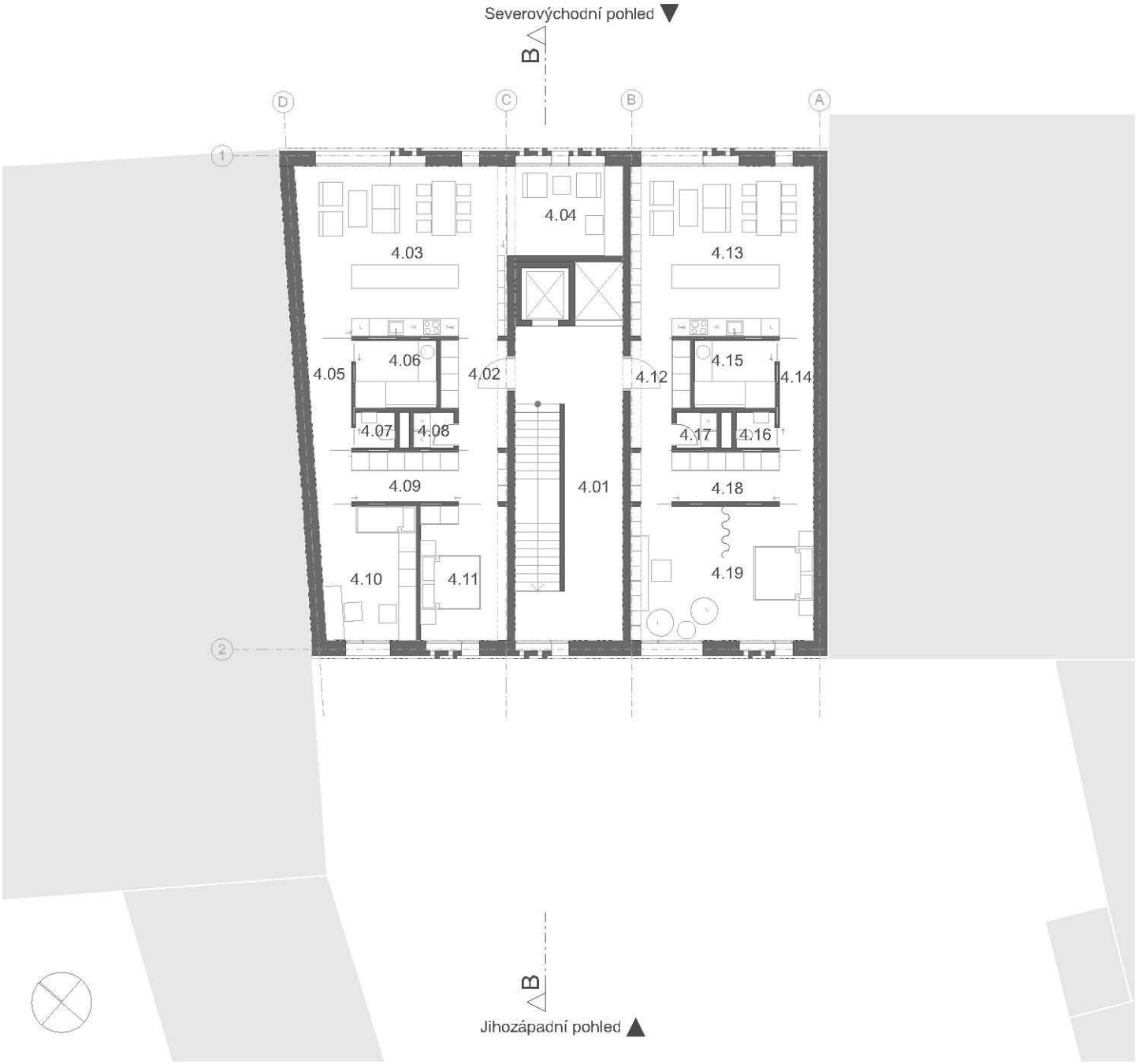
Severovýchodní pohled
B
D
C
B
A
1
2
4.04
4.03
4.13
4.06
4.05
4.02
4.12
4.15
4.14
4.07
4.08
4.17
4.16
4.09
4.01
4.18
4.10
4.11
4.19
B
Jihozápadní pohled

Řez B-B‘ – 1:200

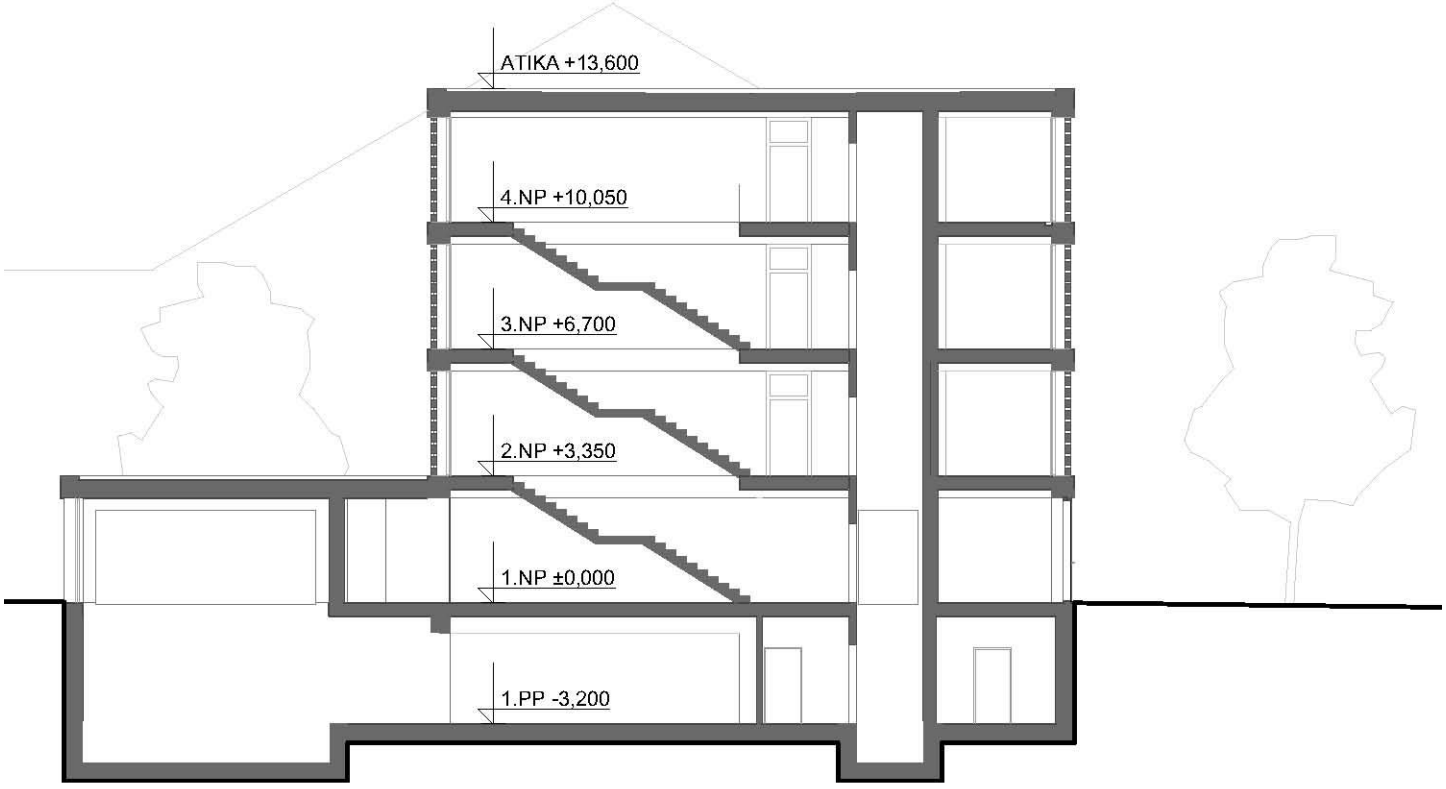
ATIKA +13,600
4.NP +10,050
3.NP +6,700
2.NP +3,350
1.NP ±0,000
1.PP -3,200

Severovýchodní pohled – 1:500

Jihozápadní pohled – 1:500

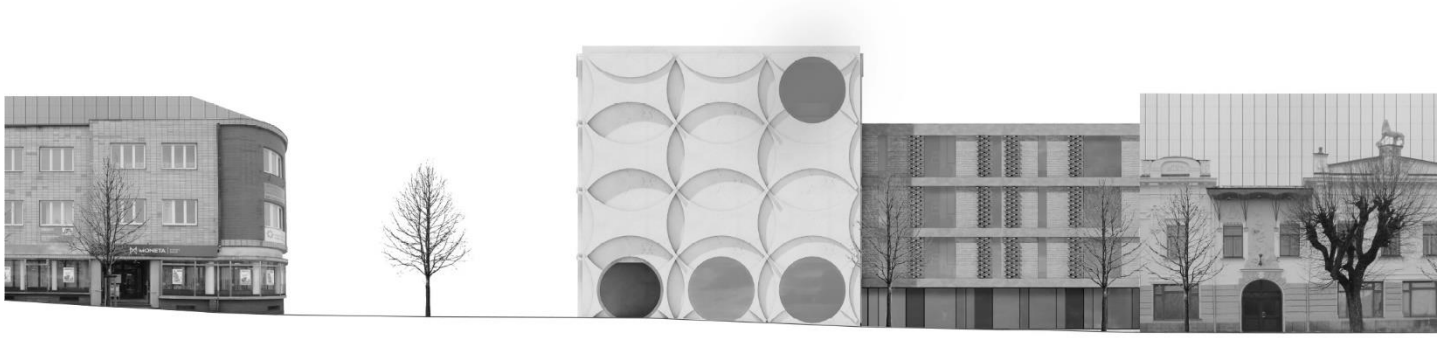

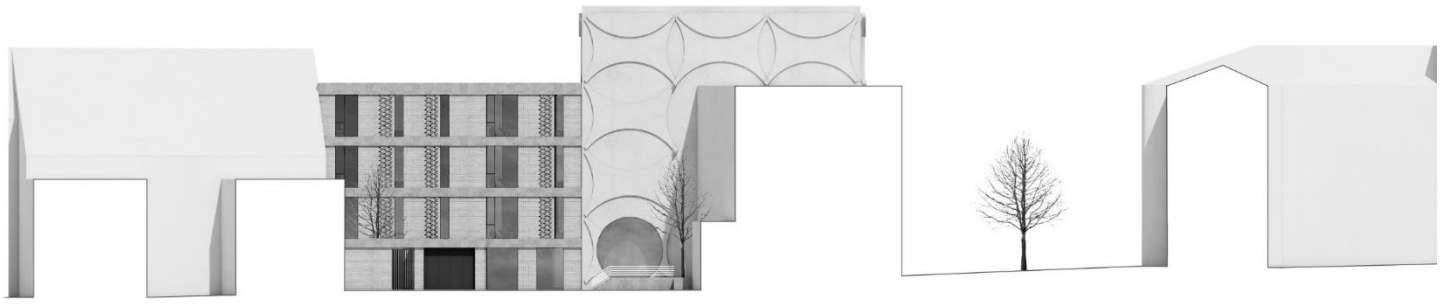

Statické řešení

Bytový dům je navržen jako kombinace monolitického železobetonu a zdiva.

Založení objektu bude provedeno monolitickou ŽB bílou vanou v kombinaci se dvěma vnitřními monolitickými sloupy a monolitickými průvlaky.

Stropy vrchní stavby budou prováděny z monolitického železobetonu. Obvodovou a vnitřní svislou konstrukci bude tvořit vápenopískové zdivo.

Výtahová šachta bude provedena z monolitického železobetonu. Schodiště s mezipodestami budou prefabrikované a budou ukotveny do nosné konstrukce stropních desek.

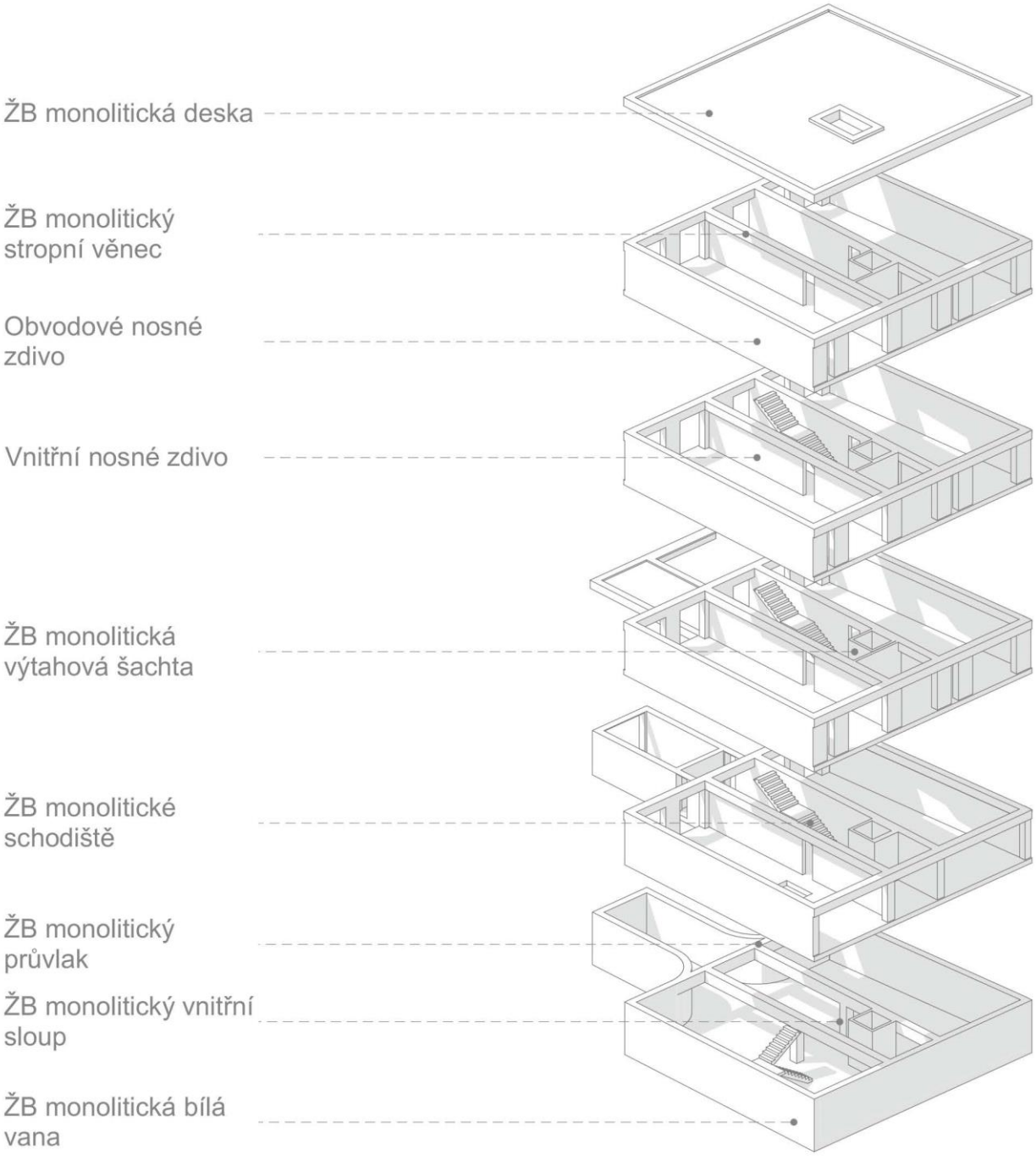
ŽB monolitická deska
ŽB monolitický stropní věnec
Obvodové nosné zdivo
Vnitřní nosné zdivo
ŽB monolitická výtahová šachta
ŽB monolitické schodiště
ŽB monolitický průvlak
ŽB monolitický vnitřní sloup
ŽB monolitická bílá vana

Požárně bezpečnostní řešení

Z požárně bezpečnostního hlediska se jedná o bytový objekt se čtyřmi nadzemními a jedním podzemním podlažím. Objekt byl rozdělen do požárních úseků a byla vypočtena obsazenost osobami. Dále byl prověřen počet únikových cest, jejich délka a šířka. Nakonec byly posouzeny požárně nebezpečné prostory a odstupy od POP.

Výsledem k výše zmíněným krokům jsou předloženy následující závěry. Velikost a dispozice objektu nevyžaduje žádná zařízení SHZ a SOZ. Velikost všech požárních úseků a vzdálenost úniku do CHÚC vyhovuje. Unikání osob při požáru je zajištěno chráněnou únikovou cestou typu A, která vyhovuje ve všech potřebných parametrech. Z CHÚC je možno unikat dvěma směry, a to na náměstí nebo do vnitrobloku. Z místností retailů je možno unikat též dvěma směry, na náměstí nebo do vnitrobloku. Do směru únikových cest zasahují některé POP domu. Tyto problematická místa budou řešena požárně dělící konstrukcí (protipožárním zasklením).

Půdorys 1.PP - 1:400

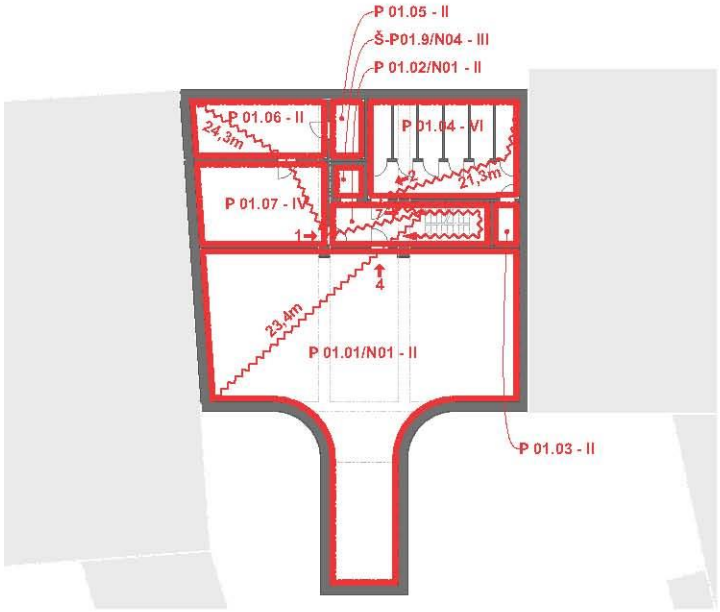

Půdorys 1.NP - 1:400

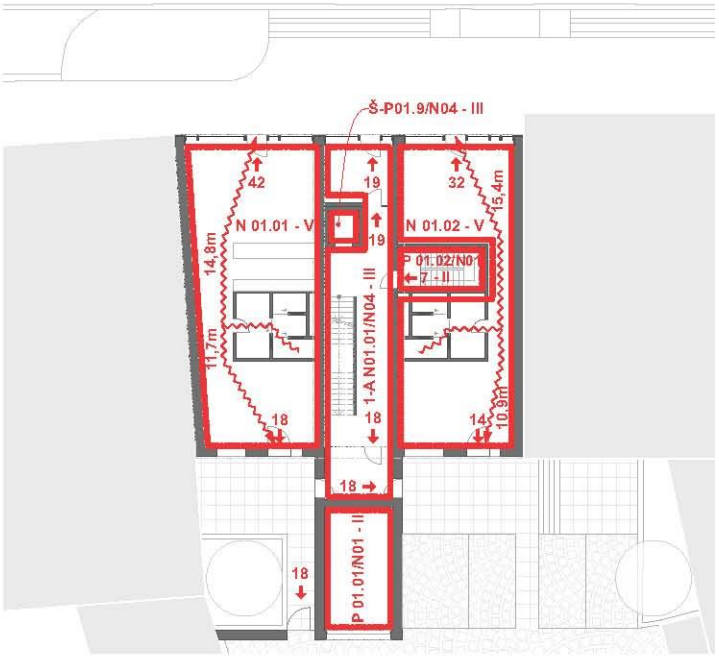

Půdorys typického podlaží - 1:400

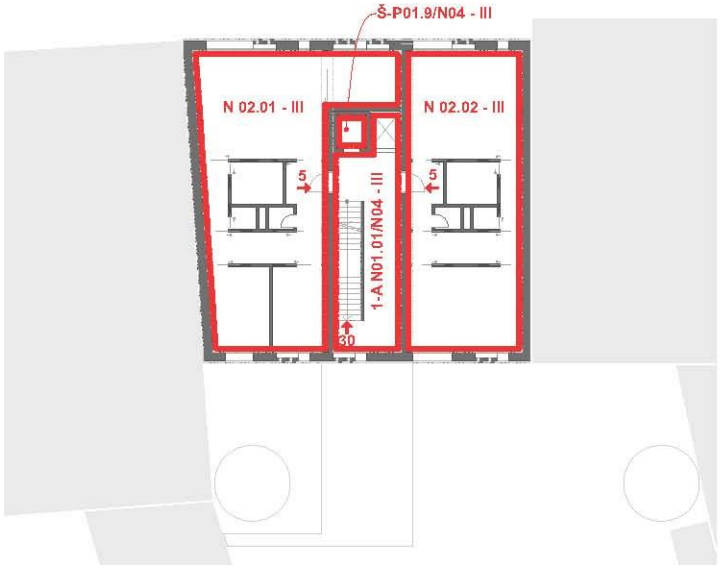

Půdorys 4.NP - 1:400

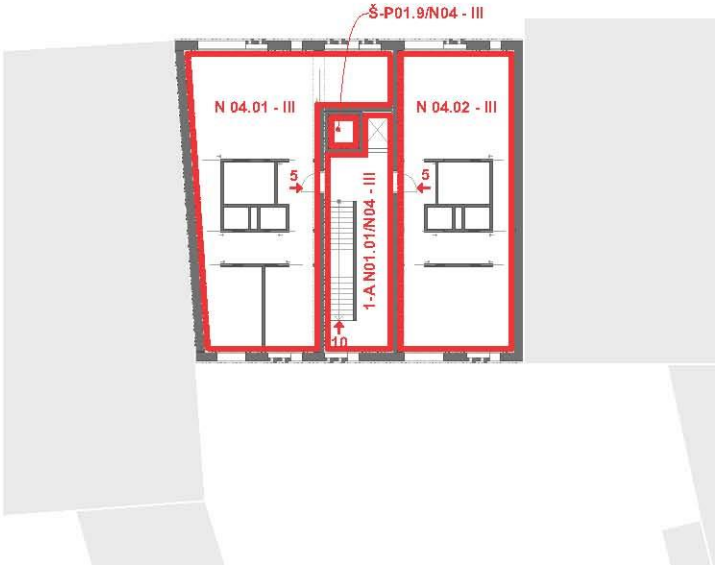

Technické zařízení budovy

Při návrhu bytového domu bylo cílem vytvořit objekt, který bude klást minimální požadavky na spotřebu energií s možností využití alternativních zdrojů energie a možností využití CZT, které je v okolí stavby k dispozici. Dalším cílem bylo přiblížit se či dosáhnout pasivního standardu.

Bytový dům je navržen jako kompaktní hmota. Většina prosklených ploch je orientována na severovýchod, kde není zapotřebí zajišťovat stínění objektu. Na jihozápadní fasádě jsou okna částečně stíněna perforovanými zdmi, zbylé prosklené plochy budou stíněny exteriérovými žaluziemi. Obálku stavby bude tvořit sendvičová skladba vápenopískových cihel s izolační vrstvou a obkladem z cihelných pásků. Pro zlepšení mikroklimatu a splnění koeficientu zeleně je navržena pro zastřešení objektu skladba zelené střechy s extenzivní vegetací.

Objekt bytového domu bude napojen na technickou infrastrukturu, která se nachází v přilehlém uličním profilu na náměstí Republiky. Stavba bude napojena na vodovod, jednotnou kanalizaci, centrální zásobování tepla, el. energii a telekomunikační kabel. Pro vertikální rozvody všech potrubí jsou použity instalační šachty umístěné uprostřed dispozice. V horizontální rovině pro tyto rozvody pak slouží dutina na podhledy.

Zásobování objektu vodou bude zajišťovat vodovodní přípojka, jež bude napojena na vodoměrnou sestavu v technické místnosti. Odtud bude voda distribuována vnitřním rozvodem k jednotlivým bytům a retailům.

Splaškové vody z objektu budou odváděny gravitačně do kanalizační stoky. Dešťové vody ze střechy jsou odváděny do akumulační nádrže na dešťovou vodu s pojistným předem, který je napojen na kanalizační stoku. Dešťové vody budou použity na závlahu okolní zeleně. Alternativní způsob využití je pak na splachování toalet.

Vytápění objektu bude zajištěno pomocí centrálního zásobovaní tepla. Bytový dům bude napojen na horkovod přes výměníkovou stanici, která je umístěná v technické místnosti. Odtud bude teplá voda rozvedena do otopné soustavy a do vnitřního rozvodu teplé užitkové vody. Pro vytápění objektu bude použit systém podlahového vytápění v kombinaci s podlahovými konvektory.

Větrání bytů a retailů zajišťují lokální rekuperační vzduchotechnické jednotky. Každý byt a retail obsahuje vlastní rekuperační jednotku. Pro nucené odvětrání sklepů a podzemních garáží slouží další vzduchotechnická jednotka umístěná v podzemním podlaží.

Pro zásobování bytového domu elektrickou energií jsou navrženy na střeše objektu fotovoltaické panely. V podzemním podlaží je pak umístěna akumulační baterie pro uchování přebytečné energie. Při vytvoření nadměrného množství může být el. energie odvedena přes el. přípojku do veřejné sítě.

Půdorys 1.PP - 1:400

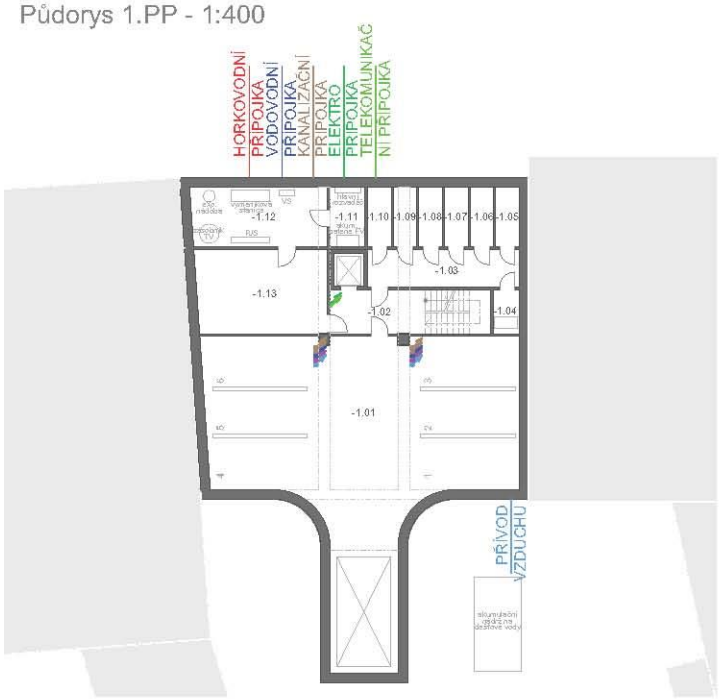

Půdorys 1.NP - 1:400

Půdorys typického podlaží - 1:400

Půdorys střechy - 1:400

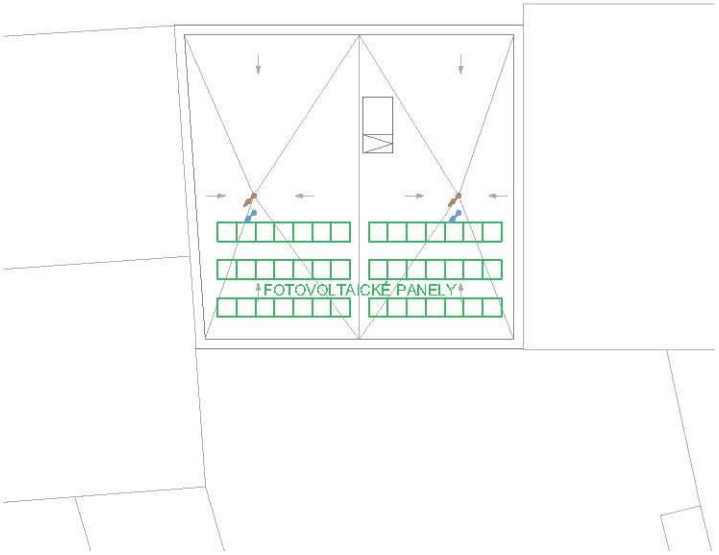

Pohled ze severozápadního rohu náměstí Republiky

HOTEL

Pohled z vnitrobloku

Detail fasády bytového domu

Interiér ložnice s pracovnou

Interiér obývacího pokoje s výhledem na poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Použité podklady

Literatura

Horyna, Mojmír, 1998 Karolinum, Praha, Jan Blažej Santini-Aichel, ISBN: 80-7184-664-3

Internetové zdroje

URL: <http://www.aukce-pohlednice.cz>
URL: <http://www.google.cz/maps/>
URL: <http://www.milanmyn.rajce.idnes.cz/Hotel_Bily_Lev_Namesti_Republiky_Zdar_nad_Sazavou./>
URL: <http://www.postcards.maxzone.eu/zdar_nad_sazavou.html>
URL: <http://www.santini.cz/cz/chlumec-nad-cidlinou>
URL: <http://www.santini.cz/cz/kolovratsky-palac>
URL: <http://www.santini.cz/cz/krtiny>
URL: <http://www.santini.cz/cz/marianska-tynice>
URL: <http://www.santini.cz/cz/mladotice>
URL: <http://www.santini.cz/cz/morzinsky-palac>
URL: <http://www.santini.cz/cz/panenske-brezany>
URL: <http://www.santini.cz/cz/plasy>
URL: <http://www.santini.cz/cz/rajhrad>
URL: <http://www.santini.cz/cz/sedlec-u-kutne-hory>
URL: <http://www.santini.cz/cz/zelena-hora>
URL: <http://www.santini.cz/cz/zeliv>
URL: <http://www.santini.cz/cz/zvole>
URL: <http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/historie>
URL: <http://www.zdarns.cz/mesto-zdar/z-obci-ve-spravnim-obvodu/uzemni-plan-zdar-nad-sazavou>

Fotodokumentace

Regionální muzeum, 1900, Žďár nad Sázavou, archiv
Rodina Karenova a Plíčžkova, 1906, Žďár nad Sázavou, archiv
Srogončík, Petr, 2017, Žďár nad Sázavou, archiv
Zvěřina, Filip, 2015, Žďár nad Sázavou, archiv

Digitální podklady

Město Žďár nad Sázavou - DTMM, 2017, Žďár nad Sázavou, archiv